

PROGRAMACIÓN DIDÁCTICA LOMLOE

Centro educativo

Código	Centro	Concello	Ano académico
15026352	IES Brión	Brión	2023/2024

Área/materia/ámbito

Ensinanza	Nome da área/materia/ámbito	Curso	Sesións semanais	Sesións anuais
Educación secundaria obrigatoria	Xeografía e historia	4º ESO	3	105

Réxime

Réxime xeral-ordinario

Contido	Páxina
1. Introducción	3
2. Obxectivos e súa contribución ao desenvolvemento das competencias	6
3.1. Relación de unidades didácticas	7
3.2. Distribución currículo nas unidades didácticas	10
4.1. Concrecións metodolóxicas	81
4.2. Materiais e recursos didácticos	81
5.1. Procedemento para a avaliación inicial	81
5.2. Criterios de cualificación e recuperación	82
6. Medidas de atención á diversidade	83
7.1. Concreción dos elementos transversais	83
7.2. Actividades complementarias	84
8.1. Procedemento para avaliar o proceso do ensino e a practica docente cos seus indicadores de logro	84
8.2. Procedemento de seguimento, avaliación e propostas de mellora	85
9. Outros apartados	86

1. Introducción

O coñecemento da sociedade, a súa organización e o seu funcionamento ao longo do tempo, é esencial para poder entender o mundo actual. Coñecer o espazo onde se desenvolven as sociedades, os recursos naturais e o uso que se lles deu achéganos datos sobre o pasado e permítenos anticipar algúns dos problemas do futuro.

As disciplinas de Xeografía e Historia son dous importantes eixes vertebradores para o coñecemento da sociedade, xa que abranguen a realidade humana e social desde unha perspectiva global e integradora, e ofrecen unha maior capacidade para a estruturación dos feitos sociais. Malia isto, a sociedade actual, cada vez máis complexa, require a intervención doutras disciplinas como a economía, a socioloxía, a ecoloxía ou a historia da arte, que achegan análises diferentes e complementarias, para a mellor comprensión da realidade social.

En ESO, a materia de Xeografía e Historia pretende afondar nos coñecementos adquiridos polo alumnado na educación primaria; favorecer a comprensión dos acontecementos, os procesos e os fenómenos sociais no contexto en que se producen, tendo sempre en consideración as escalas de estudo (o mundo, Europa, España e Galicia); analizar os procesos que dan lugar aos cambios históricos e seguir adquirindo as competencias necesarias para comprender a realidade do mundo en que viven, as experiencias colectivas pasadas e presentes, a súa orientación no futuro, así como o espazo en que se desenvolve a vida en sociedade.

A achega da materia de Xeografía e Historia ao desenvolvemento das competencias chave é moi salientable. Deste xeito, poderíamos dicir que a través da materia se desenvolven competencias que na práctica funcionan como propias (as competencias sociais e cívicas, en relación con contidos propios tanto de Historia como de Xeografía, e a competencia matemática e as competencias básicas en ciencia e tecnoloxía, en Xeografía); a competencia de conciencia e expresións culturais ten unha presenza destacada pola relación que o estudo das manifestacións artísticas e a evolución do pensamento e da cultura teñen na historia, e de maneira específica na historia da arte. A importancia que a materia ten para o desenvolvemento da competencia de sentido da iniciativa e espírito emprendedor evidénciase na dimensión conceptual desa competencia posta en relación con coñecementos de xeografía e historia económicas, pero tamén na dimensión máis procedemental dela.

O desenvolvemento das competencias de comunicación lingüística e dixital, e de aprender a aprender, impregnan todo o currículo de Xeografía e Historia, pois presentan unha dimensión instrumental que nos obriga a telas presentes ao longo dos catro cursos de ESO.

A Xeografía organízase, no primeiro ciclo, nos bloques titulados "O medio físico" e "O espazo humano", e en cuarto curso céntrase na globalización.

A Historia estuda as sociedades ao longo do tempo, seguindo un criterio cronolóxico ao longo dos dous ciclos de ESO.

Na secuencia dos tres primeiros cursos de ESO tivéronse en especial consideración dous factores: por unha banda procurouse unha repartición o máis equilibrada posible entre a

Xeografía e a Historia nos tres cursos e, por outra, intentouse secuenciar do xeral ao particular, traballando nos primeiros cursos con contidos máis globalizados e incrementando o nivel de complexidade á medida que se avanza na etapa. Dese xeito, procúrase ir da identificación e da localización dos primeiros cursos en xeografía cara a realización de tarefas máis elaboradas no remate da etapa. A Historia recibe un tratamento semellante, pois os contidos cos que o alumnado traballará nos primeiros cursos presentan un enfoque máis xeral, que abrangue o devir humano ata o século XVIII e deixa o derradeiro curso da etapa para o estudo da historia contemporánea. En todo caso, a evolución histórica dos dereitos da muller ata a actualidade debe formar parte do desenvolvemento curricular a aplicar na aula.

Deberase ter en conta o traballo de todos os elementos transversais do currículo cando cumpra. Neste sentido, merecen unha mención especial a educación cívica, a comprensión de lectura, a expresión oral e escrita, e o traballo con tecnoloxías da información e da comunicación. A materia de Xeografía e Historia é un vehículo adecuado para animar ao emprendemento. Ademais, o desenvolvemento sustentable e o medio, os riscos de explotación e o abuso e maltrato son ineludibles.

O tratamento metodolóxico da materia débese axustar ao nivel competencial inicial do alumnado, partindo cando cumpra de aprendizaxes máis simples, respectando ritmos e estilos de aprendizaxe que teñan en conta a atención á diversidade. Xeografía e Historia permite desenvolver metodoloxías activas, nas que o traballo individual e cooperativo e a aprendizaxe por proxectos estean permanentemente presentes, con elaboración de diferentes tipos de materiais, integrando de xeito especial as tecnoloxías da información e da comunicación e cun enfoque orientado á realización de tarefas e á resolución de problemas. É moi importante ter presente o papel do/da docente como orientador/a, promotor/a e facilitador/a do desenvolvemento competencial do alumnado, e non esquecer a adecuada coordinación entre docentes.

O coñecemento da sociedade, a súa organización e o seu funcionamento ao longo do tempo, é esencial para poder entender o mundo actual. Coñecer o espazo onde se desenvolven as sociedades, os recursos naturais e o uso que se lles deu achéganos datos sobre o pasado e permítenos anticipar algúns dos problemas do futuro.

As disciplinas de Xeografía e Historia son dous importantes eixes vertebradores para o coñecemento da sociedade, xa que abranguen a realidade humana e social desde unha perspectiva global e integradora, e ofrecen unha maior capacidade para a estruturación dos feitos sociais. Malia isto, a sociedade actual, cada vez máis complexa, require a intervención doutras disciplinas como a economía, a socioloxía, a ecoloxía ou a historia da arte, que achegan análises diferentes e complementarias, para a mellor comprensión da realidade social.

En ESO, a materia de Xeografía e Historia pretende afondar nos coñecementos adquiridos polo alumnado na educación primaria; favorecer a comprensión dos acontecementos, os procesos e os fenómenos sociais no contexto en que se producen, tendo sempre en consideración as escalas de estudo (o mundo, Europa, España e Galicia); analizar os procesos que dan lugar aos cambios históricos e seguir adquirindo as competencias necesarias para comprender a realidade do mundo en que viven, as experiencias colectivas pasadas e presentes, a súa orientación no futuro, así como o

espazo en que se desenvolve a vida en sociedade.

A achega da materia de Xeografía e Historia ao desenvolvemento das competencias chave é moi salientable. Deste xeito, poderíamos dicir que a través da materia se desenvolven competencias que na práctica funcionan como propias (as competencias sociais e cívicas, en relación con contidos propios tanto de Historia como de Xeografía, e a competencia matemática e as competencias básicas en ciencia e tecnoloxía, en Xeografía); a competencia de conciencia e expresións culturais ten unha presenza destacada pola relación que o estudo das manifestacións artísticas e a evolución do pensamento e da cultura teñen na historia, e de maneira específica na historia da arte. A importancia que a materia ten para o desenvolvemento da competencia de sentido da iniciativa e espírito emprendedor evidénciase na dimensión conceptual desa competencia posta en relación con coñecementos de xeografía e historia económicas, pero tamén na dimensión máis procedemental dela.

O desenvolvemento das competencias de comunicación lingüística e dixital, e de aprender a aprender, impregnan todo o currículo de Xeografía e Historia, pois presentan unha dimensión instrumental que nos obriga a telas presentes ao longo dos catro cursos de ESO.

A Xeografía organízase, no primeiro ciclo, nos bloques titulados "O medio físico" e "O espazo humano", e en cuarto curso céntrase na globalización.

A Historia estuda as sociedades ao longo do tempo, seguindo un criterio cronolóxico ao longo dos dous ciclos de ESO.

Na secuencia dos tres primeiros cursos de ESO tivéronse en especial consideración dous factores: por unha banda procurouse unha repartición o máis equilibrada posible entre a Xeografía e a Historia nos tres cursos e, por outra, intentouse secuenciar do xeral ao particular, traballando nos primeiros cursos con contidos máis globalizados e incrementando o nivel de complexidade á medida que se avanza na etapa. Dese xeito, procúrase ir da identificación e da localización dos primeiros cursos en xeografía cara a realización de tarefas máis elaboradas no remate da etapa. A Historia recibe un tratamento semellante, pois os contidos cos que o alumnado traballará nos primeiros cursos presentan un enfoque máis xeral, que abrangue o devir humano ata o século XVIII e deixa o derradeiro curso da etapa para o estudo da historia contemporánea. En todo caso, a evolución histórica dos dereitos da muller ata a actualidade debe formar parte do desenvolvemento curricular a aplicar na aula.

Deberase ter en conta o traballo de todos os elementos transversais do currículo cando cumpra. Neste sentido, merecen unha mención especial a educación cívica, a comprensión de lectura, a expresión oral e escrita, e o traballo con tecnoloxías da información e da comunicación. A materia de Xeografía e Historia é un vehículo adecuado para animar ao emprendemento. Ademais, o desenvolvemento sustentable e o medio, os riscos de explotación e o abuso e maltrato son ineludibles.

O tratamento metodolóxico da materia débese axustar ao nivel competencial inicial do alumnado, partindo cando cumpra de aprendizaxes máis simples, respectando ritmos e estilos de aprendizaxe que teñan en conta a atención á diversidade. Xeografía e Historia permite desenvolver metodoloxías activas, nas que o traballo individual e cooperativo e a aprendizaxe por proxectos estean permanentemente presentes, con elaboración de

diferentes tipos de materiais, integrando de xeito especial as tecnoloxías da información e da comunicación e cun enfoque orientado á realización de tarefas e á resolución de problemas. É moi importante ter presente o papel do/da docente como orientador/a, promotor/a e facilitador/a do desenvolvemento competencial do alumnado, e non esquecer a adecuada coordinación entre docentes.

2. Obxectivos e súa contribución ao desenvolvemento das competencias

Obxectivos	CCL	CP	STEM	CD	CPSAA	CC	CE	CCEC
OBX1 - Buscar, seleccionar, tratar e organizar información sobre temas relevantes do presente e do pasado, usando criticamente fontes históricas e xeográficas, para adquirir coñecementos, elaborar e expresar contidos en varios formatos.	2-3		4	1-2		1		
OBX2 - Indagar, argumentar e elaborar produtos propios sobre problemas xeográficos, históricos e sociais que resulten relevantes na actualidade, desde o local ao global, para desenvolver un pensamento crítico, respectuoso coas diferenzas, que contribúa á construción da propia identidade e a enriquecer o acervo común.	1-2			2		1-3	3	3
OBX3 - Coñecer os principais desafíos aos que se enfrontaron distintas sociedades ao longo do tempo, identificando as causas e consecuencias dos cambios producidos e os problemas aos que se enfrontan na actualidade, mediante o desenvolvemento de proxectos de investigación e o uso de fontes fiables, para realizar propostas que contribúan ao desenvolvemento sustentable.			3-4-5		3	3-4	1	1
OBX4 - Identificar e analizar os elementos da paisaxe e a súa articulación en sistemas complexos naturais, rurais e urbanos, así como a súa evolución no tempo, interpretando as causas das transformacións e valorando o grao de equilibrio existente nos distintos ecosistemas, para promover a súa conservación, mellora e uso sustentable.					2	1-2-3-4	1	
OBX5 - Analizar de forma crítica formulacións históricas e xeográficas explicando a construción dos sistemas democráticos e os principios constitucionais que rexen a vida en comunidade, así como asumindo os deberes e dereitos propios do noso marco de convivencia, para promover a participación cidadá e a cohesión social.	5					1-2		1

Obxectivos	CCL	CP	STEM	CD	CPSAA	CC	CE	CCEC
OBX6 - Comprender os procesos xeográficos, históricos e culturais que conformaron a realidade multicultural na que vivimos, coñecendo e difundindo a historia e a cultura das minorías étnicas presentes no noso país, e valorando a achega dos movementos en defensa da igualdade e a inclusión, para reducir estereotipos, evitar calquera tipo de discriminación e violencia, e recoñecer a riqueza da diversidade.	5				3	1-2-3		1
OBX7 - Identificar os fundamentos que sosteñen as diversas identidades propias e as alleas, a través do coñecemento e posta en valor do patrimonio material e inmaterial que compartimos para conservalo e respectar os sentimentos de pertenza, así como para favorecer procesos que contribúan á cohesión e solidariedade territorial no tocante aos valores do europeísmo e da Declaración Universal dos Dereitos Humanos.		3			1	1-2-3		1
OBX8 - Tomar conciencia do papel dos ciclos demográficos, o ciclo vital, as formas de vida e as relacións interxeracionais e de dependencia na sociedade actual e a súa evolución ao longo do tempo, analizándoas de forma crítica, para promover alternativas saudables, sustentables, enriquecedoras e respectuosas coa dignidade humana e o compromiso coa sociedade e a contorna.			5	4	2-5	1-2-3		
OBX9 - Coñecer e valorar a importancia da seguridade integral cidadá na cultura de convivencia nacional e internacional, recoñecendo a contribución do Estado, as súas institucións e outras entidades sociais á cidadanía global, á paz, á cooperación internacional e ao desenvolvemento sustentable, para promover a consecución dun mundo máis seguro, solidario, sustentable e xusto.	2					1-2-3-4	1	1

Descrición:

3.1. Relación de unidades didácticas

UD	Título	Descrición	% Peso materia	Nº sesións	1º trim.	2º trim.	3º trim.
1	A Europa xurdida das revolucións liberais	-Por que a Revolución Francesa puxo as bases do mundo contemporáneo	10	10	X		

UD	Título	Descrición	% Peso materia	Nº sesións	1º trim.	2º trim.	3º trim.
1	A Europa xurdida das revolucións liberais	<ul style="list-style-type: none"> -Como conseguiu Napoleón dominar Europa -Como se consolidaron os sistemas liberais -Por que se crearon novos Estados en Europa -Como xurdiu e medrou o movemento obreiro -Como xurdiu unha nova arte para a burguesía 	10	10	X		
2	Da monarquía absolutista á parlamentaria. O século XIX en España	<ul style="list-style-type: none"> -Que motivou unha guerra contra Francia -Por que xerou un desencanto Fernando VII -Consolidou Isabel II a monarquía liberal? -A que se debeu o fracaso do Sexenio Democrático? -Que supuxo a "Restauración" monárquica -Como se iniciou o movemento obreiro en España -Que políticas destacaron en Galicia no século XIX? -Por que a arte do XIX foi tradicional e moderna á vez? 	10	10	X		
3	A guerra que cambiou o mundo. Imperialismo e Gran Guerra	<ul style="list-style-type: none"> Que impulsou ás potencias europeas a conquistar imperios? -Como repartiron o mundo os grandes imperios? -Que impacto tivo a expansión imperialista? -Por que estalou unha guerra mundial no 1914? -Por que se denominou a Gran Guerra? -Febreiro de 1917, por que estalou unha revolución rusa en plena guerra? -Outubro de 1917, por que unha nova revolución en Rusia? -Unha paz duradeira tras a Gran Guerra -Unha nova arte para o século XIX? 	10	10	X		
4	O poder da propaganda. A Europa dos ditadores	<ul style="list-style-type: none"> -Prosperidade americana e penuria europea? -Como era a "new woman" do século XIX? -Por que se afundiou a Bolsa de Nova York? -Como pasou Italia da democracia ao fascismo? -Como accedeu o Partido Nazi ao poder? -A Alemaña nazi, un réxime totalitario -Como impuxo Stalin o seu poder absoluto na URSS? -Unha arte en rebeldía: as novas correntes artísticas 	10	10		X	
5	Unha época convulsa. España no primeiro terzo do século XX	<ul style="list-style-type: none"> -Como entrou en crise a Restauración? -Por que se proclamou a República no 1931? -Que reformas impulsou a República? -Por que se chegou á confrontación social? -Que bandos se enfrontaron na Guerra Civil? -Como evolucionou o conflito? -Que consecuencias tivo a guerra para a 	10	10		X	

UD	Título	Descrición	% Peso materia	Nº sesións	1º trim.	2º trim.	3º trim.
5	Unha época convulsa. España no primeiro terzo do século XX	poboación? -Como evolucionou Galicia no primeiro terzo do século XX? -Que caracterizou a arte española do primeiro terzo do século XX?	10	10		X	
6	Que levou a unha guerra tan destrutiva? A Segunda Guerra Mundial	-A II Guerra Mundial: un cóctel de causas que dá que pensar -Que fixo saltar a faísca? -Como se desenvolveu a guerra? -Que significou a ocupación nazi de Europa? -De que xeito se saldou esta guerra? -Cal foi a nova orde mundial xurdida do conflito?	10	10		X	
7	Unha xeración dividida e sen democracia. A ditadura franquista	-Que caracterizaba á ditadura franquista? -En que condicións se viviu a posguerra? -Como se produciu o regreso a unha sociedade tradicional? -Que cambios ocorreron entre os anos 1945-1957? -Que caracterizou o desenvolvemento económico? -Como se transformou España a partir de 1960? -Quen se opoñía ao réxime? -Como foi a agonía do franquismo? -Que ocorreu en Galicia durante o franquismo?	10	10			X
8	Unha paz armada para un mundo en descolonización? Bloques e Guerra Fría	-Como se desencadeou a Guerra Fría? -Que impacto tivo a Guerra Fría no mundo? -Estalaron "guerras quentes" durante a Guerra Fría? -Capitalismo e comunismo, dúas sociedades contrapostas? -Cara a uns Estados Unidos de Europa? -Por que se afundiou o bloque comunista? -Dúas concepcións antagónicas da arte? -Que foi a descolonización? -Israel e Palestina, un conflito permanente? -O Terceiro Mundo, entre a independencia e o neocolonialismo?	10	10			X
9	Por que a transición levou á democracia? España desde o 1975 ata a actualidade	-Ditadura, reforma ou democracia? -Que papel desempeñou a mobilización social no cambio de réxime? -Como se realizou a transición á democracia? -Como se constituíu o Estado democrático e autonómico? -Como se implantou o sistema bipartidista? -Un novo sistema de partidos para o século XXI? -Por que o Estado do benestar modernizou España? -As mulleres, a loita pola igualdade e a paridade -Que cambios produciu a democracia en	10	10			X

UD	Título	Descrición	% Peso materia	Nº sesións	1º trim.	2º trim.	3º trim.
9	Por que a transición levou á democracia? España desde o 1975 ata a actualidade	Galicia? -Cales son as tendencias actuais da arte en España? -A arte contemporánea en Galicia	10	10			X
10	A forxadura dunha nova Europa. A Unión Europea	-Que desafíos afrontan as institucións da UE? -Como participa a cidadanía na toma de decisións da UE? -Como se enfrenta a UE ante ás crise económica e climática? -Cales son os desafíos sociais que se formula a UE? -Como responde a UE ao reto demográfico? -Que retos presenta a seguridade europea? -É "máis Europa" a solución aos desafíos políticos da UE? -Galicia na Unión Europea	4	8			X
11	A era global e dixital. O mundo tras a caída do muro de Berlín	-Cales son os retos do século XXI? -Que impacto tivo a globalización no mundo? -Como cambiou a sociedade? -Cal foi a evolución política mundial desde 1989? -Quen domina o mundo? -Que lugar ocupan Europa e España no mundo actual? -Que papel desempeña América no mundo actual? -E o resto das potencias globais? -Cara a onde vai a arte actual? -O mundo actual ante os Obxectivos de Desenvolvemento Sustentable	3	5			X
12	Como construír o noso futuro? Os grandes retos do século XXI?	-Ten límites a intelixencia artificial? -A sociedade da información? -É a nosa sociedade máis democrática e diversa? -Conseguirán as mulleres romper o teito de cristal? -Os nosos movementos sociais	3	2			X

3.2. Distribución currículo nas unidades didácticas

UD	Título da UD	Duración
1	A Europa xurdida das revolucións liberais	10

Craterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA1.2 - Interpretar e explicar de forma argumentada a conexión de España cos grandes procesos históricos da época contemporánea, valorando o que supuxeron para a súa evolución e sinalando as achegas dos seus habitantes ao longo da historia, así como as achegas do Estado e as súas institucións á cultura europea e mundial.	-A herdanza da Revolución Francesa -A figura de Napoleón -O enfrontamento entre o absolutismo, o liberalismo e o nacionalismo -Os cambios sociais derivados da industrialización e o crecemento do movemento obreiro -Romanticismo, Realismo, Impresionismo e Modernismo		
CA2.1 - Establecer conexións e relacións entre os coñecementos e informacións adquiridos, elaborando sínteses interpretativas e explicativas, mediante informes, estudos ou dossieres informativos, que reflectan un dominio e consolidación dos contidos tratados.	-A herdanza da Revolución Francesa -A figura de Napoleón -O enfrontamento entre o absolutismo, o liberalismo e o nacionalismo e as súas consecuencias -Os cambios sociais derivados da industrialización e o crecemento do movemento obreiro -Romanticismo, Realismo, Impresionismo e Modernismo		
CA2.3 - Utilizar secuencias cronolóxicas complexas nas que identificar, comparar e relacionar feitos e procesos en diferentes períodos e lugares históricos (simultaneidade, duración, causalidade), utilizando termos e conceptos específicos do ámbito da historia e da xeografía.	-A herdanza da Revolución Francesa -A figura de Napoleón -O enfrontamento entre o absolutismo, o liberalismo e o nacionalismo e as súas consecuencias -Os cambios sociais derivados da industrialización e o crecemento do movemento obreiro -Romanticismo, Realismo, Impresionismo e Modernismo	PE	82
CA2.4 - Analizar procesos de cambio histórico e comparar casos da historia e a xeografía a través do uso de fontes de información diversas, tendo en conta as transformacións de curta e longa duración (conxuntura e estrutura), as continuidades e permanencias en diferentes períodos e lugares.	-A herdanza da Revolución Francesa -A figura de Napoleón -O enfrontamento entre o absolutismo, o liberalismo e o nacionalismo e as súas consecuencias -Os cambios sociais derivados da industrialización e o crecemento do movemento obreiro -Romanticismo, Realismo, Impresionismo e Modernismo		
CA2.5 - Producir e expresar xuízos e argumentos persoais e críticos de forma aberta e respectuosa, facendo patente a propia identidade e enriquecendo o acervo común no contexto do mundo actual, dos seus retos e os seus conflitos, e desde unha perspectiva sistémica e global.	A herdanza da Revolución Francesa -A figura de Napoleón -O enfrontamento entre o absolutismo, o liberalismo e o nacionalismo e as súas consecuencias -Os cambios sociais derivados da industrialización e o crecemento do movemento obreiro -Romanticismo, Realismo, Impresionismo e Modernismo		

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA2.7 - Identificar os principais feitos históricos nos diferentes contextos e valorar os cambios que propiciaron nos aspectos ideolóxicos, sociais, políticos e económicos conformando as bases do mundo contemporáneo e actual; así mesmo, xustificar que feitos do pasado teñen unha incidencia no presente establecendo relacións de causalidade e consecuencialidade que todo acontecemento histórico vai provocar no futuro.	-A herdanza da Revolución Francesa -O enfrontamento entre o absolutismo, o liberalismo e o nacionalismo -O papel da muller durante a Revolución Francesa e a relevancia de Olimpia de Gouges -Os cambios sociais derivados da industrialización -Romanticismo, Realismo, Impresionismo e Modernismo		
CA1.1 - Xerar produtos orixinais e creativos mediante a reelaboración de coñecementos previos a través de ferramentas de investigación que permitan explicar problemas presentes e pasados da humanidade a distintas escalas temporais e espaciais, do local ao global, utilizando conceptos, situacións e datos relevantes	-A herdanza da Revolución Francesa -A figura de Napoleón -O enfrontamento entre o absolutismo, o liberalismo e o nacionalismo -Os cambios sociais derivados da industrialización e o crecemento do movemento obreiro -Romanticismo, Realismo, Impresionismo e Modernismo		
CA1.3 - Recoñecer movementos e causas que xeren unha conciencia solidaria, promovan a cohesión social, e traballen para a eliminación da desigualdade, especialmente a motivada por cuestión de xénero, e para o pleno desenvolvemento da cidadanía, mediante a mobilización de coñecementos e estratexias de participación, traballo en equipo, mediación e resolución pacífica de conflitos.	-A herdanza da Revolución Francesa a nivel político económico e cultural -O papel da muller durante a Revolución Francesa e a relevancia de Olimpia de Gouges -Os cambios sociais derivados da industrialización e o crecemento do movemento obreiro -Romanticismo, Realismo, Impresionismo e Modernismo		
CA1.4 - Rexeitar actitudes discriminatorias e recoñecer a riqueza da diversidade, a partir da análise da relación entre os aspectos xeográficos, históricos, ecosociais e culturais que conformaron a sociedade globalizada e multicultural actual, e o coñecemento da achega dos movementos en defensa dos dereitos das minorías e en favor da inclusión e a igualdade real, especialmente das mulleres e doutros colectivos discriminados.	-A herdanza da Revolución Francesa a nivel político económico e cultural -O papel da muller durante a Revolución Francesa e a relevancia de Olimpia de Gouges -Os cambios sociais derivados da industrialización e o crecemento do movemento obreiro -Romanticismo, Realismo, Impresionismo e Modernismo	TI	18
CA1.5 - Contribuír á consecución dun mundo máis seguro, xusto, solidario e sustentable, a través da análise dos principais conflitos do presente e o recoñecemento das institucións do Estado, e das asociacións civís que garanten a seguridade integral e a convivencia social, así como dos compromisos internacionais do noso país en favor da paz, a seguridade, a cooperación, a sustentabilidade, os valores democráticos e os Obxectivos de Desenvolvemento Sustentable.	-A herdanza da Revolución Francesa a nivel político económico e cultural -O papel da muller durante a Revolución Francesa e a relevancia de Olimpia de Gouges -Os cambios sociais derivados da industrialización e o crecemento do movemento obreiro -Romanticismo, Realismo, Impresionismo e Modernismo		

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA2.2 - ransferir adecuadamente a información e o coñecemento por medio de narracións, pósteres, presentacións, exposicións orais, medios audiovisuais e outros produtos.	-A herdanza da Revolución Francesa -A figura de Napoleón -O enfrontamento entre o absolutismo, o liberalismo e o nacionalismo e as súas consecuencias -Os cambios sociais derivados da industrialización e o crecemento do movemento obreiro -Romanticismo, Realismo, Impresionismo e Modernismo		
CA2.6 - Coñecer os Obxectivos de Desenvolvemento Sustentable, realizando propostas que contribúan ao seu logro, aplicando métodos e proxectos de investigación, incidindo no uso de mapas e outras representacións gráficas, así como de medios accesibles de interpretación de imaxes.	A herdanza da Revolución Francesa -A figura de Napoleón -O enfrontamento entre o absolutismo, o liberalismo e o nacionalismo e as súas consecuencias -Os cambios sociais derivados da industrialización e o crecemento do movemento obreiro -Romanticismo, Realismo, Impresionismo e Modernismo		
CA2.8 - Coñecer, valorar e exercitar responsabilidades, dereitos e deberes e actuar en favor do seu desenvolvemento e afirmación a través do coñecemento do noso ordenamento xurídico e constitucional, da comprensión e posta en valor da nosa memoria democrática e dos aspectos fundamentais que a conforman, da contribución dos homes e mulleres a esta, e a defensa dos nosos valores constitucionais.	-A herdanza da Revolución Francesa -O enfrontamento entre o absolutismo, o liberalismo e o nacionalismo -O papel da muller durante a Revolución Francesa e a relevancia de Olimpia de Gouges -Os cambios sociais derivados da industrialización -Romanticismo, Realismo, Impresionismo e Modernismo		
CA2.9 - Rexeitar actitudes discriminatorias e recoñecer a riqueza da diversidade, a partir da análise da relación entre os aspectos xeográficos, históricos, ecosociais e culturais que conformaron a sociedade globalizada e multicultural actual, e o coñecemento da achega dos movementos en defensa dos dereitos das minorías e en favor da inclusión e a igualdade real, especialmente das mulleres e doutros colectivos discriminados.	-A herdanza da Revolución Francesa -O enfrontamento entre o absolutismo, o liberalismo e o nacionalismo -Os cambios sociais derivados da industrialización -O papel da muller durante a Revolución Francesa e a relevancia de Olimpia de Gouges -Romanticismo, Realismo, Impresionismo e Modernismo		
CA2.10 - Recoñecer os trazos que van conformando a identidade propia e dos demais, a riqueza das identidades múltiples en relación con distintas escalas espaciais, a través da investigación e da análise dos seus fundamentos xeográficos, históricos, artísticos, ideolóxicos e lingüísticos, e o recoñecemento das súas expresións culturais.	-A herdanza da Revolución Francesa -O enfrontamento entre o absolutismo, o liberalismo e o nacionalismo -O papel da muller durante a Revolución Francesa e a relevancia de Olimpia de Gouges -Os cambios sociais derivados da industrialización -Romanticismo, Realismo, Impresionismo e Modernismo		

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA2.11 - Coñecer e contribuír a conservar o patrimonio material e inmaterial común, respectando os sentimentos de pertenza e adoptando compromisos con principios e accións orientadas á cohesión e solidariedade territorial da comunidade política, os valores do europeísmo e da Declaración Universal dos Dereitos Humanos.	-A herdanza da Revolución Francesa -O enfrontamento entre o absolutismo, o liberalismo e o nacionalismo -Os cambios sociais derivados da industrialización -O papel da muller durante a Revolución Francesa e a relevancia de Olimpia de Gouges -Romanticismo, Realismo, Impresionismo e Modernismo		
CA3.1 - Producir e expresar xuízos e argumentos persoais e críticos de forma aberta e respectuosa, facendo patente a propia identidade e enriquecendo o acervo común no contexto do mundo actual, dos seus retos e os seus conflitos, e desde unha perspectiva sistémica e global.	-A herdanza da Revolución Francesa -O enfrontamento entre o absolutismo, o liberalismo e o nacionalismo -O papel da muller durante a Revolución Francesa e a relevancia de Olimpia de Gouges -Os cambios sociais derivados da industrialización -Romanticismo, Realismo, Impresionismo e Modernismo		
CA3.2 - Recoñecer movementos e causas que xeren unha conciencia solidaria, promovan a cohesión social e traballen para a eliminación da desigualdade, especialmente a motivada por cuestión de xénero, e para o pleno desenvolvemento da cidadanía, mediante a mobilización de coñecementos e estratexias de participación, traballo en equipo, mediación e resolución pacífica de conflitos.	-A herdanza da Revolución Francesa -O enfrontamento entre o absolutismo, o liberalismo e o nacionalismo -O papel da muller durante a Revolución Francesa e a relevancia de Olimpia de Gouges -Os cambios sociais derivados da industrialización -Romanticismo, Realismo, Impresionismo e Modernismo		
CA3.3 - Rexeitar actitudes discriminatorias e recoñecer a riqueza da diversidade, a partir da análise da relación entre os aspectos xeográficos, históricos, ecosociais e culturais que conformaron a sociedade globalizada e multicultural actual, e o coñecemento da achega dos movementos en defensa dos dereitos das minorías e en favor da inclusión e a igualdade real, especialmente das mulleres e doutros colectivos discriminados.	-A herdanza da Revolución Francesa -O enfrontamento entre o absolutismo, o liberalismo e o nacionalismo -O papel da muller durante a Revolución Francesa e a relevancia de Olimpia de Gouges -Os cambios sociais derivados da industrialización -Romanticismo, Realismo, Impresionismo e Modernismo		
CA3.4 - Contribuír ao benestar individual e colectivo a través do deseño, exposición e posta en práctica de iniciativas orientadas a promover un compromiso activo cos valores comúns, a mellora da contorna e o servizo á comunidade.	-A herdanza da Revolución Francesa -O enfrontamento entre o absolutismo, o liberalismo e o nacionalismo -O papel da muller durante a Revolución Francesa e a relevancia de Olimpia de Gouges -Os cambios sociais derivados da industrialización -Romanticismo, Realismo, Impresionismo e Modernismo		

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
<p>CA3.5 - Coñecer e contribuír a conservar o patrimonio material e inmaterial común, respectando os sentimentos de pertenza adoptando compromisos con principios e accións orientadas á cohesión e a solidariedade territorial da comunidade política, os valores do europeísmo e da Declaración Universal dos Dereitos Humanos.</p>	<p>-A herdanza da Revolución Francesa -O enfrontamento entre o absolutismo, o liberalismo e o nacionalismo -O papel da muller durante a Revolución Francesa e a relevancia de Olimpia de Gouges -Os cambios sociais derivados da industrialización -Romanticismo, Realismo, Impresionismo e Modernismo</p>		
<p>CA3.6 - Adoptar un papel activo e comprometido coa contorna, de acordo con aptitudes, aspiracións, intereses e valores propios, a partir da análise crítica da realidade económica, da distribución e xestión do traballo, e a adopción de hábitos responsables, saudables, sustentables e respectuosos coa dignidade humana e a doutros seres vivos, así como da reflexión ética ante os usos da tecnoloxía e a xestión do tempo libre.</p>	<p>-A herdanza da Revolución Francesa -O enfrontamento entre o absolutismo, o liberalismo e o nacionalismo -O papel da muller durante a Revolución Francesa e a relevancia de Olimpia de Gouges -Os cambios sociais derivados da industrialización -Romanticismo, Realismo, Impresionismo e Modernismo</p>		
<p>CA3.7 - Recoñecer as iniciativas da sociedade civil, reflectidas en asociacións e entidades sociais, adoptando actitudes de participación e transformación no ámbito local e comunitario, especialmente no ámbito das relacións interxeracionais.</p>	<p>-A herdanza da Revolución Francesa -O enfrontamento entre o absolutismo, o liberalismo e o nacionalismo -O papel da muller durante a Revolución Francesa e a relevancia de Olimpia de Gouges -Os cambios sociais derivados da industrialización -Romanticismo, Realismo, Impresionismo e Modernismo</p>		
<p>CA3.8 - Contribuír á consecución dun mundo máis seguro, xusto, solidario e sustentable, a través da análise dos principais conflitos do presente e o recoñecemento das institucións do Estado, e das asociacións civís que garanten a seguridade integral e a convivencia social, así como dos compromisos internacionais do noso país en favor da paz, a seguridade, a cooperación, a sustentabilidade, os valores democráticos e os Obxectivos de Desenvolvemento Sustentable.</p>	<p>-A herdanza da Revolución Francesa -O enfrontamento entre o absolutismo, o liberalismo e o nacionalismo -O papel da muller durante a Revolución Francesa e a relevancia de Olimpia de Gouges -Os cambios sociais derivados da industrialización -Romanticismo, Realismo, Impresionismo e Modernismo</p>		

Lenda: IA: Instrumento de Avaliación, %: Peso orientativo; PE: Proba escrita, TI: Táboa de indicadores

Contidos
<ul style="list-style-type: none"> - Xeopolítica e principais conflitos no presente. Xenocidios e crimes contra a humanidade. Guerras, terrorismo e outras formas de violencia política. Alianzas e institucións internacionais, mediación e misións de paz. Inxerencia humanitaria e xustiza universal. - Desigualdade e inxustiza no contexto local e global. Solidariedade, cohesión social e cooperación para o desenvolvemento. A achega de España á cooperación para o desenvolvemento. - Igualdade de xénero e formas de violencia contra as mulleres. Actitudes e comportamentos sexistas. A situación en España e Galicia. - Tempo histórico: construción e interpretación de liñas do tempo a través da linealidade, cronoloxía, simultaneidade e duración.

Contidos

- Conciencia histórica. Elaboración de xuízos propios e argumentados ante problemas de actualidade contextualizados historicamente. Defensa e exposición crítica destes a través de presentacións e debates.
- Bases ideolóxicas (liberalismo, marxismo e nacionalismo) da contemporaneidade: procesos unificadores e independencias. O movemento obreiro e a súa evolución.
- As revolucións burguesas do século XIX, transición e resistencias ao estado liberal no mundo. A conquista dos dereitos individuais e colectivos na época contemporánea.
- Da Constitución de 1812 á fin da Restauración: orixe, evolución e adaptación dos sistemas liberais en España a través das fontes, e as súas consecuencias para Galicia. A lenta consecución de dereitos sociais en España e Galicia.
- O proceso de transformación da España contemporánea nos seus aspectos políticos, económicos e sociais. Repercusións na Galicia contemporánea.
- A evolución cultural da España do século XIX ao século XX e a formación dunha identidade multicultural compartida. Do Rexionalismo ao Nacionalismo na España periférica. O caso galego.
- As transformacións científicas e tecnolóxicas do século XIX e a súa implicación na sociedade moderna.
- O nacemento das novas expresións artísticas e culturais contemporáneas. Realismo, impresionismo e postimpresionismo. Movements artísticos do século XIX en España e Galicia.
- As relacións internacionais no século XIX: da Europa da Restauración ao Imperialismo. Causas, desenvolvemento e consecuencias do colonialismo.
- Conflitos e violencias provocadas a fins do século XIX e na primeira metade do século XX: da paz armada á Primeira Guerra Mundial. Principais acontecementos da guerra e as súas repercusións. Estudo crítico e comparativo.
- As relacións internacionais como consecuencia da Primeira Guerra Mundial: da Revolución Rusa á aparición dos totalitarismos (fascismo e nazismo). A economía de entreguerras como detonante político e social: o crack do 29. O caso español: da Segunda República á Ditadura de Franco.
- A conquista dos dereitos individuais e colectivos no século XX. Orixe, evolución e adaptación dos sistemas liberais e democráticos en España e no mundo a través das fontes: A Segunda República española.
- Relacións multicausais na construción da democracia e as orixes do totalitarismo: os movementos pola liberdade, a igualdade e os dereitos humanos.
- Conflitos e violencias no período de entreguerras: orixe, desenvolvemento e consecuencias directas da Segunda Guerra Mundial. Estudo crítico e comparativo. O holocausto xudeu e as súas consecuencias na historia mundial.
- O nacemento das novas expresións artísticas e culturais contemporáneas: do expresionismo á abstracción. A vangarda europea na primeira metade do século XX: o cubismo e o surrealismo a través dos principais artistas españois e galegos.
- Os fundamentos xeoestratéxicos desde a segunda metade do século XX ata a actualidade, a política de bloques, os conflitos da descolonización en Asia e África e a nova orde mundial. O papel dos organismos internacionais.
- O proceso de construción europea. Integración económica, monetaria e cidadá. As institucións europeas. A extensión do estado do benestar en Europa. O futuro de Europa.
- As transformacións científicas e tecnolóxicas dos séculos XX e XXI: a globalización e a era de Internet. Dimensión ética da ciencia e da tecnoloxía. Cambios culturais e novos movementos sociais: feminismo, ecoloxismo e pacifismo. Os medios de comunicación de masas e as redes sociais virtuais.
- A acción dos movementos feministas e sufraxistas na loita pola igualdade de xénero. Mulleres relevantes da historia contemporánea.
- A acción dos movementos sociais de cuarta xeración nun mundo globalizado. Procesos de evolución e involución: a perspectiva emancipadora da interpretación do pasado.
- A transición política e a configuración do estado democrático en España: a Constitución de 1978 e o Estatuto de autonomía de Galicia. O estado do benestar en España.
- A memoria democrática. Experiencias históricas dolorosas do pasado recente e recoñecemento e reparación das vítimas da violencia.
- Os fundamentos xeoestratéxicos desde a fin da Guerra Fría. O papel dos organismos internacionais na actualidade.

Contidos
<ul style="list-style-type: none"> - expresións artísticas e culturais tras a Segunda Guerra Mundial: as segundas vangardas e as novas formas de expresión artística posmodernas no mundo actual. A arte actual en España e Galicia. - Dignidade humana e dereitos universais. Declaración Universal dos Dereitos Humanos. - Cidadanía ética dixital. Novos comportamentos na sociedade da información. - Compromiso cívico e participación cidadá. Mediación e xestión pacífica de conflitos e apoio ás vítimas da violencia e do terrorismo. - Servizo á comunidade. A corresponsabilidade nos cidadáns. As relacións interxeracionais. A responsabilidade colectiva e individual. O asociacionismo e o voluntariado. Contornas e redes sociais. - O patrimonio como ben e como recurso. Posta en valor, difusión e xestión da riqueza patrimonial. A diversidade cultural no mundo actual. Respecto e conservación do patrimonio material e inmaterial en España e Galicia. - Cohesión social e integración. Medidas e accións en favor da igualdade e da plena inclusión. - A igualdade real de mulleres e homes. A discriminación por motivo de diversidade sexual e de xénero. A conquista de dereitos civís nas sociedades democráticas contemporáneas. - As emocións e o contexto cultural. A perspectiva histórica do compoñente emocional. - Os valores do europeísmo. Fórmulas de participación en programas educativos europeos. - Institucións do Estado que garanten a seguridade integral e a convivencia social. Os compromisos internacionais do noso país en favor da paz, a seguridade e a cooperación internacional.

UD	Título da UD	Duración
2	Da monarquía absolutista á parlamentaria. O século XIX en España	10

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA1.2 - Interpretar e explicar de forma argumentada a conexión de España cos grandes procesos históricos da época contemporánea, valorando o que supuxeron para a súa evolución e sinalando as achegas dos seus habitantes ao longo da historia, así como as achegas do Estado e as súas institucións á cultura europea e mundial.	<ul style="list-style-type: none"> -A invasión napoleónica. A Constitución de 1812 -Os reinados de Fernando VII e Isabel II -O conflito entre absolutistas e liberais. As guerras carlistas e a Gloriosa Revolución -A Restauración Borbónica -Os cambios sociais derivados da industrialización -A obra de Goya 		
CA2.3 - Utilizar secuencias cronolóxicas complexas nas que identificar, comparar e relacionar feitos e procesos en diferentes períodos e lugares históricos (simultaneidade, duración, causalidade), utilizando termos e conceptos específicos do ámbito da historia e da xeografía.	<ul style="list-style-type: none"> -A invasión napoleónica. A Constitución de 1812 -Os reinados de Fernando VII e Isabel II -O conflito entre absolutistas e liberais. As guerras carlistas e a Gloriosa Revolución -A Restauración Borbónica -Os cambios sociais derivados da industrialización -A obra de Goya 	PE	82

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA2.4 - Analizar procesos de cambio histórico e comparar casos da historia e a xeografía a través do uso de fontes de información diversas, tendo en conta as transformacións de curta e longa duración (conxuntura e estrutura), as continuidades e permanencias en diferentes períodos e lugares.	-A invasión napoleónica. A Constitución de 1812 -Os reinados de Fernando VII e Isabel II -O conflito entre absolutistas e liberais. As guerras carlistas e a Gloriosa Revolución -A Restauración Borbónica -Os cambios sociais derivados da industrialización -A obra de Goya		
CA2.5 - Producir e expresar xuízos e argumentos persoais e críticos de forma aberta e respectuosa, facendo patente a propia identidade e enriquecendo o acervo común no contexto do mundo actual, dos seus retos e os seus conflitos, e desde unha perspectiva sistémica e global.	-A invasión napoleónica. A Constitución de 1812 -Os reinados de Fernando VII e Isabel II -O conflito entre absolutistas e liberais. As guerras carlistas e a Gloriosa Revolución -A Restauración Borbónica -Os cambios sociais derivados da industrialización -A obra de Goya		
CA2.7 - Identificar os principais feitos históricos nos diferentes contextos e valorar os cambios que propiciaron nos aspectos ideolóxicos, sociais, políticos e económicos conformando as bases do mundo contemporáneo e actual; así mesmo, xustificar que feitos do pasado teñen unha incidencia no presente establecendo relacións de causalidade e consecuencialidade que todo acontecemento histórico vai provocar no futuro.	-A invasión napoleónica. A Constitución de 1812 -Os reinados de Fernando VII e Isabel II -O conflito entre absolutistas e liberais. As guerras carlistas e a Gloriosa Revolución -A Restauración Borbónica -Os cambios sociais derivados da industrialización -A obra de Goya		
CA2.10 - Recoñecer os trazos que van conformando a identidade propia e dos demais, a riqueza das identidades múltiples en relación con distintas escalas espaciais, a través da investigación e da análise dos seus fundamentos xeográficos, históricos, artísticos, ideolóxicos e lingüísticos, e o recoñecemento das súas expresións culturais.	-A invasión napoleónica. A Constitución de 1812 -Os reinados de Fernando VII e Isabel II -O conflito entre absolutistas e liberais. As guerras carlistas e a Gloriosa Revolución -A Restauración Borbónica -Os cambios sociais derivados da industrialización -A obra de Goya		
CA1.1 - Xerar produtos orixinais e creativos mediante a reelaboración de coñecementos previos a través de ferramentas de investigación que permitan explicar problemas presentes e pasados da humanidade a distintas escalas temporais e espaciais, do local ao global, utilizando conceptos, situacións e datos relevantes	-A invasión napoleónica. A Constitución de 1812 -Os reinados de Fernando VII e Isabel II -O conflito entre absolutistas e liberais. As guerras carlistas e a Gloriosa Revolución -A Restauración Borbónica -Os cambios sociais derivados da industrialización -A obra de Goya		
CA1.3 - Recoñecer movementos e causas que xeren unha conciencia solidaria, promovan a cohesión social, e traballen para a eliminación da desigualdade, especialmente a motivada por cuestión de xénero, e para o pleno desenvolvemento da cidadanía, mediante a mobilización de coñecementos e estratexias de participación, traballo en equipo, mediación e resolución pacífica de conflitos.	-A invasión napoleónica. A Constitución de 1812 -Os reinados de Fernando VII e Isabel II -O conflito entre absolutistas e liberais. As guerras carlistas e a Gloriosa Revolución -A Restauración Borbónica -Os cambios sociais derivados da industrialización -A obra de Goya	TI	18

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA1.4 - Rexeitar actitudes discriminatorias e recoñecer a riqueza da diversidade, a partir da análise da relación entre os aspectos xeográficos, históricos, ecosociais e culturais que conformaron a sociedade globalizada e multicultural actual, e o coñecemento da achega dos movementos en defensa dos dereitos das minorías e en favor da inclusión e a igualdade real, especialmente das mulleres e doutros colectivos discriminados.	-A invasión napoleónica. A Constitución de 1812 -Os reinados de Fernando VII e Isabel II -O conflito entre absolutistas e liberais. As guerras carlistas e a Gloriosa Revolución -A Restauración Borbónica -Os cambios sociais derivados da industrialización -A obra de Goya		
CA1.5 - Contribuír á consecución dun mundo máis seguro, xusto, solidario e sustentable, a través da análise dos principais conflitos do presente e o recoñecemento das institucións do Estado, e das asociacións civís que garanten a seguridade integral e a convivencia social, así como dos compromisos internacionais do noso país en favor da paz, a seguridade, a cooperación, a sustentabilidade, os valores democráticos e os Obxectivos de Desenvolvemento Sustentable.	-A invasión napoleónica. A Constitución de 1812 -Os reinados de Fernando VII e Isabel II -O conflito entre absolutistas e liberais. As guerras carlistas e a Gloriosa Revolución -A Restauración Borbónica -Os cambios sociais derivados da industrialización -A obra de Goya		
CA2.1 - Establecer conexións e relacións entre os coñecementos e informacións adquiridos, elaborando sínteses interpretativas e explicativas, mediante informes, estudos ou dossieres informativos, que reflectan un dominio e consolidación dos contidos tratados.	-A invasión napoleónica. A Constitución de 1812 -Os reinados de Fernando VII e Isabel II -O conflito entre absolutistas e liberais. As guerras carlistas e a Gloriosa Revolución -A Restauración Borbónica -Os cambios sociais derivados da industrialización -A obra de Goya		
CA2.2 - ransferir adecuadamente a información e o coñecemento por medio de narracións, pósteres, presentacións, exposicións orais, medios audiovisuais e outros produtos.	-A invasión napoleónica. A Constitución de 1812 -Os reinados de Fernando VII e Isabel II -O conflito entre absolutistas e liberais. As guerras carlistas e a Gloriosa Revolución -A Restauración Borbónica -Os cambios sociais derivados da industrialización -A obra de Goya		
CA2.6 - Coñecer os Obxectivos de Desenvolvemento Sustentable, realizando propostas que contribúan ao seu logro, aplicando métodos e proxectos de investigación, incidindo no uso de mapas e outras representacións gráficas, así como de medios accesibles de interpretación de imaxes.	-A invasión napoleónica. A Constitución de 1812 -Os reinados de Fernando VII e Isabel II -O conflito entre absolutistas e liberais. As guerras carlistas e a Gloriosa Revolución -A Restauración Borbónica -Os cambios sociais derivados da industrialización -A obra de Goya		
CA2.8 - Coñecer, valorar e exercer responsabilidades, dereitos e deberes e actuar en favor do seu desenvolvemento e afirmación a través do coñecemento do noso ordenamento xurídico e constitucional, da comprensión e posta en valor da nosa memoria democrática e dos aspectos fundamentais que a conforman, da contribución dos homes e mulleres a esta, e a defensa dos nosos valores constitucionais.	-A invasión napoleónica. A Constitución de 1812 -Os reinados de Fernando VII e Isabel II -O conflito entre absolutistas e liberais. As guerras carlistas e a Gloriosa Revolución -A Restauración Borbónica -Os cambios sociais derivados da industrialización -A obra de Goya		

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA2.9 - Rexeitar actitudes discriminatorias e recoñecer a riqueza da diversidade, a partir da análise da relación entre os aspectos xeográficos, históricos, ecosociais e culturais que conformaron a sociedade globalizada e multicultural actual, e o coñecemento da achega dos movementos en defensa dos dereitos das minorías e en favor da inclusión e a igualdade real, especialmente das mulleres e doutros colectivos discriminados.	-A invasión napoleónica. A Constitución de 1812 -Os reinados de Fernando VII e Isabel II -O conflito entre absolutistas e liberais. As guerras carlistas e a Gloriosa Revolución -A Restauración Borbónica -Os cambios sociais derivados da industrialización -A obra de Goya		
CA2.11 - Coñecer e contribuír a conservar o patrimonio material e inmaterial común, respectando os sentimentos de pertenza e adoptando compromisos con principios e accións orientadas á cohesión e solidariedade territorial da comunidade política, os valores do europeísmo e da Declaración Universal dos Dereitos Humanos.	-A invasión napoleónica. A Constitución de 1812 -Os reinados de Fernando VII e Isabel II -O conflito entre absolutistas e liberais. As guerras carlistas e a Gloriosa Revolución -A Restauración Borbónica -Os cambios sociais derivados da industrialización -A obra de Goya		
CA3.1 - Producir e expresar xuízos e argumentos persoais e críticos de forma aberta e respectuosa, facendo patente a propia identidade e enriquecendo o acervo común no contexto do mundo actual, dos seus retos e os seus conflitos, e desde unha perspectiva sistémica e global.	-A invasión napoleónica. A Constitución de 1812 -Os reinados de Fernando VII e Isabel II -O conflito entre absolutistas e liberais. As guerras carlistas e a Gloriosa Revolución -A Restauración Borbónica -Os cambios sociais derivados da industrialización -A obra de Goya		
CA3.2 - Recoñecer movementos e causas que xeren unha conciencia solidaria, promovan a cohesión social e traballen para a eliminación da desigualdade, especialmente a motivada por cuestión de xénero, e para o pleno desenvolvemento da cidadanía, mediante a mobilización de coñecementos e estratexias de participación, traballo en equipo, mediación e resolución pacífica de conflitos.	-A invasión napoleónica. A Constitución de 1812 -Os reinados de Fernando VII e Isabel II -O conflito entre absolutistas e liberais. As guerras carlistas e a Gloriosa Revolución -A Restauración Borbónica -Os cambios sociais derivados da industrialización -A obra de Goya		
CA3.3 - Rexeitar actitudes discriminatorias e recoñecer a riqueza da diversidade, a partir da análise da relación entre os aspectos xeográficos, históricos, ecosociais e culturais que conformaron a sociedade globalizada e multicultural actual, e o coñecemento da achega dos movementos en defensa dos dereitos das minorías e en favor da inclusión e a igualdade real, especialmente das mulleres e doutros colectivos discriminados.	-A invasión napoleónica. A Constitución de 1812 -Os reinados de Fernando VII e Isabel II -O conflito entre absolutistas e liberais. As guerras carlistas e a Gloriosa Revolución -A Restauración Borbónica -Os cambios sociais derivados da industrialización -A obra de Goya		
CA3.4 - Contribuír ao benestar individual e colectivo a través do deseño, exposición e posta en práctica de iniciativas orientadas a promover un compromiso activo cos valores comúns, a mellora da contorna e o servizo á comunidade.	-A invasión napoleónica. A Constitución de 1812 -Os reinados de Fernando VII e Isabel II -O conflito entre absolutistas e liberais. As guerras carlistas e a Gloriosa Revolución -A Restauración Borbónica -Os cambios sociais derivados da industrialización -A obra de Goya		

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA3.5 - Coñecer e contribuír a conservar o patrimonio material e inmaterial común, respectando os sentimentos de pertenza adoptando compromisos con principios e accións orientadas á cohesión e a solidariedade territorial da comunidade política, os valores do europeísmo e da Declaración Universal dos Dereitos Humanos.	-A invasión napoleónica. A Constitución de 1812 -Os reinados de Fernando VII e Isabel II -O conflito entre absolutistas e liberais. As guerras carlistas e a Gloriosa Revolución -A Restauración Borbónica -Os cambios sociais derivados da industrialización -A obra de Goya		
CA3.6 - Adoptar un papel activo e comprometido coa contorna, de acordo con aptitudes, aspiracións, intereses e valores propios, a partir da análise crítica da realidade económica, da distribución e xestión do traballo, e a adopción de hábitos responsables, saudables, sustentables e respectuosos coa dignidade humana e a doutros seres vivos, así como da reflexión ética ante os usos da tecnoloxía e a xestión do tempo libre.	-A invasión napoleónica. A Constitución de 1812 -Os reinados de Fernando VII e Isabel II -O conflito entre absolutistas e liberais. As guerras carlistas e a Gloriosa Revolución -A Restauración Borbónica -Os cambios sociais derivados da industrialización -A obra de Goya		
CA3.7 - Recoñecer as iniciativas da sociedade civil, reflectidas en asociacións e entidades sociais, adoptando actitudes de participación e transformación no ámbito local e comunitario, especialmente no ámbito das relacións interxeracionais.	-A invasión napoleónica. A Constitución de 1812 -Os reinados de Fernando VII e Isabel II -O conflito entre absolutistas e liberais. As guerras carlistas e a Gloriosa Revolución -A Restauración Borbónica -Os cambios sociais derivados da industrialización -A obra de Goya		
CA3.8 - Contribuír á consecución dun mundo máis seguro, xusto, solidario e sustentable, a través da análise dos principais conflitos do presente e o recoñecemento das institucións do Estado, e das asociacións civís que garanten a seguridade integral e a convivencia social, así como dos compromisos internacionais do noso país en favor da paz, a seguridade, a cooperación, a sustentabilidade, os valores democráticos e os Obxectivos de Desenvolvemento Sustentable.	-A invasión napoleónica. A Constitución de 1812 -Os reinados de Fernando VII e Isabel II -O conflito entre absolutistas e liberais. As guerras carlistas e a Gloriosa Revolución -A Restauración Borbónica -Os cambios sociais derivados da industrialización -A obra de Goya		

Lenda: IA: Instrumento de Avaliación, %: Peso orientativo; PE: Proba escrita, TI: Táboa de indicadores

Contidos
<ul style="list-style-type: none"> - Xeopolítica e principais conflitos no presente. Xenocidios e crimes contra a humanidade. Guerras, terrorismo e outras formas de violencia política. Alianzas e institucións internacionais, mediación e misións de paz. Inxerencia humanitaria e xustiza universal. - Desigualdade e inxustiza no contexto local e global. Solidariedade, cohesión social e cooperación para o desenvolvemento. A achega de España á cooperación para o desenvolvemento. - Igualdade de xénero e formas de violencia contra as mulleres. Actitudes e comportamentos sexistas. A situación en España e Galicia. - Tempo histórico: construción e interpretación de liñas do tempo a través da linealidade, cronoloxía, simultaneidade e duración. - Conciencia histórica. Elaboración de xuízos propios e argumentados ante problemas de actualidade contextualizados historicamente. Defensa e exposición crítica destes a través de presentacións e debates.

Contidos

- Bases ideolóxicas (liberalismo, marxismo e nacionalismo) da contemporaneidade: procesos unificadores e independencias. O movemento obreiro e a súa evolución.
- As revolucións burguesas do século XIX, transición e resistencias ao estado liberal no mundo. A conquista dos dereitos individuais e colectivos na época contemporánea.
- Da Constitución de 1812 á fin da Restauración: orixe, evolución e adaptación dos sistemas liberais en España a través das fontes, e as súas consecuencias para Galicia. A lenta consecución de dereitos sociais en España e Galicia.
- O proceso de transformación da España contemporánea nos seus aspectos políticos, económicos e sociais. Repercusións na Galicia contemporánea.
- A evolución cultural da España do século XIX ao século XX e a formación dunha identidade multicultural compartida. Do Rexionalismo ao Nacionalismo na España periférica. O caso galego.
- As transformacións científicas e tecnolóxicas do século XIX e a súa implicación na sociedade moderna.
- O nacemento das novas expresións artísticas e culturais contemporáneas. Realismo, impresionismo e postimpresionismo. Movements artísticos do século XIX en España e Galicia.
- As relacións internacionais no século XIX: da Europa da Restauración ao Imperialismo. Causas, desenvolvemento e consecuencias do colonialismo.
- Conflitos e violencias provocadas a fins do século XIX e na primeira metade do século XX: da paz armada á Primeira Guerra Mundial. Principais acontecementos da guerra e as súas repercusións. Estudo crítico e comparativo.
- As relacións internacionais como consecuencia da Primeira Guerra Mundial: da Revolución Rusa á aparición dos totalitarismos (fascismo e nazismo). A economía de entreguerras como detonante político e social: o crack do 29. O caso español: da Segunda República á Ditadura de Franco.
- A conquista dos dereitos individuais e colectivos no século XX. Orixe, evolución e adaptación dos sistemas liberais e democráticos en España e no mundo a través das fontes: A Segunda República española.
- Relacións multicausais na construción da democracia e as orixes do totalitarismo: os movementos pola liberdade, a igualdade e os dereitos humanos.
- Conflitos e violencias no período de entreguerras: orixe, desenvolvemento e consecuencias directas da Segunda Guerra Mundial. Estudo crítico e comparativo. O holocausto xudeu e as súas consecuencias na historia mundial.
- O nacemento das novas expresións artísticas e culturais contemporáneas: do expresionismo á abstracción. A vangarda europea na primeira metade do século XX: o cubismo e o surrealismo a través dos principais artistas españois e galegos.
- Os fundamentos xeoestratéxicos desde a segunda metade do século XX ata a actualidade, a política de bloques, os conflitos da descolonización en Asia e África e a nova orde mundial. O papel dos organismos internacionais.
- O proceso de construción europea. Integración económica, monetaria e cidadá. As institucións europeas. A extensión do estado do benestar en Europa. O futuro de Europa.
- As transformacións científicas e tecnolóxicas dos séculos XX e XXI: a globalización e a era de Internet. Dimensión ética da ciencia e da tecnoloxía. Cambios culturais e novos movementos sociais: feminismo, ecoloxismo e pacifismo. Os medios de comunicación de masas e as redes sociais virtuais.
- A acción dos movementos feministas e sufraxistas na loita pola igualdade de xénero. Mulleres relevantes da historia contemporánea.
- A acción dos movementos sociais de cuarta xeración nun mundo globalizado. Procesos de evolución e involución: a perspectiva emancipadora da interpretación do pasado.
- A transición política e a configuración do estado democrático en España: a Constitución de 1978 e o Estatuto de autonomía de Galicia. O estado do benestar en España.
- A memoria democrática. Experiencias históricas dolorosas do pasado recente e recoñecemento e reparación das vítimas da violencia.
- Os fundamentos xeoestratéxicos desde a fin da Guerra Fría. O papel dos organismos internacionais na actualidade.
- Expresións artísticas e culturais tras a Segunda Guerra Mundial: as segundas vangardas e as novas formas de expresión artística posmodernas no mundo actual. A arte actual en España e Galicia.

Contidos
<ul style="list-style-type: none"> - Dignidade humana e dereitos universais. Declaración Universal dos Dereitos Humanos. - Cidadanía ética dixital. Novos comportamentos na sociedade da información. - Compromiso cívico e participación cidadá. Mediación e xestión pacífica de conflitos e apoio ás vítimas da violencia e do terrorismo. - Servizo á comunidade. A corresponsabilidade nos cidadáns. As relacións interxeracionais. A responsabilidade colectiva e individual. O asociacionismo e o voluntariado. Contornas e redes sociais. - O patrimonio como ben e como recurso. Posta en valor, difusión e xestión da riqueza patrimonial. A diversidade cultural no mundo actual. Respecto e conservación do patrimonio material e inmaterial en España e Galicia. - Cohesión social e integración. Medidas e accións en favor da igualdade e da plena inclusión. - A igualdade real de mulleres e homes. A discriminación por motivo de diversidade sexual e de xénero. A conquista de dereitos civís nas sociedades democráticas contemporáneas. - As emocións e o contexto cultural. A perspectiva histórica do compoñente emocional. - Os valores do europeísmo. Fórmulas de participación en programas educativos europeos. - Institucións do Estado que garanten a seguridade integral e a convivencia social. Os compromisos internacionais do noso país en favor da paz, a seguridade e a cooperación internacional.

UD	Título da UD	Duración
3	A guerra que cambiou o mundo. Imperialismo e Gran Guerra	10

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA1.2 - Interpretar e explicar de forma argumentada a conexión de España cos grandes procesos históricos da época contemporánea, valorando o que supuxeron para a súa evolución e sinalando as achegas dos seus habitantes ao longo da historia, así como as achegas do Estado e as súas institucións á cultura europea e mundial.	<ul style="list-style-type: none"> -As causas da expansión imperialista -A repartición dos imperios coloniais -As causas e o desenvolvemento da 1ª Guerra Mundial -A consideración da 1ª Guerra Mundial como unha "guerra total" -As causas e o desenvolvemento da Revolución Rusa -O nacemento das vangardas artísticas 	PE	82
CA2.1 - Establecer conexións e relacións entre os coñecementos e informacións adquiridos, elaborando sínteses interpretativas e explicativas, mediante informes, estudos ou dosieres informativos, que reflectan un dominio e consolidación dos contidos tratados.	<ul style="list-style-type: none"> -As causas da expansión imperialista -A repartición dos imperios coloniais -As causas e o desenvolvemento da 1ª Guerra Mundial -A consideración da 1ª Guerra Mundial como unha "guerra total" -As causas e o desenvolvemento da Revolución Rusa -O nacemento das vangardas artísticas 		

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA2.3 - Utilizar secuencias cronolóxicas complexas nas que identificar, comparar e relacionar feitos e procesos en diferentes períodos e lugares históricos (simultaneidade, duración, causalidade), utilizando termos e conceptos específicos do ámbito da historia e da xeografía.	<ul style="list-style-type: none"> -As causas da expansión imperialista -A repartición dos imperios coloniais -As causas e o desenvolvemento da 1ª Guerra Mundial -A consideración da 1ª Guerra Mundial como unha "guerra total" -As causas e o desenvolvemento da Revolución Rusa -O nacemento das vangardas artísticas 		
CA2.4 - Analizar procesos de cambio histórico e comparar casos da historia e a xeografía a través do uso de fontes de información diversas, tendo en conta as transformacións de curta e longa duración (conxuntura e estrutura), as continuidades e permanencias en diferentes períodos e lugares.	<ul style="list-style-type: none"> -As causas da expansión imperialista -A repartición dos imperios coloniais -As causas e o desenvolvemento da 1ª Guerra Mundial -A consideración da 1ª Guerra Mundial como unha "guerra total" -As causas e o desenvolvemento da Revolución Rusa -O nacemento das vangardas artísticas 		
CA2.7 - Identificar os principais feitos históricos nos diferentes contextos e valorar os cambios que propiciaron nos aspectos ideolóxicos, sociais, políticos e económicos conformando as bases do mundo contemporáneo e actual; así mesmo, xustificar que feitos do pasado teñen unha incidencia no presente establecendo relacións de causalidade e consecuencialidade que todo acontecemento histórico vai provocar no futuro.	<ul style="list-style-type: none"> -As causas da expansión imperialista -A repartición dos imperios coloniais -As causas e o desenvolvemento da 1ª Guerra Mundial -A consideración da 1ª Guerra Mundial como unha "guerra total" -As causas e o desenvolvemento da Revolución Rusa -O nacemento das vangardas artísticas 		
CA2.10 - Recoñecer os trazos que van conformando a identidade propia e dos demais, a riqueza das identidades múltiples en relación con distintas escalas espaciais, a través da investigación e da análise dos seus fundamentos xeográficos, históricos, artísticos, ideolóxicos e lingüísticos, e o recoñecemento das súas expresións culturais.	<ul style="list-style-type: none"> -As causas da expansión imperialista -A repartición dos imperios coloniais -As causas e o desenvolvemento da 1ª Guerra Mundial -A consideración da 1ª Guerra Mundial como unha "guerra total" -As causas e o desenvolvemento da Revolución Rusa -O nacemento das vangardas artísticas 		
CA1.1 - Xerar produtos orixinais e creativos mediante a reelaboración de coñecementos previos a través de ferramentas de investigación que permitan explicar problemas presentes e pasados da humanidade a distintas escalas temporais e espaciais, do local ao global, utilizando conceptos, situacións e datos relevantes	<ul style="list-style-type: none"> -As causas da expansión imperialista -A repartición dos imperios coloniais -As causas e o desenvolvemento da 1ª Guerra Mundial -A consideración da 1ª Guerra Mundial como unha "guerra total" -As causas e o desenvolvemento da Revolución Rusa -O nacemento das vangardas artísticas 		
CA1.3 - Recoñecer movementos e causas que xeren unha conciencia solidaria, promovan a cohesión social, e traballen para a eliminación da desigualdade, especialmente a motivada por cuestión de xénero, e para o pleno desenvolvemento da cidadanía, mediante a mobilización de coñecementos e estratexias de participación, traballo en equipo, mediación e resolución pacífica de conflitos.	<ul style="list-style-type: none"> -As causas da expansión imperialista -A repartición dos imperios coloniais -As causas e o desenvolvemento da 1ª Guerra Mundial -A consideración da 1ª Guerra Mundial como unha "guerra total" -As causas e o desenvolvemento da Revolución Rusa -O nacemento das vangardas artísticas 	TI	18

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA1.4 - Rexeitar actitudes discriminatorias e recoñecer a riqueza da diversidade, a partir da análise da relación entre os aspectos xeográficos, históricos, ecosociais e culturais que conformaron a sociedade globalizada e multicultural actual, e o coñecemento da achega dos movementos en defensa dos dereitos das minorías e en favor da inclusión e a igualdade real, especialmente das mulleres e doutros colectivos discriminados.	-As causas da expansión imperialista -A repartición dos imperios coloniais -As causas e o desenvolvemento da 1ª Guerra Mundial -A consideración da 1ª Guerra Mundial como unha "guerra total" -As causas e o desenvolvemento da Revolución Rusa -O nacemento das vangardas artísticas		
CA1.5 - Contribuír á consecución dun mundo máis seguro, xusto, solidario e sustentable, a través da análise dos principais conflitos do presente e o recoñecemento das institucións do Estado, e das asociacións civís que garanten a seguridade integral e a convivencia social, así como dos compromisos internacionais do noso país en favor da paz, a seguridade, a cooperación, a sustentabilidade, os valores democráticos e os Obxectivos de Desenvolvemento Sustentable.	-As causas da expansión imperialista -A repartición dos imperios coloniais -As causas e o desenvolvemento da 1ª Guerra Mundial -A consideración da 1ª Guerra Mundial como unha "guerra total" -As causas e o desenvolvemento da Revolución Rusa -O nacemento das vangardas artísticas		
CA2.2 - ransferir adecuadamente a información e o coñecemento por medio de narracións, pósteres, presentacións, exposicións orais, medios audiovisuais e outros produtos.	-As causas da expansión imperialista -A repartición dos imperios coloniais -As causas e o desenvolvemento da 1ª Guerra Mundial -A consideración da 1ª Guerra Mundial como unha "guerra total" -As causas e o desenvolvemento da Revolución Rusa -O nacemento das vangardas artísticas		
CA2.5 - Producir e expresar xuízos e argumentos persoais e críticos de forma aberta e respectuosa, facendo patente a propia identidade e enriquecendo o acervo común no contexto do mundo actual, dos seus retos e os seus conflitos, e desde unha perspectiva sistémica e global.	-As causas da expansión imperialista -A repartición dos imperios coloniais -As causas e o desenvolvemento da 1ª Guerra Mundial -A consideración da 1ª Guerra Mundial como unha "guerra total" -As causas e o desenvolvemento da Revolución Rusa -O nacemento das vangardas artísticas		
CA2.6 - Coñecer os Obxectivos de Desenvolvemento Sustentable, realizando propostas que contribúan ao seu logro, aplicando métodos e proxectos de investigación, incidindo no uso de mapas e outras representacións gráficas, así como de medios accesibles de interpretación de imaxes.	-As causas da expansión imperialista -A repartición dos imperios coloniais -As causas e o desenvolvemento da 1ª Guerra Mundial -A consideración da 1ª Guerra Mundial como unha "guerra total" -As causas e o desenvolvemento da Revolución Rusa -O nacemento das vangardas artísticas		
CA2.8 - Coñecer, valorar e exercer responsabilidades, dereitos e deberes e actuar en favor do seu desenvolvemento e afirmación a través do coñecemento do noso ordenamento xurídico e constitucional, da comprensión e posta en valor da nosa memoria democrática e dos aspectos fundamentais que a conforman, da contribución dos homes e mulleres a esta, e a defensa dos nosos valores constitucionais.	-As causas da expansión imperialista -A repartición dos imperios coloniais -As causas e o desenvolvemento da 1ª Guerra Mundial -A consideración da 1ª Guerra Mundial como unha "guerra total" -As causas e o desenvolvemento da Revolución Rusa -O nacemento das vangardas artísticas		

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA2.9 - Rexeitar actitudes discriminatorias e recoñecer a riqueza da diversidade, a partir da análise da relación entre os aspectos xeográficos, históricos, ecosociais e culturais que conformaron a sociedade globalizada e multicultural actual, e o coñecemento da achega dos movementos en defensa dos dereitos das minorías e en favor da inclusión e a igualdade real, especialmente das mulleres e doutros colectivos discriminados.	-As causas da expansión imperialista -A repartición dos imperios coloniais -As causas e o desenvolvemento da 1ª Guerra Mundial -A consideración da 1ª Guerra Mundial como unha "guerra total" -As causas e o desenvolvemento da Revolución Rusa -O nacemento das vangardas artísticas		
CA2.11 - Coñecer e contribuír a conservar o patrimonio material e inmaterial común, respectando os sentimentos de pertenza e adoptando compromisos con principios e accións orientadas á cohesión e solidariedade territorial da comunidade política, os valores do europeísmo e da Declaración Universal dos Dereitos Humanos.	-As causas da expansión imperialista -A repartición dos imperios coloniais -As causas e o desenvolvemento da 1ª Guerra Mundial -A consideración da 1ª Guerra Mundial como unha "guerra total" -As causas e o desenvolvemento da Revolución Rusa -O nacemento das vangardas artísticas		
CA3.1 - Producir e expresar xuízos e argumentos persoais e críticos de forma aberta e respectuosa, facendo patente a propia identidade e enriquecendo o acervo común no contexto do mundo actual, dos seus retos e os seus conflitos, e desde unha perspectiva sistémica e global.	-As causas da expansión imperialista -A repartición dos imperios coloniais -As causas e o desenvolvemento da 1ª Guerra Mundial -A consideración da 1ª Guerra Mundial como unha "guerra total" -As causas e o desenvolvemento da Revolución Rusa -O nacemento das vangardas artísticas		
CA3.2 - Recoñecer movementos e causas que xeren unha conciencia solidaria, promovan a cohesión social e traballen para a eliminación da desigualdade, especialmente a motivada por cuestión de xénero, e para o pleno desenvolvemento da cidadanía, mediante a mobilización de coñecementos e estratexias de participación, traballo en equipo, mediación e resolución pacífica de conflitos.	-As causas da expansión imperialista -A repartición dos imperios coloniais -As causas e o desenvolvemento da 1ª Guerra Mundial -A consideración da 1ª Guerra Mundial como unha "guerra total" -As causas e o desenvolvemento da Revolución Rusa -O nacemento das vangardas artísticas		
CA3.3 - Rexeitar actitudes discriminatorias e recoñecer a riqueza da diversidade, a partir da análise da relación entre os aspectos xeográficos, históricos, ecosociais e culturais que conformaron a sociedade globalizada e multicultural actual, e o coñecemento da achega dos movementos en defensa dos dereitos das minorías e en favor da inclusión e a igualdade real, especialmente das mulleres e doutros colectivos discriminados.	-As causas da expansión imperialista -A repartición dos imperios coloniais -As causas e o desenvolvemento da 1ª Guerra Mundial -A consideración da 1ª Guerra Mundial como unha "guerra total" -As causas e o desenvolvemento da Revolución Rusa -O nacemento das vangardas artísticas		
CA3.4 - Contribuír ao benestar individual e colectivo a través do deseño, exposición e posta en práctica de iniciativas orientadas a promover un compromiso activo cos valores comúns, a mellora da contorna e o servizo á comunidade.	-As causas da expansión imperialista -A repartición dos imperios coloniais -As causas e o desenvolvemento da 1ª Guerra Mundial -A consideración da 1ª Guerra Mundial como unha "guerra total" -As causas e o desenvolvemento da Revolución Rusa -O nacemento das vangardas artísticas		

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA3.5 - Coñecer e contribuír a conservar o patrimonio material e inmaterial común, respectando os sentimentos de pertenza adoptando compromisos con principios e accións orientadas á cohesión e a solidariedade territorial da comunidade política, os valores do europeísmo e da Declaración Universal dos Dereitos Humanos.	-As causas da expansión imperialista -A repartición dos imperios coloniais -As causas e o desenvolvemento da 1ª Guerra Mundial -A consideración da 1ª Guerra Mundial como unha "guerra total" -As causas e o desenvolvemento da Revolución Rusa -O nacemento das vangardas artísticas		
CA3.6 - Adoptar un papel activo e comprometido coa contorna, de acordo con aptitudes, aspiracións, intereses e valores propios, a partir da análise crítica da realidade económica, da distribución e xestión do traballo, e a adopción de hábitos responsables, saudables, sustentables e respectuosos coa dignidade humana e a doutros seres vivos, así como da reflexión ética ante os usos da tecnoloxía e a xestión do tempo libre.	-As causas da expansión imperialista -A repartición dos imperios coloniais -As causas e o desenvolvemento da 1ª Guerra Mundial -A consideración da 1ª Guerra Mundial como unha "guerra total" -As causas e o desenvolvemento da Revolución Rusa -O nacemento das vangardas artísticas		
CA3.7 - Recoñecer as iniciativas da sociedade civil, reflectidas en asociacións e entidades sociais, adoptando actitudes de participación e transformación no ámbito local e comunitario, especialmente no ámbito das relacións interxeracionais.	-As causas da expansión imperialista -A repartición dos imperios coloniais -As causas e o desenvolvemento da 1ª Guerra Mundial -A consideración da 1ª Guerra Mundial como unha "guerra total" -As causas e o desenvolvemento da Revolución Rusa -O nacemento das vangardas artísticas		
CA3.8 - Contribuír á consecución dun mundo máis seguro, xusto, solidario e sustentable, a través da análise dos principais conflitos do presente e o recoñecemento das institucións do Estado, e das asociacións civís que garanten a seguridade integral e a convivencia social, así como dos compromisos internacionais do noso país en favor da paz, a seguridade, a cooperación, a sustentabilidade, os valores democráticos e os Obxectivos de Desenvolvemento Sustentable.	-As causas da expansión imperialista -A repartición dos imperios coloniais -As causas e o desenvolvemento da 1ª Guerra Mundial -A consideración da 1ª Guerra Mundial como unha "guerra total" -As causas e o desenvolvemento da Revolución Rusa -O nacemento das vangardas artísticas		

Lenda: IA: Instrumento de Avaliación, %: Peso orientativo; PE: Proba escrita, TI: Táboa de indicadores

Contidos
<ul style="list-style-type: none"> - Xeopolítica e principais conflitos no presente. Xenocidios e crimes contra a humanidade. Guerras, terrorismo e outras formas de violencia política. Alianzas e institucións internacionais, mediación e misións de paz. Inxerencia humanitaria e xustiza universal. - Desigualdade e inxustiza no contexto local e global. Solidariedade, cohesión social e cooperación para o desenvolvemento. A achega de España á cooperación para o desenvolvemento. - Igualdade de xénero e formas de violencia contra as mulleres. Actitudes e comportamentos sexistas. A situación en España e Galicia. - Tempo histórico: construción e interpretación de liñas do tempo a través da linealidade, cronoloxía, simultaneidade e duración. - Conciencia histórica. Elaboración de xuízos propios e argumentados ante problemas de actualidade contextualizados historicamente. Defensa e exposición crítica destes a través de presentacións e debates.

Contidos

- Bases ideolóxicas (liberalismo, marxismo e nacionalismo) da contemporaneidade: procesos unificadores e independencias. O movemento obreiro e a súa evolución.
- As revolucións burguesas do século XIX, transición e resistencias ao estado liberal no mundo. A conquista dos dereitos individuais e colectivos na época contemporánea.
- Da Constitución de 1812 á fin da Restauración: orixe, evolución e adaptación dos sistemas liberais en España a través das fontes, e as súas consecuencias para Galicia. A lenta consecución de dereitos sociais en España e Galicia.
- O proceso de transformación da España contemporánea nos seus aspectos políticos, económicos e sociais. Repercusións na Galicia contemporánea.
- A evolución cultural da España do século XIX ao século XX e a formación dunha identidade multicultural compartida. Do Rexionalismo ao Nacionalismo na España periférica. O caso galego.
- As transformacións científicas e tecnolóxicas do século XIX e a súa implicación na sociedade moderna.
- O nacemento das novas expresións artísticas e culturais contemporáneas. Realismo, impresionismo e postimpresionismo. Movementsos artísticos do século XIX en España e Galicia.
- As relacións internacionais no século XIX: da Europa da Restauración ao Imperialismo. Causas, desenvolvemento e consecuencias do colonialismo.
- Conflitos e violencias provocadas a fins do século XIX e na primeira metade do século XX: da paz armada á Primeira Guerra Mundial. Principais acontecementos da guerra e as súas repercusións. Estudo crítico e comparativo.
- As relacións internacionais como consecuencia da Primeira Guerra Mundial: da Revolución Rusa á aparición dos totalitarismos (fascismo e nazismo). A economía de entreguerras como detonante político e social: o crack do 29. O caso español: da Segunda República á Ditadura de Franco.
- A conquista dos dereitos individuais e colectivos no século XX. Orixe, evolución e adaptación dos sistemas liberais e democráticos en España e no mundo a través das fontes: A Segunda República española.
- Relacións multicausais na construción da democracia e as orixes do totalitarismo: os movementos pola liberdade, a igualdade e os dereitos humanos.
- Conflitos e violencias no período de entreguerras: orixe, desenvolvemento e consecuencias directas da Segunda Guerra Mundial. Estudo crítico e comparativo. O holocausto xudeu e as súas consecuencias na historia mundial.
- O nacemento das novas expresións artísticas e culturais contemporáneas: do expresionismo á abstracción. A vangarda europea na primeira metade do século XX: o cubismo e o surrealismo a través dos principais artistas españois e galegos.
- Os fundamentos xeoestratéxicos desde a segunda metade do século XX ata a actualidade, a política de bloques, os conflitos da descolonización en Asia e África e a nova orde mundial. O papel dos organismos internacionais.
- O proceso de construción europea. Integración económica, monetaria e cidadá. As institucións europeas. A extensión do estado do benestar en Europa. O futuro de Europa.
- As transformacións científicas e tecnolóxicas dos séculos XX e XXI: a globalización e a era de Internet. Dimensión ética da ciencia e da tecnoloxía. Cambios culturais e novos movementos sociais: feminismo, ecoloxismo e pacifismo. Os medios de comunicación de masas e as redes sociais virtuais.
- A acción dos movementos feministas e sufraxistas na loita pola igualdade de xénero. Mulleres relevantes da historia contemporánea.
- A acción dos movementos sociais de cuarta xeración nun mundo globalizado. Procesos de evolución e involución: a perspectiva emancipadora da interpretación do pasado.
- A transición política e a configuración do estado democrático en España: a Constitución de 1978 e o Estatuto de autonomía de Galicia. O estado do benestar en España.
- A memoria democrática. Experiencias históricas dolorosas do pasado recente e recoñecemento e reparación das vítimas da violencia.
- Os fundamentos xeoestratéxicos desde a fin da Guerra Fría. O papel dos organismos internacionais na actualidade.
- Expresións artísticas e culturais tras a Segunda Guerra Mundial: as segundas vangardas e as novas formas de expresión artística posmodernas no mundo actual. A arte actual en España e Galicia.

Contidos
<ul style="list-style-type: none"> - Dignidade humana e dereitos universais. Declaración Universal dos Dereitos Humanos. - Cidadanía ética dixital. Novos comportamentos na sociedade da información. - Compromiso cívico e participación cidadá. Mediación e xestión pacífica de conflitos e apoio ás vítimas da violencia e do terrorismo. - Servizo á comunidade. A corresponsabilidade nos cidadáns. As relacións interxeracionais. A responsabilidade colectiva e individual. O asociacionismo e o voluntariado. Contornas e redes sociais. - O patrimonio como ben e como recurso. Posta en valor, difusión e xestión da riqueza patrimonial. A diversidade cultural no mundo actual. Respecto e conservación do patrimonio material e inmaterial en España e Galicia. - Cohesión social e integración. Medidas e accións en favor da igualdade e da plena inclusión. - A igualdade real de mulleres e homes. A discriminación por motivo de diversidade sexual e de xénero. A conquista de dereitos civís nas sociedades democráticas contemporáneas. - As emocións e o contexto cultural. A perspectiva histórica do compoñente emocional. - Os valores do europeísmo. Fórmulas de participación en programas educativos europeos. - Institucións do Estado que garanten a seguridade integral e a convivencia social. Os compromisos internacionais do noso país en favor da paz, a seguridade e a cooperación internacional.

UD	Título da UD	Duración
4	O poder da propaganda. A Europa dos ditadores	10

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA1.2 - Interpretar e explicar de forma argumentada a conexión de España cos grandes procesos históricos da época contemporánea, valorando o que supuxeron para a súa evolución e sinalando as achegas dos seus habitantes ao longo da historia, así como as achegas do Estado e as súas institucións á cultura europea e mundial.	<ul style="list-style-type: none"> -A situación durante o período de entreguerras -A prosperidade e a crise dos EEUU: o crac de 1929 -O auge dos totalitarismos: Italia e Alemaña -A ditadura estalinista na Unión Soviética -A arte no período de entreguerras 	PE	82
CA2.1 - Establecer conexións e relacións entre os coñecementos e informacións adquiridos, elaborando sínteses interpretativas e explicativas, mediante informes, estudos ou dosieres informativos, que reflectan un dominio e consolidación dos contidos tratados.	<ul style="list-style-type: none"> -A situación durante o período de entreguerras -A prosperidade e a crise dos EEUU: o crac de 1929 -O auge dos totalitarismos: Italia e Alemaña -A ditadura estalinista na Unión Soviética -A arte no período de entreguerras 		
CA2.3 - Utilizar secuencias cronolóxicas complexas nas que identificar, comparar e relacionar feitos e procesos en diferentes períodos e lugares históricos (simultaneidade, duración, causalidade), utilizando termos e conceptos específicos do ámbito da historia e da xeografía.	<ul style="list-style-type: none"> -A situación durante o período de entreguerras -A prosperidade e a crise dos EEUU: o crac de 1929 -O auge dos totalitarismos: Italia e Alemaña -A ditadura estalinista na Unión Soviética -A arte no período de entreguerras 		

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA2.4 - Analizar procesos de cambio histórico e comparar casos da historia e a xeografía a través do uso de fontes de información diversas, tendo en conta as transformacións de curta e longa duración (conxuntura e estrutura), as continuidades e permanencias en diferentes períodos e lugares.	-A situación durante o período de entreguerras -A prosperidade e a crise dos EEUU: o crac de 1929 -O auge dos totalitarismos: Italia e Alemaña -A ditadura estalinista na Unión Soviética -A arte no período de entreguerras		
CA2.7 - Identificar os principais feitos históricos nos diferentes contextos e valorar os cambios que propiciaron nos aspectos ideolóxicos, sociais, políticos e económicos conformando as bases do mundo contemporáneo e actual; así mesmo, xustificar que feitos do pasado teñen unha incidencia no presente establecendo relacións de causalidade e consecuencialidade que todo acontecemento histórico vai provocar no futuro.	-A situación durante o período de entreguerras -A prosperidade e a crise dos EEUU: o crac de 1929 -O auge dos totalitarismos: Italia e Alemaña -A ditadura estalinista na Unión Soviética -A arte no período de entreguerras		
CA2.10 - Recoñecer os trazos que van conformando a identidade propia e dos demais, a riqueza das identidades múltiples en relación con distintas escalas espaciais, a través da investigación e da análise dos seus fundamentos xeográficos, históricos, artísticos, ideolóxicos e lingüísticos, e o recoñecemento das súas expresións culturais.	-A situación durante o período de entreguerras -A prosperidade e a crise dos EEUU: o crac de 1929 -O auge dos totalitarismos: Italia e Alemaña -A ditadura estalinista na Unión Soviética -A arte no período de entreguerras		
CA1.1 - Xerar produtos orixinais e creativos mediante a reelaboración de coñecementos previos a través de ferramentas de investigación que permitan explicar problemas presentes e pasados da humanidade a distintas escalas temporais e espaciais, do local ao global, utilizando conceptos, situacións e datos relevantes	A situación durante o período de entreguerras -A prosperidade e a crise dos EEUU: o crac de 1929 -O auge dos totalitarismos: Italia e Alemaña -A ditadura estalinista na Unión Soviética -A arte no período de entreguerras		
CA1.3 - Recoñecer movementos e causas que xeren unha conciencia solidaria, promovan a cohesión social, e traballen para a eliminación da desigualdade, especialmente a motivada por cuestión de xénero, e para o pleno desenvolvemento da cidadanía, mediante a mobilización de coñecementos e estratexias de participación, traballo en equipo, mediación e resolución pacífica de conflitos.	-A situación durante o período de entreguerras -A prosperidade e a crise dos EEUU: o crac de 1929 -O auge dos totalitarismos: Italia e Alemaña -A ditadura estalinista na Unión Soviética -A arte no período de entreguerras	TI	18
CA1.4 - Rexeitar actitudes discriminatorias e recoñecer a riqueza da diversidade, a partir da análise da relación entre os aspectos xeográficos, históricos, ecosociais e culturais que conformaron a sociedade globalizada e multicultural actual, e o coñecemento da achega dos movementos en defensa dos dereitos das minorías e en favor da inclusión e a igualdade real, especialmente das mulleres e doutros colectivos discriminados.	-A situación durante o período de entreguerras -A prosperidade e a crise dos EEUU: o crac de 1929 -O auge dos totalitarismos: Italia e Alemaña -A ditadura estalinista na Unión Soviética -A arte no período de entreguerras		

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA1.5 - Contribuír á consecución dun mundo máis seguro, xusto, solidario e sustentable, a través da análise dos principais conflitos do presente e o recoñecemento das institucións do Estado, e das asociacións civís que garanten a seguridade integral e a convivencia social, así como dos compromisos internacionais do noso país en favor da paz, a seguridade, a cooperación, a sustentabilidade, os valores democráticos e os Obxectivos de Desenvolvemento Sustentable.	-A situación durante o período de entreguerras -A prosperidade e a crise dos EEUU: o crac de 1929 -O auxe dos totalitarismos: Italia e Alemaña -A ditadura estalinista na Unión Soviética -A arte no período de entreguerras		
CA2.2 - ransferir adecuadamente a información e o coñecemento por medio de narracións, pósteres, presentacións, exposicións orais, medios audiovisuais e outros produtos.	-A situación durante o período de entreguerras -A prosperidade e a crise dos EEUU: o crac de 1929 -O auxe dos totalitarismos: Italia e Alemaña -A ditadura estalinista na Unión Soviética -A arte no período de entreguerras		
CA2.5 - Producir e expresar xuízos e argumentos persoais e críticos de forma aberta e respectuosa, facendo patente a propia identidade e enriquecendo o acervo común no contexto do mundo actual, dos seus retos e os seus conflitos, e desde unha perspectiva sistémica e global.	-A situación durante o período de entreguerras -A prosperidade e a crise dos EEUU: o crac de 1929 -O auxe dos totalitarismos: Italia e Alemaña -A ditadura estalinista na Unión Soviética -A arte no período de entreguerras		
CA2.6 - Coñecer os Obxectivos de Desenvolvemento Sustentable, realizando propostas que contribúan ao seu logro, aplicando métodos e proxectos de investigación, incidindo no uso de mapas e outras representacións gráficas, así como de medios accesibles de interpretación de imaxes.	-A situación durante o período de entreguerras -A prosperidade e a crise dos EEUU: o crac de 1929 -O auxe dos totalitarismos: Italia e Alemaña -A ditadura estalinista na Unión Soviética -A arte no período de entreguerras		
CA2.8 - Coñecer, valorar e exercer responsabilidades, dereitos e deberes e actuar en favor do seu desenvolvemento e afirmación a través do coñecemento do noso ordenamento xurídico e constitucional, da comprensión e posta en valor da nosa memoria democrática e dos aspectos fundamentais que a conforman, da contribución dos homes e mulleres a esta, e a defensa dos nosos valores constitucionais.	-A situación durante o período de entreguerras -A prosperidade e a crise dos EEUU: o crac de 1929 -O auxe dos totalitarismos: Italia e Alemaña -A ditadura estalinista na Unión Soviética -A arte no período de entreguerras		
CA2.9 - Rexeitar actitudes discriminatorias e recoñecer a riqueza da diversidade, a partir da análise da relación entre os aspectos xeográficos, históricos, ecosociais e culturais que conformaron a sociedade globalizada e multicultural actual, e o coñecemento da achega dos movementos en defensa dos dereitos das minorías e en favor da inclusión e a igualdade real, especialmente das mulleres e doutros colectivos discriminados.	-A situación durante o período de entreguerras -A prosperidade e a crise dos EEUU: o crac de 1929 -O auxe dos totalitarismos: Italia e Alemaña -A ditadura estalinista na Unión Soviética -A arte no período de entreguerras		

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA2.11 - Coñecer e contribuír a conservar o patrimonio material e inmaterial común, respectando os sentimentos de pertenza e adoptando compromisos con principios e accións orientadas á cohesión e solidariedade territorial da comunidade política, os valores do europeísmo e da Declaración Universal dos Dereitos Humanos.	-A situación durante o período de entreguerras -A prosperidade e a crise dos EEUU: o crac de 1929 -O auxe dos totalitarismos: Italia e Alemaña -A ditadura estalinista na Unión Soviética -A arte no período de entreguerras		
CA3.1 - Producir e expresar xuízos e argumentos persoais e críticos de forma aberta e respectuosa, facendo patente a propia identidade e enriquecendo o acervo común no contexto do mundo actual, dos seus retos e os seus conflitos, e desde unha perspectiva sistémica e global.	A situación durante o período de entreguerras -A prosperidade e a crise dos EEUU: o crac de 1929 -O auxe dos totalitarismos: Italia e Alemaña -A ditadura estalinista na Unión Soviética -A arte no período de entreguerras		
CA3.2 - Recoñecer movementos e causas que xeren unha conciencia solidaria, promovan a cohesión social e traballen para a eliminación da desigualdade, especialmente a motivada por cuestión de xénero, e para o pleno desenvolvemento da cidadanía, mediante a mobilización de coñecementos e estratexias de participación, traballo en equipo, mediación e resolución pacífica de conflitos.	A situación durante o período de entreguerras -A prosperidade e a crise dos EEUU: o crac de 1929 -O auxe dos totalitarismos: Italia e Alemaña -A ditadura estalinista na Unión Soviética -A arte no período de entreguerras		
CA3.3 - Rexeitar actitudes discriminatorias e recoñecer a riqueza da diversidade, a partir da análise da relación entre os aspectos xeográficos, históricos, ecosociais e culturais que conformaron a sociedade globalizada e multicultural actual, e o coñecemento da achega dos movementos en defensa dos dereitos das minorías e en favor da inclusión e a igualdade real, especialmente das mulleres e doutros colectivos discriminados.	A situación durante o período de entreguerras -A prosperidade e a crise dos EEUU: o crac de 1929 -O auxe dos totalitarismos: Italia e Alemaña -A ditadura estalinista na Unión Soviética -A arte no período de entreguerras		
CA3.4 - Contribuír ao benestar individual e colectivo a través do deseño, exposición e posta en práctica de iniciativas orientadas a promover un compromiso activo cos valores comúns, a mellora da contorna e o servizo á comunidade.	A situación durante o período de entreguerras -A prosperidade e a crise dos EEUU: o crac de 1929 -O auxe dos totalitarismos: Italia e Alemaña -A ditadura estalinista na Unión Soviética -A arte no período de entreguerras		
CA3.5 - Coñecer e contribuír a conservar o patrimonio material e inmaterial común, respectando os sentimentos de pertenza adoptando compromisos con principios e accións orientadas á cohesión e a solidariedade territorial da comunidade política, os valores do europeísmo e da Declaración Universal dos Dereitos Humanos.	A situación durante o período de entreguerras -A prosperidade e a crise dos EEUU: o crac de 1929 -O auxe dos totalitarismos: Italia e Alemaña -A ditadura estalinista na Unión Soviética -A arte no período de entreguerras		

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA3.6 - Adoptar un papel activo e comprometido coa contorna, de acordo con aptitudes, aspiracións, intereses e valores propios, a partir da análise crítica da realidade económica, da distribución e xestión do traballo, e a adopción de hábitos responsables, saudables, sustentables e respectuosos coa dignidade humana e a doutros seres vivos, así como da reflexión ética ante os usos da tecnoloxía e a xestión do tempo libre.	A situación durante o período de entreguerras -A prosperidade e a crise dos EEUU: o crac de 1929 -O auge dos totalitarismos: Italia e Alemaña -A ditadura estalinista na Unión Soviética -A arte no período de entreguerras		
CA3.7 - Recoñecer as iniciativas da sociedade civil, reflectidas en asociacións e entidades sociais, adoptando actitudes de participación e transformación no ámbito local e comunitario, especialmente no ámbito das relacións interxeracionais.	A situación durante o período de entreguerras -A prosperidade e a crise dos EEUU: o crac de 1929 -O auge dos totalitarismos: Italia e Alemaña -A ditadura estalinista na Unión Soviética -A arte no período de entreguerras		
CA3.8 - Contribuír á consecución dun mundo máis seguro, xusto, solidario e sustentable, a través da análise dos principais conflitos do presente e o recoñecemento das institucións do Estado, e das asociacións civís que garanten a seguridade integral e a convivencia social, así como dos compromisos internacionais do noso país en favor da paz, a seguridade, a cooperación, a sustentabilidade, os valores democráticos e os Obxectivos de Desenvolvemento Sustentable.	A situación durante o período de entreguerras -A prosperidade e a crise dos EEUU: o crac de 1929 -O auge dos totalitarismos: Italia e Alemaña -A ditadura estalinista na Unión Soviética -A arte no período de entreguerras		

Lenda: IA: Instrumento de Avaliación, %: Peso orientativo; PE: Proba escrita, TI: Táboa de indicadores

Contidos
<ul style="list-style-type: none"> - Xeopolítica e principais conflitos no presente. Xenocidios e crimes contra a humanidade. Guerras, terrorismo e outras formas de violencia política. Alianzas e institucións internacionais, mediación e misións de paz. Inxerencia humanitaria e xustiza universal. - Desigualdade e inxustiza no contexto local e global. Solidariedade, cohesión social e cooperación para o desenvolvemento. A achega de España á cooperación para o desenvolvemento. - Igualdade de xénero e formas de violencia contra as mulleres. Actitudes e comportamentos sexistas. A situación en España e Galicia. - Tempo histórico: construción e interpretación de liñas do tempo a través da linealidade, cronoloxía, simultaneidade e duración. - Conciencia histórica. Elaboración de xuízos propios e argumentados ante problemas de actualidade contextualizados historicamente. Defensa e exposición crítica destes a través de presentacións e debates. - Bases ideolóxicas (liberalismo, marxismo e nacionalismo) da contemporaneidade: procesos unificadores e independencias. O movemento obreiro e a súa evolución. - As revolucións burguesas do século XIX, transición e resistencias ao estado liberal no mundo. A conquista dos dereitos individuais e colectivos na época contemporánea. - Da Constitución de 1812 á fin da Restauración: orixe, evolución e adaptación dos sistemas liberais en España a través das fontes, e as súas consecuencias para Galicia. A lenta consecución de dereitos sociais en España e Galicia. - O proceso de transformación da España contemporánea nos seus aspectos políticos, económicos e sociais. Repercusións na Galicia contemporánea. - A evolución cultural da España do século XIX ao século XX e a formación dunha identidade multicultural

Contidos

- compartida. Do Rexionalismo ao Nacionalismo na España periférica. O caso galego.
- As transformacións científicas e tecnolóxicas do século XIX e a súa implicación na sociedade moderna.
- O nacemento das novas expresións artísticas e culturais contemporáneas. Realismo, impresionismo e postimpresionismo. Movementos artísticos do século XIX en España e Galicia.
- As relacións internacionais no século XIX: da Europa da Restauración ao Imperialismo. Causas, desenvolvemento e consecuencias do colonialismo.
- Conflitos e violencias provocadas a fins do século XIX e na primeira metade do século XX: da paz armada á Primeira Guerra Mundial. Principais acontecementos da guerra e as súas repercusións. Estudo crítico e comparativo.
- As relacións internacionais como consecuencia da Primeira Guerra Mundial: da Revolución Rusa á aparición dos totalitarismos (fascismo e nazismo). A economía de entreguerras como detonante político e social: o crack do 29. O caso español: da Segunda República á Ditadura de Franco.
- A conquista dos dereitos individuais e colectivos no século XX. Orixe, evolución e adaptación dos sistemas liberais e democráticos en España e no mundo a través das fontes: A Segunda República española.
- Relacións multicausais na construción da democracia e as orixes do totalitarismo: os movementos pola liberdade, a igualdade e os dereitos humanos.
- Conflitos e violencias no período de entreguerras: orixe, desenvolvemento e consecuencias directas da Segunda Guerra Mundial. Estudo crítico e comparativo. O holocausto xudeu e as súas consecuencias na historia mundial.
- O nacemento das novas expresións artísticas e culturais contemporáneas: do expresionismo á abstracción. A vangarda europea na primeira metade do século XX: o cubismo e o surrealismo a través dos principais artistas españois e galegos.
- Os fundamentos xeoestratéxicos desde a segunda metade do século XX ata a actualidade, a política de bloques, os conflitos da descolonización en Asia e África e a nova orde mundial. O papel dos organismos internacionais.
- O proceso de construción europea. Integración económica, monetaria e cidadá. As institucións europeas. A extensión do estado do benestar en Europa. O futuro de Europa.
- As transformacións científicas e tecnolóxicas dos séculos XX e XXI: a globalización e a era de Internet. Dimensión ética da ciencia e da tecnoloxía. Cambios culturais e novos movementos sociais: feminismo, ecoloxismo e pacifismo. Os medios de comunicación de masas e as redes sociais virtuais.
- A acción dos movementos feministas e sufraxistas na loita pola igualdade de xénero. Mulleres relevantes da historia contemporánea.
- A acción dos movementos sociais de cuarta xeración nun mundo globalizado. Procesos de evolución e involución: a perspectiva emancipadora da interpretación do pasado.
- A transición política e a configuración do estado democrático en España: a Constitución de 1978 e o Estatuto de autonomía de Galicia. O estado do benestar en España.
- A memoria democrática. Experiencias históricas dolorosas do pasado recente e recoñecemento e reparación das vítimas da violencia.
- Os fundamentos xeoestratéxicos desde a fin da Guerra Fría. O papel dos organismos internacionais na actualidade.
- Expresións artísticas e culturais tras a Segunda Guerra Mundial: as segundas vangardas e as novas formas de expresión artística posmodernas no mundo actual. A arte actual en España e Galicia.
- Dignidade humana e dereitos universais. Declaración Universal dos Dereitos Humanos.
- Cidadanía ética dixital. Novos comportamentos na sociedade da información.
- Compromiso cívico e participación cidadá. Mediación e xestión pacífica de conflitos e apoio ás vítimas da violencia e do terrorismo.
- Servizo á comunidade. A corresponsabilidade nos cidadáns. As relacións interxeracionais. A responsabilidade colectiva e individual. O asociacionismo e o voluntariado. Contornas e redes sociais.
- O patrimonio como ben e como recurso. Posta en valor, difusión e xestión da riqueza patrimonial. A diversidade cultural no mundo actual. Respecto e conservación do patrimonio material e inmaterial en España e Galicia.

Contidos

- Cohesión social e integración. Medidas e accións en favor da igualdade e da plena inclusión.
- A igualdade real de mulleres e homes. A discriminación por motivo de diversidade sexual e de xénero. A conquista de dereitos civís nas sociedades democráticas contemporáneas.
- As emocións e o contexto cultural. A perspectiva histórica do compoñente emocional.
- Os valores do europeísmo. Fórmulas de participación en programas educativos europeos.
- Institucións do Estado que garanten a seguridade integral e a convivencia social. Os compromisos internacionais do noso país en favor da paz, a seguridade e a cooperación internacional.

UD	Título da UD	Duración
5	Unha época convulsa. España no primeiro terzo do século XX	10

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA1.2 - Interpretar e explicar de forma argumentada a conexión de España cos grandes procesos históricos da época contemporánea, valorando o que supuxeron para a súa evolución e sinalando as achegas dos seus habitantes ao longo da historia, así como as achegas do Estado e as súas institucións á cultura europea e mundial.	-As causas da crise do sistema da Restauración -A ditadura de Primo de Rivera -A Segunda República Española e as súas reformas -O contexto previo á Guerra Civil -A Guerra Civil: causas, desenvolvemento e consecuencias		
CA2.1 - Establecer conexións e relacións entre os coñecementos e informacións adquiridos, elaborando sínteses interpretativas e explicativas, mediante informes, estudos ou dosieres informativos, que reflectan un dominio e consolidación dos contidos tratados.	As causas da crise do sistema da Restauración -A ditadura de Primo de Rivera -A Segunda República Española e as súas reformas -O contexto previo á Guerra Civil -A Guerra Civil: causas, desenvolvemento e consecuencias		
CA2.3 - Utilizar secuencias cronolóxicas complexas nas que identificar, comparar e relacionar feitos e procesos en diferentes períodos e lugares históricos (simultaneidade, duración, causalidade), utilizando termos e conceptos específicos do ámbito da historia e da xeografía.	As causas da crise do sistema da Restauración -A ditadura de Primo de Rivera -A Segunda República Española e as súas reformas -O contexto previo á Guerra Civil -A Guerra Civil: causas, desenvolvemento e consecuencias	PE	82
CA2.4 - Analizar procesos de cambio histórico e comparar casos da historia e a xeografía a través do uso de fontes de información diversas, tendo en conta as transformacións de curta e longa duración (conxuntura e estrutura), as continuidades e permanencias en diferentes períodos e lugares.	As causas da crise do sistema da Restauración -A ditadura de Primo de Rivera -A Segunda República Española e as súas reformas -O contexto previo á Guerra Civil -A Guerra Civil: causas, desenvolvemento e consecuencias		

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA2.7 - Identificar os principais feitos históricos nos diferentes contextos e valorar os cambios que propiciaron nos aspectos ideolóxicos, sociais, políticos e económicos conformando as bases do mundo contemporáneo e actual; así mesmo, xustificar que feitos do pasado teñen unha incidencia no presente establecendo relacións de causalidade e consecuencialidade que todo acontecemento histórico vai provocar no futuro.	As causas da crise do sistema da Restauración -A ditadura de Primo de Rivera -A Segunda República Española e as súas reformas -O contexto previo á Guerra Civil -A Guerra Civil: causas, desenvolvemento e consecuencias		
CA2.10 - Recoñecer os trazos que van conformando a identidade propia e dos demais, a riqueza das identidades múltiples en relación con distintas escalas espaciais, a través da investigación e da análise dos seus fundamentos xeográficos, históricos, artísticos, ideolóxicos e lingüísticos, e o recoñecemento das súas expresións culturais.	As causas da crise do sistema da Restauración -A ditadura de Primo de Rivera -A Segunda República Española e as súas reformas -O contexto previo á Guerra Civil -A Guerra Civil: causas, desenvolvemento e consecuencias		
CA1.1 - Xerar produtos orixinais e creativos mediante a reelaboración de coñecementos previos a través de ferramentas de investigación que permitan explicar problemas presentes e pasados da humanidade a distintas escalas temporais e espaciais, do local ao global, utilizando conceptos, situacións e datos relevantes	-As causas da crise do sistema da Restauración -A ditadura de Primo de Rivera -A Segunda República Española e as súas reformas -O contexto previo á Guerra Civil -A Guerra Civil: causas, desenvolvemento e consecuencias		
CA1.3 - Recoñecer movementos e causas que xeren unha conciencia solidaria, promovan a cohesión social, e traballen para a eliminación da desigualdade, especialmente a motivada por cuestión de xénero, e para o pleno desenvolvemento da cidadanía, mediante a mobilización de coñecementos e estratexias de participación, traballo en equipo, mediación e resolución pacífica de conflitos.	As causas da crise do sistema da Restauración -A ditadura de Primo de Rivera -A Segunda República Española e as súas reformas -O contexto previo á Guerra Civil -A Guerra Civil: causas, desenvolvemento e consecuencias		
CA1.4 - Rexeitar actitudes discriminatorias e recoñecer a riqueza da diversidade, a partir da análise da relación entre os aspectos xeográficos, históricos, ecosociais e culturais que conformaron a sociedade globalizada e multicultural actual, e o coñecemento da achega dos movementos en defensa dos dereitos das minorías e en favor da inclusión e a igualdade real, especialmente das mulleres e doutros colectivos discriminados.	As causas da crise do sistema da Restauración -A ditadura de Primo de Rivera -A Segunda República Española e as súas reformas -O contexto previo á Guerra Civil -A Guerra Civil: causas, desenvolvemento e consecuencias	TI	18
CA1.5 - Contribuír á consecución dun mundo máis seguro, xusto, solidario e sustentable, a través da análise dos principais conflitos do presente e o recoñecemento das institucións do Estado, e das asociacións civís que garanten a seguridade integral e a convivencia social, así como dos compromisos internacionais do noso país en favor da paz, a seguridade, a cooperación, a sustentabilidade, os valores democráticos e os Obxectivos de Desenvolvemento Sustentable.	As causas da crise do sistema da Restauración -A ditadura de Primo de Rivera -A Segunda República Española e as súas reformas -O contexto previo á Guerra Civil -A Guerra Civil: causas, desenvolvemento e consecuencias		

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA2.2 - ransferir adecuadamente a información e o coñecemento por medio de narracións, pósteres, presentacións, exposicións orais, medios audiovisuais e outros produtos.	As causas da crise do sistema da Restauración -A ditadura de Primo de Rivera -A Segunda República Española e as súas reformas -O contexto previo á Guerra Civil -A Guerra Civil: causas, desenvolvemento e consecuencias		
CA2.5 - Producir e expresar xuízos e argumentos persoais e críticos de forma aberta e respectuosa, facendo patente a propia identidade e enriquecendo o acervo común no contexto do mundo actual, dos seus retos e os seus conflitos, e desde unha perspectiva sistémica e global.	As causas da crise do sistema da Restauración -A ditadura de Primo de Rivera -A Segunda República Española e as súas reformas -O contexto previo á Guerra Civil -A Guerra Civil: causas, desenvolvemento e consecuencias		
CA2.6 - Coñecer os Obxectivos de Desenvolvemento Sustentable, realizando propostas que contribúan ao seu logro, aplicando métodos e proxectos de investigación, incidindo no uso de mapas e outras representacións gráficas, así como de medios accesibles de interpretación de imaxes.	As causas da crise do sistema da Restauración -A ditadura de Primo de Rivera -A Segunda República Española e as súas reformas -O contexto previo á Guerra Civil -A Guerra Civil: causas, desenvolvemento e consecuencias		
CA2.8 - Coñecer, valorar e exercer responsabilidades, dereitos e deberes e actuar en favor do seu desenvolvemento e afirmación a través do coñecemento do noso ordenamento xurídico e constitucional, da comprensión e posta en valor da nosa memoria democrática e dos aspectos fundamentais que a conforman, da contribución dos homes e mulleres a esta, e a defensa dos nosos valores constitucionais.	As causas da crise do sistema da Restauración -A ditadura de Primo de Rivera -A Segunda República Española e as súas reformas -O contexto previo á Guerra Civil -A Guerra Civil: causas, desenvolvemento e consecuencias		
CA2.9 - Rexeitar actitudes discriminatorias e recoñecer a riqueza da diversidade, a partir da análise da relación entre os aspectos xeográficos, históricos, ecosociais e culturais que conformaron a sociedade globalizada e multicultural actual, e o coñecemento da achega dos movementos en defensa dos dereitos das minorías e en favor da inclusión e a igualdade real, especialmente das mulleres e doutros colectivos discriminados.	As causas da crise do sistema da Restauración -A ditadura de Primo de Rivera -A Segunda República Española e as súas reformas -O contexto previo á Guerra Civil -A Guerra Civil: causas, desenvolvemento e consecuencias		
CA2.11 - Coñecer e contribuir a conservar o patrimonio material e inmaterial común, respectando os sentimentos de pertenza e adoptando compromisos con principios e accións orientadas á cohesión e solidariedade territorial da comunidade política, os valores do europeísmo e da Declaración Universal dos Dereitos Humanos.	As causas da crise do sistema da Restauración -A ditadura de Primo de Rivera -A Segunda República Española e as súas reformas -O contexto previo á Guerra Civil -A Guerra Civil: causas, desenvolvemento e consecuencias		

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA3.1 - Producir e expresar xuízos e argumentos persoais e críticos de forma aberta e respectuosa, facendo patente a propia identidade e enriquecendo o acervo común no contexto do mundo actual, dos seus retos e os seus conflitos, e desde unha perspectiva sistémica e global.	-As causas da crise do sistema da Restauración -A ditadura de Primo de Rivera -A Segunda República Española e as súas reformas -O contexto previo á Guerra Civil -A Guerra Civil: causas, desenvolvemento e consecuencias		
CA3.2 - Recoñecer movementos e causas que xeren unha conciencia solidaria, promovan a cohesión social e traballen para a eliminación da desigualdade, especialmente a motivada por cuestión de xénero, e para o pleno desenvolvemento da cidadanía, mediante a mobilización de coñecementos e estratexias de participación, traballo en equipo, mediación e resolución pacífica de conflitos.	-As causas da crise do sistema da Restauración -A ditadura de Primo de Rivera -A Segunda República Española e as súas reformas -O contexto previo á Guerra Civil -A Guerra Civil: causas, desenvolvemento e consecuencias		
CA3.3 - Rexeitar actitudes discriminatorias e recoñecer a riqueza da diversidade, a partir da análise da relación entre os aspectos xeográficos, históricos, ecosociais e culturais que conformaron a sociedade globalizada e multicultural actual, e o coñecemento da chegada dos movementos en defensa dos dereitos das minorías e en favor da inclusión e a igualdade real, especialmente das mulleres e doutros colectivos discriminados.	-As causas da crise do sistema da Restauración -A ditadura de Primo de Rivera -A Segunda República Española e as súas reformas -O contexto previo á Guerra Civil -A Guerra Civil: causas, desenvolvemento e consecuencias		
CA3.4 - Contribuír ao benestar individual e colectivo a través do deseño, exposición e posta en práctica de iniciativas orientadas a promover un compromiso activo cos valores comúns, a mellora da contorna e o servizo á comunidade.	-As causas da crise do sistema da Restauración -A ditadura de Primo de Rivera -A Segunda República Española e as súas reformas -O contexto previo á Guerra Civil -A Guerra Civil: causas, desenvolvemento e consecuencias		
CA3.5 - Coñecer e contribuír a conservar o patrimonio material e inmaterial común, respectando os sentimentos de pertenza adoptando compromisos con principios e accións orientadas á cohesión e a solidariedade territorial da comunidade política, os valores do europeísmo e da Declaración Universal dos Dereitos Humanos.	-As causas da crise do sistema da Restauración -A ditadura de Primo de Rivera -A Segunda República Española e as súas reformas -O contexto previo á Guerra Civil -A Guerra Civil: causas, desenvolvemento e consecuencias		
CA3.6 - Adoptar un papel activo e comprometido coa contorna, de acordo con aptitudes, aspiracións, intereses e valores propios, a partir da análise crítica da realidade económica, da distribución e xestión do traballo, e a adopción de hábitos responsables, saudables, sustentables e respectuosos coa dignidade humana e a doutros seres vivos, así como da reflexión ética ante os usos da tecnoloxía e a xestión do tempo libre.	-As causas da crise do sistema da Restauración -A ditadura de Primo de Rivera -A Segunda República Española e as súas reformas -O contexto previo á Guerra Civil -A Guerra Civil: causas, desenvolvemento e consecuencias		

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA3.7 - Recoñecer as iniciativas da sociedade civil, reflectidas en asociacións e entidades sociais, adoptando actitudes de participación e transformación no ámbito local e comunitario, especialmente no ámbito das relacións interxeracionais.	-As causas da crise do sistema da Restauración -A ditadura de Primo de Rivera -A Segunda República Española e as súas reformas -O contexto previo á Guerra Civil -A Guerra Civil: causas, desenvolvemento e consecuencias		
CA3.8 - Contribuír á consecución dun mundo máis seguro, xusto, solidario e sustentable, a través da análise dos principais conflitos do presente e o recoñecemento das institucións do Estado, e das asociacións civís que garanten a seguridade integral e a convivencia social, así como dos compromisos internacionais do noso país en favor da paz, a seguridade, a cooperación, a sustentabilidade, os valores democráticos e os Obxectivos de Desenvolvemento Sustentable.	-As causas da crise do sistema da Restauración -A ditadura de Primo de Rivera -A Segunda República Española e as súas reformas -O contexto previo á Guerra Civil -A Guerra Civil: causas, desenvolvemento e consecuencias		

Lenda: IA: Instrumento de Avaliación, %: Peso orientativo; PE: Proba escrita, TI: Táboa de indicadores

Contidos
<ul style="list-style-type: none"> - Xeopolítica e principais conflitos no presente. Xenocidios e crimes contra a humanidade. Guerras, terrorismo e outras formas de violencia política. Alianzas e institucións internacionais, mediación e misións de paz. Inxerencia humanitaria e xustiza universal. - Desigualdade e inxustiza no contexto local e global. Solidariedade, cohesión social e cooperación para o desenvolvemento. A achega de España á cooperación para o desenvolvemento. - Igualdade de xénero e formas de violencia contra as mulleres. Actitudes e comportamentos sexistas. A situación en España e Galicia. - Tempo histórico: construción e interpretación de liñas do tempo a través da linealidade, cronoloxía, simultaneidade e duración. - Conciencia histórica. Elaboración de xuízos propios e argumentados ante problemas de actualidade contextualizados historicamente. Defensa e exposición crítica destes a través de presentacións e debates. - Bases ideolóxicas (liberalismo, marxismo e nacionalismo) da contemporaneidade: procesos unificadores e independencias. O movemento obreiro e a súa evolución. - As revolucións burguesas do século XIX, transición e resistencias ao estado liberal no mundo. A conquista dos dereitos individuais e colectivos na época contemporánea. - Da Constitución de 1812 á fin da Restauración: orixe, evolución e adaptación dos sistemas liberais en España a través das fontes, e as súas consecuencias para Galicia. A lenta consecución de dereitos sociais en España e Galicia. - O proceso de transformación da España contemporánea nos seus aspectos políticos, económicos e sociais. Repercusións na Galicia contemporánea. - A evolución cultural da España do século XIX ao século XX e a formación dunha identidade multicultural compartida. Do Rexionalismo ao Nacionalismo na España periférica. O caso galego. - As transformacións científicas e tecnolóxicas do século XIX e a súa implicación na sociedade moderna. - O nacemento das novas expresións artísticas e culturais contemporáneas. Realismo, impresionismo e postimpresionismo. Movementsos artísticos do século XIX en España e Galicia. - As relacións internacionais no século XIX: da Europa da Restauración ao Imperialismo. Causas, desenvolvemento e consecuencias do colonialismo. - Conflitos e violencias provocadas a fins do século XIX e na primeira metade do século XX: da paz armada á Primeira Guerra Mundial. Principais acontecementos da guerra e as súas repercusións. Estudo crítico e

Contidos

- comparativo.
- As relacións internacionais como consecuencia da Primeira Guerra Mundial: da Revolución Rusa á aparición dos totalitarismos (fascismo e nazismo). A economía de entreguerras como detonante político e social: o crack do 29. O caso español: da Segunda República á Ditadura de Franco.
- A conquista dos dereitos individuais e colectivos no século XX. Orixe, evolución e adaptación dos sistemas liberais e democráticos en España e no mundo a través das fontes: A Segunda República española.
- Relacións multicausais na construción da democracia e as orixes do totalitarismo: os movementos pola liberdade, a igualdade e os dereitos humanos.
- Conflitos e violencias no período de entreguerras: orixe, desenvolvemento e consecuencias directas da Segunda Guerra Mundial. Estudo crítico e comparativo. O holocausto xudeu e as súas consecuencias na historia mundial.
- O nacemento das novas expresións artísticas e culturais contemporáneas: do expresionismo á abstracción. A vangarda europea na primeira metade do século XX: o cubismo e o surrealismo a través dos principais artistas españois e galegos.
- Os fundamentos xeoestratéxicos desde a segunda metade do século XX ata a actualidade, a política de bloques, os conflitos da descolonización en Asia e África e a nova orde mundial. O papel dos organismos internacionais.
- O proceso de construción europea. Integración económica, monetaria e cidadá. As institucións europeas. A extensión do estado do benestar en Europa. O futuro de Europa.
- As transformacións científicas e tecnolóxicas dos séculos XX e XXI: a globalización e a era de Internet. Dimensión ética da ciencia e da tecnoloxía. Cambios culturais e novos movementos sociais: feminismo, ecoloxismo e pacifismo. Os medios de comunicación de masas e as redes sociais virtuais.
- A acción dos movementos feministas e sufraxistas na loita pola igualdade de xénero. Mulleres relevantes da historia contemporánea.
- A acción dos movementos sociais de cuarta xeración nun mundo globalizado. Procesos de evolución e involución: a perspectiva emancipadora da interpretación do pasado.
- A transición política e a configuración do estado democrático en España: a Constitución de 1978 e o Estatuto de autonomía de Galicia. O estado do benestar en España.
- A memoria democrática. Experiencias históricas dolorosas do pasado recente e recoñecemento e reparación das vítimas da violencia.
- Os fundamentos xeoestratéxicos desde a fin da Guerra Fría. O papel dos organismos internacionais na actualidade.
- Expresións artísticas e culturais tras a Segunda Guerra Mundial: as segundas vangardas e as novas formas de expresión artística posmodernas no mundo actual. A arte actual en España e Galicia.
- Dignidade humana e dereitos universais. Declaración Universal dos Dereitos Humanos.
- Cidadanía ética dixital. Novos comportamentos na sociedade da información.
- Compromiso cívico e participación cidadá. Mediación e xestión pacífica de conflitos e apoio ás vítimas da violencia e do terrorismo.
- Servizo á comunidade. A corresponsabilidade nos cidadáns. As relacións interxeracionais. A responsabilidade colectiva e individual. O asociacionismo e o voluntariado. Contornas e redes sociais.
- O patrimonio como ben e como recurso. Posta en valor, difusión e xestión da riqueza patrimonial. A diversidade cultural no mundo actual. Respecto e conservación do patrimonio material e inmaterial en España e Galicia.
- Cohesión social e integración. Medidas e accións en favor da igualdade e da plena inclusión.
- A igualdade real de mulleres e homes. A discriminación por motivo de diversidade sexual e de xénero. A conquista de dereitos civís nas sociedades democráticas contemporáneas.
- As emocións e o contexto cultural. A perspectiva histórica do compoñente emocional.
- Os valores do europeísmo. Fórmulas de participación en programas educativos europeos.
- Institucións do Estado que garanten a seguridade integral e a convivencia social. Os compromisos internacionais do

Contidos

- noso país en favor da paz, a seguridade e a cooperación internacional.

UD	Título da UD	Duración
6	Que levou a unha guerra tan destrutiva? A Segunda Guerra Mundial	10

Craterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA1.2 - Interpretar e explicar de forma argumentada a conexión de España cos grandes procesos históricos da época contemporánea, valorando o que supuxeron para a súa evolución e sinalando as achegas dos seus habitantes ao longo da historia, así como as achegas do Estado e as súas institucións á cultura europea e mundial.	-As causas da Segunda Guerra Mundial e o seu desenvolvemento -O concepto de "guerra total" -O Holocausto xudeu -As consecuencias da 2ª Guerra Mundial -A fundación da ONU e o seu labor	PE	82
CA2.1 - Establecer conexións e relacións entre os coñecementos e informacións adquiridos, elaborando sínteses interpretativas e explicativas, mediante informes, estudos ou dossieres informativos, que reflectan un dominio e consolidación dos contidos tratados.	-As causas da Segunda Guerra Mundial e o seu desenvolvemento -O concepto de "guerra total" -O Holocausto xudeu -As consecuencias da 2ª Guerra Mundial -A fundación da ONU e o seu labor		
CA2.3 - Utilizar secuencias cronolóxicas complexas nas que identificar, comparar e relacionar feitos e procesos en diferentes períodos e lugares históricos (simultaneidade, duración, causalidade), utilizando termos e conceptos específicos do ámbito da historia e da xeografía.	-As causas da Segunda Guerra Mundial e o seu desenvolvemento -O concepto de "guerra total" -O Holocausto xudeu -As consecuencias da 2ª Guerra Mundial -A fundación da ONU e o seu labor		
CA2.4 - Analizar procesos de cambio histórico e comparar casos da historia e a xeografía a través do uso de fontes de información diversas, tendo en conta as transformacións de curta e longa duración (conxuntura e estrutura), as continuidades e permanencias en diferentes períodos e lugares.	-As causas da Segunda Guerra Mundial e o seu desenvolvemento -O concepto de "guerra total" -O Holocausto xudeu -As consecuencias da 2ª Guerra Mundial -A fundación da ONU e o seu labor		
CA2.7 - Identificar os principais feitos históricos nos diferentes contextos e valorar os cambios que propiciaron nos aspectos ideolóxicos, sociais, políticos e económicos conformando as bases do mundo contemporáneo e actual; así mesmo, xustificar que feitos do pasado teñen unha incidencia no presente establecendo relacións de causalidade e consecucionalidade que todo acontecemento histórico vai provocar no futuro.	-As causas da Segunda Guerra Mundial e o seu desenvolvemento -O concepto de "guerra total" -O Holocausto xudeu -As consecuencias da 2ª Guerra Mundial -A fundación da ONU e o seu labor		
CA2.10 - Recoñecer os trazos que van conformando a identidade propia e dos demais, a riqueza das identidades múltiples en relación con distintas escalas espaciais, a través da investigación e da análise dos seus fundamentos xeográficos, históricos, artísticos, ideolóxicos e lingüísticos, e o recoñecemento das súas expresións culturais.	-As causas da Segunda Guerra Mundial e o seu desenvolvemento -O concepto de "guerra total" -O Holocausto xudeu -As consecuencias da 2ª Guerra Mundial -A fundación da ONU e o seu labor		

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA1.1 - Xerar produtos orixinais e creativos mediante a reelaboración de coñecementos previos a través de ferramentas de investigación que permitan explicar problemas presentes e pasados da humanidade a distintas escalas temporais e espaciais, do local ao global, utilizando conceptos, situacións e datos relevantes	-As causas da Segunda Guerra Mundial e o seu desenvolvemento -O concepto de "guerra total" -O Holocausto xudeu -As consecuencias da 2ª Guerra Mundial -A fundación da ONU e o seu labor		
CA1.3 - Recoñecer movementos e causas que xeren unha conciencia solidaria, promovan a cohesión social, e traballen para a eliminación da desigualdade, especialmente a motivada por cuestión de xénero, e para o pleno desenvolvemento da cidadanía, mediante a mobilización de coñecementos e estratexias de participación, traballo en equipo, mediación e resolución pacífica de conflitos.	-As causas da Segunda Guerra Mundial e o seu desenvolvemento -O concepto de "guerra total" -O Holocausto xudeu -As consecuencias da 2ª Guerra Mundial -A fundación da ONU e o seu labor		
CA1.4 - Rexeitar actitudes discriminatorias e recoñecer a riqueza da diversidade, a partir da análise da relación entre os aspectos xeográficos, históricos, ecosociais e culturais que conformaron a sociedade globalizada e multicultural actual, e o coñecemento da achega dos movementos en defensa dos dereitos das minorías e en favor da inclusión e a igualdade real, especialmente das mulleres e doutros colectivos discriminados.	-As causas da Segunda Guerra Mundial e o seu desenvolvemento -O concepto de "guerra total" -O Holocausto xudeu -As consecuencias da 2ª Guerra Mundial -A fundación da ONU e o seu labor		
CA1.5 - Contribuír á consecución dun mundo máis seguro, xusto, solidario e sustentable, a través da análise dos principais conflitos do presente e o recoñecemento das institucións do Estado, e das asociacións civís que garanten a seguridade integral e a convivencia social, así como dos compromisos internacionais do noso país en favor da paz, a seguridade, a cooperación, a sustentabilidade, os valores democráticos e os Obxectivos de Desenvolvemento Sustentable.	-As causas da Segunda Guerra Mundial e o seu desenvolvemento -O concepto de "guerra total" -O Holocausto xudeu -As consecuencias da 2ª Guerra Mundial -A fundación da ONU e o seu labor	TI	18
CA2.2 - transferir adecuadamente a información e o coñecemento por medio de narracións, pósteres, presentacións, exposicións orais, medios audiovisuais e outros produtos.	-As causas da Segunda Guerra Mundial e o seu desenvolvemento -O concepto de "guerra total" -O Holocausto xudeu -As consecuencias da 2ª Guerra Mundial -A fundación da ONU e o seu labor		
CA2.5 - Producir e expresar xuízos e argumentos persoais e críticos de forma aberta e respectuosa, facendo patente a propia identidade e enriquecendo o acervo común no contexto do mundo actual, dos seus retos e os seus conflitos, e desde unha perspectiva sistémica e global.	-As causas da Segunda Guerra Mundial e o seu desenvolvemento -O concepto de "guerra total" -O Holocausto xudeu -As consecuencias da 2ª Guerra Mundial -A fundación da ONU e o seu labor		
CA2.6 - Coñecer os Obxectivos de Desenvolvemento Sustentable, realizando propostas que contribúan ao seu logro, aplicando métodos e proxectos de investigación, incidindo no uso de mapas e outras representacións gráficas, así como de medios accesibles de interpretación de imaxes.	-As causas da Segunda Guerra Mundial e o seu desenvolvemento -O concepto de "guerra total" -O Holocausto xudeu -As consecuencias da 2ª Guerra Mundial -A fundación da ONU e o seu labor		

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA2.8 - Coñecer, valorar e exercitar responsabilidades, dereitos e deberes e actuar en favor do seu desenvolvemento e afirmación a través do coñecemento do noso ordenamento xurídico e constitucional, da comprensión e posta en valor da nosa memoria democrática e dos aspectos fundamentais que a conforman, da contribución dos homes e mulleres a esta, e a defensa dos nosos valores constitucionais.	-As causas da Segunda Guerra Mundial e o seu desenvolvemento -O concepto de "guerra total" -O Holocausto xudeu -As consecuencias da 2ª Guerra Mundial -A fundación da ONU e o seu labor		
CA2.9 - Rexeitar actitudes discriminatorias e recoñecer a riqueza da diversidade, a partir da análise da relación entre os aspectos xeográficos, históricos, ecosociais e culturais que conformaron a sociedade globalizada e multicultural actual, e o coñecemento da achega dos movementos en defensa dos dereitos das minorías e en favor da inclusión e a igualdade real, especialmente das mulleres e doutros colectivos discriminados.	-As causas da Segunda Guerra Mundial e o seu desenvolvemento -O concepto de "guerra total" -O Holocausto xudeu -As consecuencias da 2ª Guerra Mundial -A fundación da ONU e o seu labor		
CA2.11 - Coñecer e contribuír a conservar o patrimonio material e inmaterial común, respectando os sentimentos de pertenza e adoptando compromisos con principios e accións orientadas á cohesión e solidariedade territorial da comunidade política, os valores do europeísmo e da Declaración Universal dos Dereitos Humanos.	-As causas da Segunda Guerra Mundial e o seu desenvolvemento -O concepto de "guerra total" -O Holocausto xudeu -As consecuencias da 2ª Guerra Mundial -A fundación da ONU e o seu labor		
CA3.1 - Producir e expresar xuízos e argumentos persoais e críticos de forma aberta e respectuosa, facendo patente a propia identidade e enriquecendo o acervo común no contexto do mundo actual, dos seus retos e os seus conflitos, e desde unha perspectiva sistémica e global.	-As causas da Segunda Guerra Mundial e o seu desenvolvemento -O concepto de "guerra total" -O Holocausto xudeu -As consecuencias da 2ª Guerra Mundial -A fundación da ONU e o seu labor		
CA3.2 - Recoñecer movementos e causas que xeren unha conciencia solidaria, promovan a cohesión social e traballen para a eliminación da desigualdade, especialmente a motivada por cuestión de xénero, e para o pleno desenvolvemento da cidadanía, mediante a mobilización de coñecementos e estratexias de participación, traballo en equipo, mediación e resolución pacífica de conflitos.	-As causas da Segunda Guerra Mundial e o seu desenvolvemento -O concepto de "guerra total" -O Holocausto xudeu -As consecuencias da 2ª Guerra Mundial -A fundación da ONU e o seu labor		
CA3.3 - Rexeitar actitudes discriminatorias e recoñecer a riqueza da diversidade, a partir da análise da relación entre os aspectos xeográficos, históricos, ecosociais e culturais que conformaron a sociedade globalizada e multicultural actual, e o coñecemento da achega dos movementos en defensa dos dereitos das minorías e en favor da inclusión e a igualdade real, especialmente das mulleres e doutros colectivos discriminados.	-As causas da Segunda Guerra Mundial e o seu desenvolvemento -O concepto de "guerra total" -O Holocausto xudeu -As consecuencias da 2ª Guerra Mundial -A fundación da ONU e o seu labor		

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA3.4 - Contribuír ao benestar individual e colectivo a través do deseño, exposición e posta en práctica de iniciativas orientadas a promover un compromiso activo cos valores comúns, a mellora da contorna e o servizo á comunidade.	-As causas da Segunda Guerra Mundial e o seu desenvolvemento -O concepto de "guerra total" -O Holocausto xudeu -As consecuencias da 2ª Guerra Mundial -A fundación da ONU e o seu labor		
CA3.5 - Coñecer e contribuír a conservar o patrimonio material e inmaterial común, respectando os sentimentos de pertenza adoptando compromisos con principios e accións orientadas á cohesión e a solidariedade territorial da comunidade política, os valores do europeísmo e da Declaración Universal dos Dereitos Humanos.	-As causas da Segunda Guerra Mundial e o seu desenvolvemento -O concepto de "guerra total" -O Holocausto xudeu -As consecuencias da 2ª Guerra Mundial -A fundación da ONU e o seu labor		
CA3.6 - Adoptar un papel activo e comprometido coa contorna, de acordo con aptitudes, aspiracións, intereses e valores propios, a partir da análise crítica da realidade económica, da distribución e xestión do traballo, e a adopción de hábitos responsables, saudables, sustentables e respectuosos coa dignidade humana e a doutros seres vivos, así como da reflexión ética ante os usos da tecnoloxía e a xestión do tempo libre.	-As causas da Segunda Guerra Mundial e o seu desenvolvemento -O concepto de "guerra total" -O Holocausto xudeu -As consecuencias da 2ª Guerra Mundial -A fundación da ONU e o seu labor		
CA3.7 - Recoñecer as iniciativas da sociedade civil, reflectidas en asociacións e entidades sociais, adoptando actitudes de participación e transformación no ámbito local e comunitario, especialmente no ámbito das relacións interxeracionais.	-As causas da Segunda Guerra Mundial e o seu desenvolvemento -O concepto de "guerra total" -O Holocausto xudeu -As consecuencias da 2ª Guerra Mundial -A fundación da ONU e o seu labor		
CA3.8 - Contribuír á consecución dun mundo máis seguro, xusto, solidario e sustentable, a través da análise dos principais conflitos do presente e o recoñecemento das institucións do Estado, e das asociacións civís que garanten a seguridade integral e a convivencia social, así como dos compromisos internacionais do noso país en favor da paz, a seguridade, a cooperación, a sustentabilidade, os valores democráticos e os Obxectivos de Desenvolvemento Sustentable.	-As causas da Segunda Guerra Mundial e o seu desenvolvemento -O concepto de "guerra total" -O Holocausto xudeu -As consecuencias da 2ª Guerra Mundial -A fundación da ONU e o seu labor		

Lenda: IA: Instrumento de Avaliación, %: Peso orientativo; PE: Proba escrita, TI: Táboa de indicadores

Contidos
<ul style="list-style-type: none"> - Xeopolítica e principais conflitos no presente. Xenocidios e crimes contra a humanidade. Guerras, terrorismo e outras formas de violencia política. Alianzas e institucións internacionais, mediación e misións de paz. Inxerencia humanitaria e xustiza universal. - Desigualdade e inxustiza no contexto local e global. Solidariedade, cohesión social e cooperación para o desenvolvemento. A achega de España á cooperación para o desenvolvemento. - Igualdade de xénero e formas de violencia contra as mulleres. Actitudes e comportamentos sexistas. A situación en España e Galicia. - Tempo histórico: construción e interpretación de liñas do tempo a través da linealidade, cronoloxía, simultaneidade e duración. - Conciencia histórica. Elaboración de xuízos propios e argumentados ante problemas de actualidade contextualizados historicamente. Defensa e exposición crítica destes a través de presentacións e debates.

Contidos

- Bases ideolóxicas (liberalismo, marxismo e nacionalismo) da contemporaneidade: procesos unificadores e independencias. O movemento obreiro e a súa evolución.
- As revolucións burguesas do século XIX, transición e resistencias ao estado liberal no mundo. A conquista dos dereitos individuais e colectivos na época contemporánea.
- Da Constitución de 1812 á fin da Restauración: orixe, evolución e adaptación dos sistemas liberais en España a través das fontes, e as súas consecuencias para Galicia. A lenta consecución de dereitos sociais en España e Galicia.
- O proceso de transformación da España contemporánea nos seus aspectos políticos, económicos e sociais. Repercusións na Galicia contemporánea.
- A evolución cultural da España do século XIX ao século XX e a formación dunha identidade multicultural compartida. Do Rexionalismo ao Nacionalismo na España periférica. O caso galego.
- As transformacións científicas e tecnolóxicas do século XIX e a súa implicación na sociedade moderna.
- O nacemento das novas expresións artísticas e culturais contemporáneas. Realismo, impresionismo e postimpresionismo. Movements artísticos do século XIX en España e Galicia.
- As relacións internacionais no século XIX: da Europa da Restauración ao Imperialismo. Causas, desenvolvemento e consecuencias do colonialismo.
- Conflitos e violencias provocadas a fins do século XIX e na primeira metade do século XX: da paz armada á Primeira Guerra Mundial. Principais acontecementos da guerra e as súas repercusións. Estudo crítico e comparativo.
- As relacións internacionais como consecuencia da Primeira Guerra Mundial: da Revolución Rusa á aparición dos totalitarismos (fascismo e nazismo). A economía de entreguerras como detonante político e social: o crack do 29. O caso español: da Segunda República á Ditadura de Franco.
- A conquista dos dereitos individuais e colectivos no século XX. Orixe, evolución e adaptación dos sistemas liberais e democráticos en España e no mundo a través das fontes: A Segunda República española.
- Relacións multicausais na construción da democracia e as orixes do totalitarismo: os movementos pola liberdade, a igualdade e os dereitos humanos.
- Conflitos e violencias no período de entreguerras: orixe, desenvolvemento e consecuencias directas da Segunda Guerra Mundial. Estudo crítico e comparativo. O holocausto xudeu e as súas consecuencias na historia mundial.
- O nacemento das novas expresións artísticas e culturais contemporáneas: do expresionismo á abstracción. A vangarda europea na primeira metade do século XX: o cubismo e o surrealismo a través dos principais artistas españois e galegos.
- Os fundamentos xeoestratéxicos desde a segunda metade do século XX ata a actualidade, a política de bloques, os conflitos da descolonización en Asia e África e a nova orde mundial. O papel dos organismos internacionais.
- O proceso de construción europea. Integración económica, monetaria e cidadá. As institucións europeas. A extensión do estado do benestar en Europa. O futuro de Europa.
- As transformacións científicas e tecnolóxicas dos séculos XX e XXI: a globalización e a era de Internet. Dimensión ética da ciencia e da tecnoloxía. Cambios culturais e novos movementos sociais: feminismo, ecoloxismo e pacifismo. Os medios de comunicación de masas e as redes sociais virtuais.
- A acción dos movementos feministas e sufraxistas na loita pola igualdade de xénero. Mulleres relevantes da historia contemporánea.
- A acción dos movementos sociais de cuarta xeración nun mundo globalizado. Procesos de evolución e involución: a perspectiva emancipadora da interpretación do pasado.
- A transición política e a configuración do estado democrático en España: a Constitución de 1978 e o Estatuto de autonomía de Galicia. O estado do benestar en España.
- A memoria democrática. Experiencias históricas dolorosas do pasado recente e recoñecemento e reparación das vítimas da violencia.
- Os fundamentos xeoestratéxicos desde a fin da Guerra Fría. O papel dos organismos internacionais na actualidade.
- Expresións artísticas e culturais tras a Segunda Guerra Mundial: as segundas vangardas e as novas formas de expresión artística posmodernas no mundo actual. A arte actual en España e Galicia.

Contidos
<ul style="list-style-type: none"> - Dignidade humana e dereitos universais. Declaración Universal dos Dereitos Humanos. - Cidadanía ética dixital. Novos comportamentos na sociedade da información. - Compromiso cívico e participación cidadá. Mediación e xestión pacífica de conflitos e apoio ás vítimas da violencia e do terrorismo. - Servizo á comunidade. A corresponsabilidade nos cidadáns. As relacións interxeracionais. A responsabilidade colectiva e individual. O asociacionismo e o voluntariado. Contornas e redes sociais. - O patrimonio como ben e como recurso. Posta en valor, difusión e xestión da riqueza patrimonial. A diversidade cultural no mundo actual. Respecto e conservación do patrimonio material e inmaterial en España e Galicia. - Cohesión social e integración. Medidas e accións en favor da igualdade e da plena inclusión. - A igualdade real de mulleres e homes. A discriminación por motivo de diversidade sexual e de xénero. A conquista de dereitos civís nas sociedades democráticas contemporáneas. - As emocións e o contexto cultural. A perspectiva histórica do compoñente emocional. - Os valores do europeísmo. Fórmulas de participación en programas educativos europeos. - Institucións do Estado que garanten a seguridade integral e a convivencia social. Os compromisos internacionais do noso país en favor da paz, a seguridade e a cooperación internacional.

UD	Título da UD	Duración
7	Unha xeración dividida e sen democracia. A ditadura franquista	10

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA1.2 - Interpretar e explicar de forma argumentada a conexión de España cos grandes procesos históricos da época contemporánea, valorando o que supuxeron para a súa evolución e sinalando as achegas dos seus habitantes ao longo da historia, así como as achegas do Estado e as súas institucións á cultura europea e mundial.	-As bases do réxime franquista -A situación de posguerra en España e o papel das mulleres -O desenvolvemento do réxime, o seu impacto na sociedade e a súa posterior crise -O destino dos opositores ao franquismo -O franquismo en Galicia	PE	78
CA2.1 - Establecer conexións e relacións entre os coñecementos e informacións adquiridos, elaborando sínteses interpretativas e explicativas, mediante informes, estudos ou dosieres informativos, que reflectan un dominio e consolidación dos contidos tratados.	-As bases do réxime franquista -A situación de posguerra en España e o papel das mulleres -O desenvolvemento do réxime, o seu impacto na sociedade e a súa posterior crise -O destino dos opositores ao franquismo -O franquismo en Galicia		
CA2.3 - Utilizar secuencias cronolóxicas complexas nas que identificar, comparar e relacionar feitos e procesos en diferentes períodos e lugares históricos (simultaneidade, duración, causalidade), utilizando termos e conceptos específicos do ámbito da historia e da xeografía.	-As bases do réxime franquista -A situación de posguerra en España e o papel das mulleres -O desenvolvemento do réxime, o seu impacto na sociedade e a súa posterior crise -O destino dos opositores ao franquismo -O franquismo en Galicia		

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA2.4 - Analizar procesos de cambio histórico e comparar casos da historia e a xeografía a través do uso de fontes de información diversas, tendo en conta as transformacións de curta e longa duración (conxuntura e estrutura), as continuidades e permanencias en diferentes períodos e lugares.	-As bases do réxime franquista -A situación de posguerra en España e o papel das mulleres -O desenvolvemento do réxime, o seu impacto na sociedade e a súa posterior crise -O destino dos opositores ao franquismo -O franquismo en Galicia		
CA2.7 - Identificar os principais feitos históricos nos diferentes contextos e valorar os cambios que propiciaron nos aspectos ideolóxicos, sociais, políticos e económicos conformando as bases do mundo contemporáneo e actual; así mesmo, xustificar que feitos do pasado teñen unha incidencia no presente establecendo relacións de causalidade e consecuencialidade que todo acontecemento histórico vai provocar no futuro.	-As bases do réxime franquista -A situación de posguerra en España e o papel das mulleres -O desenvolvemento do réxime, o seu impacto na sociedade e a súa posterior crise -O destino dos opositores ao franquismo -O franquismo en Galicia		
CA2.10 - Recoñecer os trazos que van conformando a identidade propia e dos demais, a riqueza das identidades múltiples en relación con distintas escalas espaciais, a través da investigación e da análise dos seus fundamentos xeográficos, históricos, artísticos, ideolóxicos e lingüísticos, e o recoñecemento das súas expresións culturais.	-As bases do réxime franquista -A situación de posguerra en España e o papel das mulleres -O desenvolvemento do réxime, o seu impacto na sociedade e a súa posterior crise -O destino dos opositores ao franquismo -O franquismo en Galicia		
CA1.1 - Xerar produtos orixinais e creativos mediante a reelaboración de coñecementos previos a través de ferramentas de investigación que permitan explicar problemas presentes e pasados da humanidade a distintas escalas temporais e espaciais, do local ao global, utilizando conceptos, situacións e datos relevantes	-As bases do réxime franquista -A situación de posguerra en España e o papel das mulleres -O desenvolvemento do réxime, o seu impacto na sociedade e a súa posterior crise -O destino dos opositores ao franquismo -O franquismo en Galicia		
CA1.3 - Recoñecer movementos e causas que xeren unha conciencia solidaria, promovan a cohesión social, e traballen para a eliminación da desigualdade, especialmente a motivada por cuestión de xénero, e para o pleno desenvolvemento da cidadanía, mediante a mobilización de coñecementos e estratexias de participación, traballo en equipo, mediación e resolución pacífica de conflitos.	-As bases do réxime franquista -A situación de posguerra en España e o papel das mulleres -O desenvolvemento do réxime, o seu impacto na sociedade e a súa posterior crise -O destino dos opositores ao franquismo -O franquismo en Galicia	TI	22
CA1.4 - Rexeitar actitudes discriminatorias e recoñecer a riqueza da diversidade, a partir da análise da relación entre os aspectos xeográficos, históricos, ecosociais e culturais que conformaron a sociedade globalizada e multicultural actual, e o coñecemento da achega dos movementos en defensa dos dereitos das minorías e en favor da inclusión e a igualdade real, especialmente das mulleres e doutros colectivos discriminados.	-As bases do réxime franquista -A situación de posguerra en España e o papel das mulleres -O desenvolvemento do réxime, o seu impacto na sociedade e a súa posterior crise -O destino dos opositores ao franquismo -O franquismo en Galicia		

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA1.5 - Contribuír á consecución dun mundo máis seguro, xusto, solidario e sustentable, a través da análise dos principais conflitos do presente e o recoñecemento das institucións do Estado, e das asociacións civís que garanten a seguridade integral e a convivencia social, así como dos compromisos internacionais do noso país en favor da paz, a seguridade, a cooperación, a sustentabilidade, os valores democráticos e os Obxectivos de Desenvolvemento Sustentable.	-As bases do réxime franquista -A situación de posguerra en España e o papel das mulleres -O desenvolvemento do réxime, o seu impacto na sociedade e a súa posterior crise -O destino dos opositores ao franquismo -O franquismo en Galicia		
CA2.2 - transferir adecuadamente a información e o coñecemento por medio de narracións, pósters, presentacións, exposicións orais, medios audiovisuais e outros produtos.	-As bases do réxime franquista -A situación de posguerra en España e o papel das mulleres -O desenvolvemento do réxime, o seu impacto na sociedade e a súa posterior crise -O destino dos opositores ao franquismo -O franquismo en Galicia		
CA2.5 - Producir e expresar xuízos e argumentos persoais e críticos de forma aberta e respectuosa, facendo patente a propia identidade e enriquecendo o acervo común no contexto do mundo actual, dos seus retos e os seus conflitos, e desde unha perspectiva sistémica e global.	-As bases do réxime franquista -A situación de posguerra en España e o papel das mulleres -O desenvolvemento do réxime, o seu impacto na sociedade e a súa posterior crise -O destino dos opositores ao franquismo -O franquismo en Galicia		
CA2.6 - Coñecer os Obxectivos de Desenvolvemento Sustentable, realizando propostas que contribúan ao seu logro, aplicando métodos e proxectos de investigación, incidindo no uso de mapas e outras representacións gráficas, así como de medios accesibles de interpretación de imaxes.	-As bases do réxime franquista -A situación de posguerra en España e o papel das mulleres -O desenvolvemento do réxime, o seu impacto na sociedade e a súa posterior crise -O destino dos opositores ao franquismo -O franquismo en Galicia		
CA2.8 - Coñecer, valorar e exercer responsabilidades, dereitos e deberes e actuar en favor do seu desenvolvemento e afirmación a través do coñecemento do noso ordenamento xurídico e constitucional, da comprensión e posta en valor da nosa memoria democrática e dos aspectos fundamentais que a conforman, da contribución dos homes e mulleres a esta, e a defensa dos nosos valores constitucionais.	-As bases do réxime franquista -A situación de posguerra en España e o papel das mulleres -O desenvolvemento do réxime, o seu impacto na sociedade e a súa posterior crise -O destino dos opositores ao franquismo -O franquismo en Galicia		
CA2.9 - Rexear actitudes discriminatorias e recoñecer a riqueza da diversidade, a partir da análise da relación entre os aspectos xeográficos, históricos, ecosociais e culturais que conformaron a sociedade globalizada e multicultural actual, e o coñecemento da achega dos movementos en defensa dos dereitos das minorías e en favor da inclusión e a igualdade real, especialmente das mulleres e doutros colectivos discriminados.	-As bases do réxime franquista -A situación de posguerra en España e o papel das mulleres -O desenvolvemento do réxime, o seu impacto na sociedade e a súa posterior crise -O destino dos opositores ao franquismo -O franquismo en Galicia		

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA2.11 - Coñecer e contribuír a conservar o patrimonio material e inmaterial común, respectando os sentimentos de pertenza e adoptando compromisos con principios e accións orientadas á cohesión e solidariedade territorial da comunidade política, os valores do europeísmo e da Declaración Universal dos Dereitos Humanos.	-As bases do réxime franquista -A situación de posguerra en España e o papel das mulleres -O desenvolvemento do réxime, o seu impacto na sociedade e a súa posterior crise -O destino dos opositores ao franquismo -O franquismo en Galicia		
CA3.1 - Producir e expresar xuízos e argumentos persoais e críticos de forma aberta e respectuosa, facendo patente a propia identidade e enriquecendo o acervo común no contexto do mundo actual, dos seus retos e os seus conflitos, e desde unha perspectiva sistémica e global.	-As bases do réxime franquista -A situación de posguerra en España e o papel das mulleres -O desenvolvemento do réxime, o seu impacto na sociedade e a súa posterior crise -O destino dos opositores ao franquismo -O franquismo en Galicia		
CA3.2 - Recoñecer movementos e causas que xeren unha conciencia solidaria, promovan a cohesión social e traballen para a eliminación da desigualdade, especialmente a motivada por cuestión de xénero, e para o pleno desenvolvemento da cidadanía, mediante a mobilización de coñecementos e estratexias de participación, traballo en equipo, mediación e resolución pacífica de conflitos.	-As bases do réxime franquista -A situación de posguerra en España e o papel das mulleres -O desenvolvemento do réxime, o seu impacto na sociedade e a súa posterior crise -O destino dos opositores ao franquismo -O franquismo en Galicia		
CA3.3 - Rexeitar actitudes discriminatorias e recoñecer a riqueza da diversidade, a partir da análise da relación entre os aspectos xeográficos, históricos, ecosociais e culturais que conformaron a sociedade globalizada e multicultural actual, e o coñecemento da achega dos movementos en defensa dos dereitos das minorías e en favor da inclusión e a igualdade real, especialmente das mulleres e doutros colectivos discriminados.	-As bases do réxime franquista -A situación de posguerra en España e o papel das mulleres -O desenvolvemento do réxime, o seu impacto na sociedade e a súa posterior crise -O destino dos opositores ao franquismo -O franquismo en Galicia		
CA3.4 - Contribuír ao benestar individual e colectivo a través do deseño, exposición e posta en práctica de iniciativas orientadas a promover un compromiso activo cos valores comúns, a mellora da contorna e o servizo á comunidade.	-As bases do réxime franquista -A situación de posguerra en España e o papel das mulleres -O desenvolvemento do réxime, o seu impacto na sociedade e a súa posterior crise -O destino dos opositores ao franquismo -O franquismo en Galicia		
CA3.5 - Coñecer e contribuír a conservar o patrimonio material e inmaterial común, respectando os sentimentos de pertenza adoptando compromisos con principios e accións orientadas á cohesión e a solidariedade territorial da comunidade política, os valores do europeísmo e da Declaración Universal dos Dereitos Humanos.	-As bases do réxime franquista -A situación de posguerra en España e o papel das mulleres -O desenvolvemento do réxime, o seu impacto na sociedade e a súa posterior crise -O destino dos opositores ao franquismo -O franquismo en Galicia		

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA3.6 - Adoptar un papel activo e comprometido coa contorna, de acordo con aptitudes, aspiracións, intereses e valores propios, a partir da análise crítica da realidade económica, da distribución e xestión do traballo, e a adopción de hábitos responsables, saudables, sustentables e respectuosos coa dignidade humana e a doutros seres vivos, así como da reflexión ética ante os usos da tecnoloxía e a xestión do tempo libre.	-As bases do réxime franquista -A situación de posguerra en España e o papel das mulleres -O desenvolvemento do réxime, o seu impacto na sociedade e a súa posterior crise -O destino dos opositores ao franquismo -O franquismo en Galicia		
CA3.7 - Recoñecer as iniciativas da sociedade civil, reflectidas en asociacións e entidades sociais, adoptando actitudes de participación e transformación no ámbito local e comunitario, especialmente no ámbito das relacións interxeracionais.	-As bases do réxime franquista -A situación de posguerra en España e o papel das mulleres -O desenvolvemento do réxime, o seu impacto na sociedade e a súa posterior crise -O destino dos opositores ao franquismo -O franquismo en Galicia		
CA3.8 - Contribuír á consecución dun mundo máis seguro, xusto, solidario e sustentable, a través da análise dos principais conflitos do presente e o recoñecemento das institucións do Estado, e das asociacións civís que garanten a seguridade integral e a convivencia social, así como dos compromisos internacionais do noso país en favor da paz, a seguridade, a cooperación, a sustentabilidade, os valores democráticos e os Obxectivos de Desenvolvemento Sustentable.	-As bases do réxime franquista -A situación de posguerra en España e o papel das mulleres -O desenvolvemento do réxime, o seu impacto na sociedade e a súa posterior crise -O destino dos opositores ao franquismo -O franquismo en Galicia		

Lenda: IA: Instrumento de Avaliación, %: Peso orientativo; PE: Proba escrita, TI: Táboa de indicadores

Contidos
<ul style="list-style-type: none"> - Xeopolítica e principais conflitos no presente. Xenocidios e crimes contra a humanidade. Guerras, terrorismo e outras formas de violencia política. Alianzas e institucións internacionais, mediación e misións de paz. Inxerencia humanitaria e xustiza universal. - Desigualdade e inxustiza no contexto local e global. Solidariedade, cohesión social e cooperación para o desenvolvemento. A achega de España á cooperación para o desenvolvemento. - Igualdade de xénero e formas de violencia contra as mulleres. Actitudes e comportamentos sexistas. A situación en España e Galicia. - Tempo histórico: construción e interpretación de liñas do tempo a través da linealidade, cronoloxía, simultaneidade e duración. - Conciencia histórica. Elaboración de xuízos propios e argumentados ante problemas de actualidade contextualizados historicamente. Defensa e exposición crítica destes a través de presentacións e debates. - Bases ideolóxicas (liberalismo, marxismo e nacionalismo) da contemporaneidade: procesos unificadores e independencias. O movemento obreiro e a súa evolución. - As revolucións burguesas do século XIX, transición e resistencias ao estado liberal no mundo. A conquista dos dereitos individuais e colectivos na época contemporánea. - Da Constitución de 1812 á fin da Restauración: orixe, evolución e adaptación dos sistemas liberais en España a través das fontes, e as súas consecuencias para Galicia. A lenta consecución de dereitos sociais en España e Galicia. - O proceso de transformación da España contemporánea nos seus aspectos políticos, económicos e sociais. Repercusións na Galicia contemporánea. - A evolución cultural da España do século XIX ao século XX e a formación dunha identidade multicultural

Contidos

- compartida. Do Rexionalismo ao Nacionalismo na España periférica. O caso galego.
- As transformacións científicas e tecnolóxicas do século XIX e a súa implicación na sociedade moderna.
- O nacemento das novas expresións artísticas e culturais contemporáneas. Realismo, impresionismo e postimpresionismo. Movements artísticos do século XIX en España e Galicia.
- As relacións internacionais no século XIX: da Europa da Restauración ao Imperialismo. Causas, desenvolvemento e consecuencias do colonialismo.
- Conflitos e violencias provocadas a fins do século XIX e na primeira metade do século XX: da paz armada á Primeira Guerra Mundial. Principais acontecementos da guerra e as súas repercusións. Estudo crítico e comparativo.
- As relacións internacionais como consecuencia da Primeira Guerra Mundial: da Revolución Rusa á aparición dos totalitarismos (fascismo e nazismo). A economía de entreguerras como detonante político e social: o crack do 29. O caso español: da Segunda República á Ditadura de Franco.
- A conquista dos dereitos individuais e colectivos no século XX. Orixe, evolución e adaptación dos sistemas liberais e democráticos en España e no mundo a través das fontes: A Segunda República española.
- Relacións multicausais na construción da democracia e as orixes do totalitarismo: os movementos pola liberdade, a igualdade e os dereitos humanos.
- Conflitos e violencias no período de entreguerras: orixe, desenvolvemento e consecuencias directas da Segunda Guerra Mundial. Estudo crítico e comparativo. O holocausto xudeu e as súas consecuencias na historia mundial.
- O nacemento das novas expresións artísticas e culturais contemporáneas: do expresionismo á abstracción. A vangarda europea na primeira metade do século XX: o cubismo e o surrealismo a través dos principais artistas españois e galegos.
- Os fundamentos xeoestratéxicos desde a segunda metade do século XX ata a actualidade, a política de bloques, os conflitos da descolonización en Asia e África e a nova orde mundial. O papel dos organismos internacionais.
- O proceso de construción europea. Integración económica, monetaria e cidadá. As institucións europeas. A extensión do estado do benestar en Europa. O futuro de Europa.
- As transformacións científicas e tecnolóxicas dos séculos XX e XXI: a globalización e a era de Internet. Dimensión ética da ciencia e da tecnoloxía. Cambios culturais e novos movementos sociais: feminismo, ecoloxismo e pacifismo. Os medios de comunicación de masas e as redes sociais virtuais.
- A acción dos movementos feministas e sufraxistas na loita pola igualdade de xénero. Mulleres relevantes da historia contemporánea.
- A acción dos movementos sociais de cuarta xeración nun mundo globalizado. Procesos de evolución e involución: a perspectiva emancipadora da interpretación do pasado.
- A transición política e a configuración do estado democrático en España: a Constitución de 1978 e o Estatuto de autonomía de Galicia. O estado do benestar en España.
- A memoria democrática. Experiencias históricas dolorosas do pasado recente e recoñecemento e reparación das vítimas da violencia.
- Os fundamentos xeoestratéxicos desde a fin da Guerra Fría. O papel dos organismos internacionais na actualidade.
- Expresións artísticas e culturais tras a Segunda Guerra Mundial: as segundas vangardas e as novas formas de expresión artística posmodernas no mundo actual. A arte actual en España e Galicia.
- Dignidade humana e dereitos universais. Declaración Universal dos Dereitos Humanos.
- Cidadanía ética dixital. Novos comportamentos na sociedade da información.
- Compromiso cívico e participación cidadá. Mediación e xestión pacífica de conflitos e apoio ás vítimas da violencia e do terrorismo.
- Servizo á comunidade. A corresponsabilidade nos cidadáns. As relacións interxeracionais. A responsabilidade colectiva e individual. O asociacionismo e o voluntariado. Contornas e redes sociais.
- O patrimonio como ben e como recurso. Posta en valor, difusión e xestión da riqueza patrimonial. A diversidade cultural no mundo actual. Respecto e conservación do patrimonio material e inmaterial en España e Galicia.

Contidos

- Cohesión social e integración. Medidas e accións en favor da igualdade e da plena inclusión.
- A igualdade real de mulleres e homes. A discriminación por motivo de diversidade sexual e de xénero. A conquista de dereitos civís nas sociedades democráticas contemporáneas.
- As emocións e o contexto cultural. A perspectiva histórica do compoñente emocional.
- Os valores do europeísmo. Fórmulas de participación en programas educativos europeos.
- Institucións do Estado que garanten a seguridade integral e a convivencia social. Os compromisos internacionais do noso país en favor da paz, a seguridade e a cooperación internacional.

UD	Título da UD	Duración
8	Unha paz armada para un mundo en descolonización? Bloques e Guerra Fría	10

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA1.2 - Interpretar e explicar de forma argumentada a conexión de España cos grandes procesos históricos da época contemporánea, valorando o que supuxeron para a súa evolución e sinalando as achegas dos seus habitantes ao longo da historia, así como as achegas do Estado e as súas institucións á cultura europea e mundial.	-A división do mundo en dous bloques antagónicos: EUA e a URSS -Os conflitos bélicos da Guerra Fría -A coexistencia pacífica promovida por Kennedy e Jruschov -O proceso de descolonización e a necesidade do neocolonialismo -As causas do conflito de Oriente Próximo		
CA2.3 - Utilizar secuencias cronolóxicas complexas nas que identificar, comparar e relacionar feitos e procesos en diferentes períodos e lugares históricos (simultaneidade, duración, causalidade), utilizando termos e conceptos específicos do ámbito da historia e da xeografía.	A división do mundo en dous bloques antagónicos: EUA e a URSS -Os conflitos bélicos da Guerra Fría -A coexistencia pacífica promovida por Kennedy e Jruschov -O proceso de descolonización e a necesidade do neocolonialismo -As causas do conflito de Oriente Próximo		
CA2.4 - Analizar procesos de cambio histórico e comparar casos da historia e a xeografía a través do uso de fontes de información diversas, tendo en conta as transformacións de curta e longa duración (conxuntura e estrutura), as continuidades e permanencias en diferentes períodos e lugares.	A división do mundo en dous bloques antagónicos: EUA e a URSS -Os conflitos bélicos da Guerra Fría -A coexistencia pacífica promovida por Kennedy e Jruschov -O proceso de descolonización e a necesidade do neocolonialismo -As causas do conflito de Oriente Próximo	PE	79
CA2.5 - Producir e expresar xuízos e argumentos persoais e críticos de forma aberta e respectuosa, facendo patente a propia identidade e enriquecendo o acervo común no contexto do mundo actual, dos seus retos e os seus conflitos, e desde unha perspectiva sistémica e global.	A división do mundo en dous bloques antagónicos: EUA e a URSS -Os conflitos bélicos da Guerra Fría -A coexistencia pacífica promovida por Kennedy e Jruschov -O proceso de descolonización e a necesidade do neocolonialismo -As causas do conflito de Oriente Próximo		

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA2.7 - Identificar os principais feitos históricos nos diferentes contextos e valorar os cambios que propiciaron nos aspectos ideolóxicos, sociais, políticos e económicos conformando as bases do mundo contemporáneo e actual; así mesmo, xustificar que feitos do pasado teñen unha incidencia no presente establecendo relacións de causalidade e consecuencialidade que todo acontecemento histórico vai provocar no futuro.	A división do mundo en dous bloques antagónicos: EUA e a URSS -Os conflitos bélicos da Guerra Fría -A coexistencia pacífica promovida por Kennedy e Jruschov -O proceso de descolonización e a necesidade do neocolonialismo -As causas do conflito de Oriente Próximo		
CA2.10 - Recoñecer os trazos que van conformando a identidade propia e dos demais, a riqueza das identidades múltiples en relación con distintas escalas espaciais, a través da investigación e da análise dos seus fundamentos xeográficos, históricos, artísticos, ideolóxicos e lingüísticos, e o recoñecemento das súas expresións culturais.	A división do mundo en dous bloques antagónicos: EUA e a URSS -Os conflitos bélicos da Guerra Fría -A coexistencia pacífica promovida por Kennedy e Jruschov -O proceso de descolonización e a necesidade do neocolonialismo -As causas do conflito de Oriente Próximo		
CA1.1 - Xerar produtos orixinais e creativos mediante a reelaboración de coñecementos previos a través de ferramentas de investigación que permitan explicar problemas presentes e pasados da humanidade a distintas escalas temporais e espaciais, do local ao global, utilizando conceptos, situacións e datos relevantes	-A división do mundo en dous bloques antagónicos: EUA e a URSS -Os conflitos bélicos da Guerra Fría -A coexistencia pacífica promovida por Kennedy e Jruschov -O proceso de descolonización e a necesidade do neocolonialismo -As causas do conflito de Oriente Próximo		
CA1.3 - Recoñecer movementos e causas que xeren unha conciencia solidaria, promovan a cohesión social, e traballen para a eliminación da desigualdade, especialmente a motivada por cuestión de xénero, e para o pleno desenvolvemento da cidadanía, mediante a mobilización de coñecementos e estratexias de participación, traballo en equipo, mediación e resolución pacífica de conflitos.	A división do mundo en dous bloques antagónicos: EUA e a URSS -Os conflitos bélicos da Guerra Fría -A coexistencia pacífica promovida por Kennedy e Jruschov -O proceso de descolonización e a necesidade do neocolonialismo -As causas do conflito de Oriente Próximo		
CA1.4 - Rexeitar actitudes discriminatorias e recoñecer a riqueza da diversidade, a partir da análise da relación entre os aspectos xeográficos, históricos, ecosociais e culturais que conformaron a sociedade globalizada e multicultural actual, e o coñecemento da achega dos movementos en defensa dos dereitos das minorías e en favor da inclusión e a igualdade real, especialmente das mulleres e doutros colectivos discriminados.	A división do mundo en dous bloques antagónicos: EUA e a URSS -Os conflitos bélicos da Guerra Fría -A coexistencia pacífica promovida por Kennedy e Jruschov -O proceso de descolonización e a necesidade do neocolonialismo -As causas do conflito de Oriente Próximo	TI	21
CA1.5 - Contribuír á consecución dun mundo máis seguro, xusto, solidario e sustentable, a través da análise dos principais conflitos do presente e o recoñecemento das institucións do Estado, e das asociacións civís que garanten a seguridade integral e a convivencia social, así como dos compromisos internacionais do noso país en favor da paz, a seguridade, a cooperación, a sustentabilidade, os valores democráticos e os Obxectivos de Desenvolvemento Sustentable.	A división do mundo en dous bloques antagónicos: EUA e a URSS -Os conflitos bélicos da Guerra Fría -A coexistencia pacífica promovida por Kennedy e Jruschov -O proceso de descolonización e a necesidade do neocolonialismo -As causas do conflito de Oriente Próximo		

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
<p>CA2.1 - Establecer conexións e relacións entre os coñecementos e informacións adquiridos, elaborando sínteses interpretativas e explicativas, mediante informes, estudos ou dosieres informativos, que reflectan un dominio e consolidación dos contidos tratados.</p>	<p>A división do mundo en dous bloques antagónicos: EUA e a URSS -Os conflitos bélicos da Guerra Fría -A coexistencia pacífica promovida por Kennedy e Jruschov -O proceso de descolonización e a necesidade do neocolonialismo -As causas do conflito de Oriente Próximo</p>		
<p>CA2.2 - ransferir adecuadamente a información e o coñecemento por medio de narracións, pósteres, presentacións, exposicións orais, medios audiovisuais e outros produtos.</p>	<p>A división do mundo en dous bloques antagónicos: EUA e a URSS -Os conflitos bélicos da Guerra Fría -A coexistencia pacífica promovida por Kennedy e Jruschov -O proceso de descolonización e a necesidade do neocolonialismo -As causas do conflito de Oriente Próximo</p>		
<p>CA2.6 - Coñecer os Obxectivos de Desenvolvemento Sustentable, realizando propostas que contribúan ao seu logro, aplicando métodos e proxectos de investigación, incidindo no uso de mapas e outras representacións gráficas, así como de medios accesibles de interpretación de imaxes.</p>	<p>A división do mundo en dous bloques antagónicos: EUA e a URSS -Os conflitos bélicos da Guerra Fría -A coexistencia pacífica promovida por Kennedy e Jruschov -O proceso de descolonización e a necesidade do neocolonialismo -As causas do conflito de Oriente Próximo</p>		
<p>CA2.8 - Coñecer, valorar e exercer responsabilidades, dereitos e deberes e actuar en favor do seu desenvolvemento e afirmación a través do coñecemento do noso ordenamento xurídico e constitucional, da comprensión e posta en valor da nosa memoria democrática e dos aspectos fundamentais que a conforman, da contribución dos homes e mulleres a esta, e a defensa dos nosos valores constitucionais.</p>	<p>A división do mundo en dous bloques antagónicos: EUA e a URSS -Os conflitos bélicos da Guerra Fría -A coexistencia pacífica promovida por Kennedy e Jruschov -O proceso de descolonización e a necesidade do neocolonialismo -As causas do conflito de Oriente Próximo</p>		
<p>CA2.9 - Rexeitar actitudes discriminatorias e recoñecer a riqueza da diversidade, a partir da análise da relación entre os aspectos xeográficos, históricos, ecosociais e culturais que conformaron a sociedade globalizada e multicultural actual, e o coñecemento da achega dos movementos en defensa dos dereitos das minorías e en favor da inclusión e a igualdade real, especialmente das mulleres e doutros colectivos discriminados.</p>	<p>A división do mundo en dous bloques antagónicos: EUA e a URSS -Os conflitos bélicos da Guerra Fría -A coexistencia pacífica promovida por Kennedy e Jruschov -O proceso de descolonización e a necesidade do neocolonialismo -As causas do conflito de Oriente Próximo</p>		
<p>CA2.11 - Coñecer e contribuír a conservar o patrimonio material e inmaterial común, respectando os sentimentos de pertenza e adoptando compromisos con principios e accións orientadas á cohesión e solidariedade territorial da comunidade política, os valores do europeísmo e da Declaración Universal dos Dereitos Humanos.</p>	<p>A división do mundo en dous bloques antagónicos: EUA e a URSS -Os conflitos bélicos da Guerra Fría -A coexistencia pacífica promovida por Kennedy e Jruschov -O proceso de descolonización e a necesidade do neocolonialismo -As causas do conflito de Oriente Próximo</p>		

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA3.1 - Producir e expresar xuízos e argumentos persoais e críticos de forma aberta e respectuosa, facendo patente a propia identidade e enriquecendo o acervo común no contexto do mundo actual, dos seus retos e os seus conflitos, e desde unha perspectiva sistémica e global.	-A división do mundo en dous bloques antagónicos: EUA e a URSS -Os conflitos bélicos da Guerra Fría -A coexistencia pacífica promovida por Kennedy e Jruschov -O proceso de descolonización e a necesidade do neocolonialismo -As causas do conflito de Oriente Próximo		
CA3.2 - Recoñecer movementos e causas que xeren unha conciencia solidaria, promovan a cohesión social e traballen para a eliminación da desigualdade, especialmente a motivada por cuestión de xénero, e para o pleno desenvolvemento da cidadanía, mediante a mobilización de coñecementos e estratexias de participación, traballo en equipo, mediación e resolución pacífica de conflitos.	-A división do mundo en dous bloques antagónicos: EUA e a URSS -Os conflitos bélicos da Guerra Fría -A coexistencia pacífica promovida por Kennedy e Jruschov -O proceso de descolonización e a necesidade do neocolonialismo -As causas do conflito de Oriente Próximo		
CA3.3 - Rexeitar actitudes discriminatorias e recoñecer a riqueza da diversidade, a partir da análise da relación entre os aspectos xeográficos, históricos, ecosociais e culturais que conformaron a sociedade globalizada e multicultural actual, e o coñecemento da chegada dos movementos en defensa dos dereitos das minorías e en favor da inclusión e a igualdade real, especialmente das mulleres e doutros colectivos discriminados.	-A división do mundo en dous bloques antagónicos: EUA e a URSS -Os conflitos bélicos da Guerra Fría -A coexistencia pacífica promovida por Kennedy e Jruschov -O proceso de descolonización e a necesidade do neocolonialismo -As causas do conflito de Oriente Próximo		
CA3.4 - Contribuír ao benestar individual e colectivo a través do deseño, exposición e posta en práctica de iniciativas orientadas a promover un compromiso activo cos valores comúns, a mellora da contorna e o servizo á comunidade.	-A división do mundo en dous bloques antagónicos: EUA e a URSS -Os conflitos bélicos da Guerra Fría -A coexistencia pacífica promovida por Kennedy e Jruschov -O proceso de descolonización e a necesidade do neocolonialismo -As causas do conflito de Oriente Próximo		
CA3.5 - Coñecer e contribuír a conservar o patrimonio material e inmaterial común, respectando os sentimentos de pertenza adoptando compromisos con principios e accións orientadas á cohesión e a solidariedade territorial da comunidade política, os valores do europeísmo e da Declaración Universal dos Dereitos Humanos.	-A división do mundo en dous bloques antagónicos: EUA e a URSS -Os conflitos bélicos da Guerra Fría -A coexistencia pacífica promovida por Kennedy e Jruschov -O proceso de descolonización e a necesidade do neocolonialismo -As causas do conflito de Oriente Próximo		
CA3.6 - Adoptar un papel activo e comprometido coa contorna, de acordo con aptitudes, aspiracións, intereses e valores propios, a partir da análise crítica da realidade económica, da distribución e xestión do traballo, e a adopción de hábitos responsables, saudables, sustentables e respectuosos coa dignidade humana e a doutros seres vivos, así como da reflexión ética ante os usos da tecnoloxía e a xestión do tempo libre.	-A división do mundo en dous bloques antagónicos: EUA e a URSS -Os conflitos bélicos da Guerra Fría -A coexistencia pacífica promovida por Kennedy e Jruschov -O proceso de descolonización e a necesidade do neocolonialismo -As causas do conflito de Oriente Próximo		

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA3.7 - Recoñecer as iniciativas da sociedade civil, reflectidas en asociacións e entidades sociais, adoptando actitudes de participación e transformación no ámbito local e comunitario, especialmente no ámbito das relacións interxeracionais.	-A división do mundo en dous bloques antagónicos: EUA e a URSS -Os conflitos bélicos da Guerra Fría -A coexistencia pacífica promovida por Kennedy e Jruschov -O proceso de descolonización e a necesidade do neocolonialismo -As causas do conflito de Oriente Próximo		
CA3.8 - Contribuír á consecución dun mundo máis seguro, xusto, solidario e sustentable, a través da análise dos principais conflitos do presente e o recoñecemento das institucións do Estado, e das asociacións civís que garanten a seguridade integral e a convivencia social, así como dos compromisos internacionais do noso país en favor da paz, a seguridade, a cooperación, a sustentabilidade, os valores democráticos e os Obxectivos de Desenvolvemento Sustentable.	-A división do mundo en dous bloques antagónicos: EUA e a URSS -Os conflitos bélicos da Guerra Fría -A coexistencia pacífica promovida por Kennedy e Jruschov -O proceso de descolonización e a necesidade do neocolonialismo -As causas do conflito de Oriente Próximo		

Lenda: IA: Instrumento de Avaliación, %: Peso orientativo; PE: Proba escrita, TI: Táboa de indicadores

Contidos
<ul style="list-style-type: none"> - Xeopolítica e principais conflitos no presente. Xenocidios e crimes contra a humanidade. Guerras, terrorismo e outras formas de violencia política. Alianzas e institucións internacionais, mediación e misións de paz. Inxerencia humanitaria e xustiza universal. - Desigualdade e inxustiza no contexto local e global. Solidariedade, cohesión social e cooperación para o desenvolvemento. A achega de España á cooperación para o desenvolvemento. - Igualdade de xénero e formas de violencia contra as mulleres. Actitudes e comportamentos sexistas. A situación en España e Galicia. - Tempo histórico: construción e interpretación de liñas do tempo a través da linealidade, cronoloxía, simultaneidade e duración. - Conciencia histórica. Elaboración de xuízos propios e argumentados ante problemas de actualidade contextualizados historicamente. Defensa e exposición crítica destes a través de presentacións e debates. - Bases ideolóxicas (liberalismo, marxismo e nacionalismo) da contemporaneidade: procesos unificadores e independencias. O movemento obreiro e a súa evolución. - As revolucións burguesas do século XIX, transición e resistencias ao estado liberal no mundo. A conquista dos dereitos individuais e colectivos na época contemporánea. - Da Constitución de 1812 á fin da Restauración: orixe, evolución e adaptación dos sistemas liberais en España a través das fontes, e as súas consecuencias para Galicia. A lenta consecución de dereitos sociais en España e Galicia. - O proceso de transformación da España contemporánea nos seus aspectos políticos, económicos e sociais. Repercusións na Galicia contemporánea. - A evolución cultural da España do século XIX ao século XX e a formación dunha identidade multicultural compartida. Do Rexionalismo ao Nacionalismo na España periférica. O caso galego. - As transformacións científicas e tecnolóxicas do século XIX e a súa implicación na sociedade moderna. - O nacemento das novas expresións artísticas e culturais contemporáneas. Realismo, impresionismo e postimpresionismo. Movementsos artísticos do século XIX en España e Galicia. - As relacións internacionais no século XIX: da Europa da Restauración ao Imperialismo. Causas, desenvolvemento e consecuencias do colonialismo. - Conflitos e violencias provocadas a fins do século XIX e na primeira metade do século XX: da paz armada á Primeira Guerra Mundial. Principais acontecementos da guerra e as súas repercusións. Estudo crítico e

Contidos

- comparativo.
- As relacións internacionais como consecuencia da Primeira Guerra Mundial: da Revolución Rusa á aparición dos totalitarismos (fascismo e nazismo). A economía de entreguerras como detonante político e social: o crack do 29. O caso español: da Segunda República á Ditadura de Franco.
- A conquista dos dereitos individuais e colectivos no século XX. Orixe, evolución e adaptación dos sistemas liberais e democráticos en España e no mundo a través das fontes: A Segunda República española.
- Relacións multicausais na construción da democracia e as orixes do totalitarismo: os movementos pola liberdade, a igualdade e os dereitos humanos.
- Conflitos e violencias no período de entreguerras: orixe, desenvolvemento e consecuencias directas da Segunda Guerra Mundial. Estudo crítico e comparativo. O holocausto xudeu e as súas consecuencias na historia mundial.
- O nacemento das novas expresións artísticas e culturais contemporáneas: do expresionismo á abstracción. A vangarda europea na primeira metade do século XX: o cubismo e o surrealismo a través dos principais artistas españois e galegos.
- Os fundamentos xeoestratéxicos desde a segunda metade do século XX ata a actualidade, a política de bloques, os conflitos da descolonización en Asia e África e a nova orde mundial. O papel dos organismos internacionais.
- O proceso de construción europea. Integración económica, monetaria e cidadá. As institucións europeas. A extensión do estado do benestar en Europa. O futuro de Europa.
- As transformacións científicas e tecnolóxicas dos séculos XX e XXI: a globalización e a era de Internet. Dimensión ética da ciencia e da tecnoloxía. Cambios culturais e novos movementos sociais: feminismo, ecoloxismo e pacifismo. Os medios de comunicación de masas e as redes sociais virtuais.
- A acción dos movementos feministas e sufraxistas na loita pola igualdade de xénero. Mulleres relevantes da historia contemporánea.
- A acción dos movementos sociais de cuarta xeración nun mundo globalizado. Procesos de evolución e involución: a perspectiva emancipadora da interpretación do pasado.
- A transición política e a configuración do estado democrático en España: a Constitución de 1978 e o Estatuto de autonomía de Galicia. O estado do benestar en España.
- A memoria democrática. Experiencias históricas dolorosas do pasado recente e recoñecemento e reparación das vítimas da violencia.
- Os fundamentos xeoestratéxicos desde a fin da Guerra Fría. O papel dos organismos internacionais na actualidade.
- Expresións artísticas e culturais tras a Segunda Guerra Mundial: as segundas vangardas e as novas formas de expresión artística posmodernas no mundo actual. A arte actual en España e Galicia.
- Dignidade humana e dereitos universais. Declaración Universal dos Dereitos Humanos.
- Cidadanía ética dixital. Novos comportamentos na sociedade da información.
- Compromiso cívico e participación cidadá. Mediación e xestión pacífica de conflitos e apoio ás vítimas da violencia e do terrorismo.
- Servizo á comunidade. A corresponsabilidade nos cidadáns. As relacións interxeracionais. A responsabilidade colectiva e individual. O asociacionismo e o voluntariado. Contornas e redes sociais.
- O patrimonio como ben e como recurso. Posta en valor, difusión e xestión da riqueza patrimonial. A diversidade cultural no mundo actual. Respecto e conservación do patrimonio material e inmaterial en España e Galicia.
- Cohesión social e integración. Medidas e accións en favor da igualdade e da plena inclusión.
- A igualdade real de mulleres e homes. A discriminación por motivo de diversidade sexual e de xénero. A conquista de dereitos civís nas sociedades democráticas contemporáneas.
- As emocións e o contexto cultural. A perspectiva histórica do compoñente emocional.
- Os valores do europeísmo. Fórmulas de participación en programas educativos europeos.
- Institucións do Estado que garanten a seguridade integral e a convivencia social. Os compromisos internacionais do

Contidos

- noso país en favor da paz, a seguridade e a cooperación internacional.

UD	Título da UD	Duración
9	Por que a transición levou á democracia? España desde o 1975 ata a actualidade	10

Craterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA1.2 - Interpretar e explicar de forma argumentada a conexión de España cos grandes procesos históricos da época contemporánea, valorando o que supuxeron para a súa evolución e sinalando as achegas dos seus habitantes ao longo da historia, así como as achegas do Estado e as súas institucións á cultura europea e mundial.	-A caída do franquismo -A transición á democracia: a Constitución de 1978 e as mobilizacións populares -Os distintos gobernos da democracia até a actualidade -As transformacións económicas, demográficas e sociais a partir de 1985, e a súa posterior crise -As correntes artísticas en España	PE	82
CA2.1 - Establecer conexións e relacións entre os coñecementos e informacións adquiridos, elaborando sínteses interpretativas e explicativas, mediante informes, estudos ou dosieres informativos, que reflictan un dominio e consolidación dos contidos tratados.	-A caída do franquismo -A transición á democracia: a Constitución de 1978 e as mobilizacións populares -Os distintos gobernos da democracia até a actualidade -As transformacións económicas, demográficas e sociais a partir de 1985, e a súa posterior crise -As correntes artísticas en España		
CA2.3 - Utilizar secuencias cronolóxicas complexas nas que identificar, comparar e relacionar feitos e procesos en diferentes períodos e lugares históricos (simultaneidade, duración, causalidade), utilizando termos e conceptos específicos do ámbito da historia e da xeografía.	-A caída do franquismo -A transición á democracia: a Constitución de 1978 e as mobilizacións populares -Os distintos gobernos da democracia até a actualidade -As transformacións económicas, demográficas e sociais a partir de 1985, e a súa posterior crise -As correntes artísticas en España		
CA2.4 - Analizar procesos de cambio histórico e comparar casos da historia e a xeografía a través do uso de fontes de información diversas, tendo en conta as transformacións de curta e longa duración (conxuntura e estrutura), as continuidades e permanencias en diferentes períodos e lugares.	-A caída do franquismo -A transición á democracia: a Constitución de 1978 e as mobilizacións populares -Os distintos gobernos da democracia até a actualidade -As transformacións económicas, demográficas e sociais a partir de 1985, e a súa posterior crise -As correntes artísticas en España		

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA2.7 - Identificar os principais feitos históricos nos diferentes contextos e valorar os cambios que propiciaron nos aspectos ideolóxicos, sociais, políticos e económicos conformando as bases do mundo contemporáneo e actual; así mesmo, xustificar que feitos do pasado teñen unha incidencia no presente establecendo relacións de causalidade e consecuencialidade que todo acontecemento histórico vai provocar no futuro.	-A caída do franquismo -A transición á democracia: a Constitución de 1978 e as mobilizacións populares -Os distintos gobernos da democracia até a actualidade -As transformacións económicas, demográficas e sociais a partir de 1985, e a súa posterior crise -As correntes artísticas en España		
CA2.10 - Recoñecer os trazos que van conformando a identidade propia e dos demais, a riqueza das identidades múltiples en relación con distintas escalas espaciais, a través da investigación e da análise dos seus fundamentos xeográficos, históricos, artísticos, ideolóxicos e lingüísticos, e o recoñecemento das súas expresións culturais.	-A caída do franquismo -A transición á democracia: a Constitución de 1978 e as mobilizacións populares -Os distintos gobernos da democracia até a actualidade -As transformacións económicas, demográficas e sociais a partir de 1985, e a súa posterior crise -As correntes artísticas en España		
CA1.1 - Xerar produtos orixinais e creativos mediante a reelaboración de coñecementos previos a través de ferramentas de investigación que permitan explicar problemas presentes e pasados da humanidade a distintas escalas temporais e espaciais, do local ao global, utilizando conceptos, situacións e datos relevantes	-A caída do franquismo -A transición á democracia: a Constitución de 1978 e as mobilizacións populares -Os distintos gobernos da democracia até a actualidade -As transformacións económicas, demográficas e sociais a partir de 1985, e a súa posterior crise -As correntes artísticas en España		
CA1.3 - Recoñecer movementos e causas que xeren unha conciencia solidaria, promovan a cohesión social, e traballen para a eliminación da desigualdade, especialmente a motivada por cuestión de xénero, e para o pleno desenvolvemento da cidadanía, mediante a mobilización de coñecementos e estratexias de participación, traballo en equipo, mediación e resolución pacífica de conflitos.	-A caída do franquismo -A transición á democracia: a Constitución de 1978 e as mobilizacións populares -Os distintos gobernos da democracia até a actualidade -As transformacións económicas, demográficas e sociais a partir de 1985, e a súa posterior crise -As correntes artísticas en España		
CA1.4 - Rexeitar actitudes discriminatorias e recoñecer a riqueza da diversidade, a partir da análise da relación entre os aspectos xeográficos, históricos, ecosociais e culturais que conformaron a sociedade globalizada e multicultural actual, e o coñecemento da achega dos movementos en defensa dos dereitos das minorías e en favor da inclusión e a igualdade real, especialmente das mulleres e doutros colectivos discriminados.	-A caída do franquismo -A transición á democracia: a Constitución de 1978 e as mobilizacións populares -Os distintos gobernos da democracia até a actualidade -As transformacións económicas, demográficas e sociais a partir de 1985, e a súa posterior crise -As correntes artísticas en España	TI	18
CA1.5 - Contribuír á consecución dun mundo máis seguro, xusto, solidario e sustentable, a través da análise dos principais conflitos do presente e o recoñecemento das institucións do Estado, e das asociacións civís que garanten a seguridade integral e a convivencia social, así como dos compromisos internacionais do noso país en favor da paz, a seguridade, a cooperación, a sustentabilidade, os valores democráticos e os Obxectivos de Desenvolvemento Sustentable.	-A caída do franquismo -A transición á democracia: a Constitución de 1978 e as mobilizacións populares -Os distintos gobernos da democracia até a actualidade -As transformacións económicas, demográficas e sociais a partir de 1985, e a súa posterior crise -As correntes artísticas en España		

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA2.2 - ransferir adecuadamente a información e o coñecemento por medio de narracións, pósteres, presentacións, exposicións orais, medios audiovisuais e outros produtos.	-A caída do franquismo -A transición á democracia: a Constitución de 1978 e as mobilizacións populares -Os distintos gobernos da democracia até a actualidade -As transformacións económicas, demográficas e sociais a partir de 1985, e a súa posterior crise -As correntes artísticas en España		
CA2.5 - Producir e expresar xuízos e argumentos persoais e críticos de forma aberta e respectuosa, facendo patente a propia identidade e enriquecendo o acervo común no contexto do mundo actual, dos seus retos e os seus conflitos, e desde unha perspectiva sistémica e global.	-A caída do franquismo -A transición á democracia: a Constitución de 1978 e as mobilizacións populares -Os distintos gobernos da democracia até a actualidade -As transformacións económicas, demográficas e sociais a partir de 1985, e a súa posterior crise -As correntes artísticas en España		
CA2.6 - Coñecer os Obxectivos de Desenvolvemento Sustentable, realizando propostas que contribúan ao seu logro, aplicando métodos e proxectos de investigación, incidindo no uso de mapas e outras representacións gráficas, así como de medios accesibles de interpretación de imaxes.	-A caída do franquismo -A transición á democracia: a Constitución de 1978 e as mobilizacións populares -Os distintos gobernos da democracia até a actualidade -As transformacións económicas, demográficas e sociais a partir de 1985, e a súa posterior crise -As correntes artísticas en España		
CA2.8 - Coñecer, valorar e exercer responsabilidades, dereitos e deberes e actuar en favor do seu desenvolvemento e afirmación a través do coñecemento do noso ordenamento xurídico e constitucional, da comprensión e posta en valor da nosa memoria democrática e dos aspectos fundamentais que a conforman, da contribución dos homes e mulleres a esta, e a defensa dos nosos valores constitucionais.	-A caída do franquismo -A transición á democracia: a Constitución de 1978 e as mobilizacións populares -Os distintos gobernos da democracia até a actualidade -As transformacións económicas, demográficas e sociais a partir de 1985, e a súa posterior crise -As correntes artísticas en España		
CA2.9 - Rexeitar actitudes discriminatorias e recoñecer a riqueza da diversidade, a partir da análise da relación entre os aspectos xeográficos, históricos, ecosociais e culturais que conformaron a sociedade globalizada e multicultural actual, e o coñecemento da achega dos movementos en defensa dos dereitos das minorías e en favor da inclusión e a igualdade real, especialmente das mulleres e doutros colectivos discriminados.	-A caída do franquismo -A transición á democracia: a Constitución de 1978 e as mobilizacións populares -Os distintos gobernos da democracia até a actualidade -As transformacións económicas, demográficas e sociais a partir de 1985, e a súa posterior crise -As correntes artísticas en España		
CA2.11 - Coñecer e contribuír a conservar o patrimonio material e inmaterial común, respectando os sentimentos de pertenza e adoptando compromisos con principios e accións orientadas á cohesión e solidariedade territorial da comunidade política, os valores do europeísmo e da Declaración Universal dos Dereitos Humanos.	-A caída do franquismo -A transición á democracia: a Constitución de 1978 e as mobilizacións populares -Os distintos gobernos da democracia até a actualidade -As transformacións económicas, demográficas e sociais a partir de 1985, e a súa posterior crise -As correntes artísticas en España		

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA3.1 - Producir e expresar xuízos e argumentos persoais e críticos de forma aberta e respectuosa, facendo patente a propia identidade e enriquecendo o acervo común no contexto do mundo actual, dos seus retos e os seus conflitos, e desde unha perspectiva sistémica e global.	-A caída do franquismo -A transición á democracia: a Constitución de 1978 e as mobilizacións populares -Os distintos gobernos da democracia até a actualidade -As transformacións económicas, demográficas e sociais a partir de 1985, e a súa posterior crise -As correntes artísticas en España		
CA3.2 - Recoñecer movementos e causas que xeren unha conciencia solidaria, promovan a cohesión social e traballen para a eliminación da desigualdade, especialmente a motivada por cuestión de xénero, e para o pleno desenvolvemento da cidadanía, mediante a mobilización de coñecementos e estratexias de participación, traballo en equipo, mediación e resolución pacífica de conflitos.	-A caída do franquismo -A transición á democracia: a Constitución de 1978 e as mobilizacións populares -Os distintos gobernos da democracia até a actualidade -As transformacións económicas, demográficas e sociais a partir de 1985, e a súa posterior crise -As correntes artísticas en España		
CA3.3 - Rexeitar actitudes discriminatorias e recoñecer a riqueza da diversidade, a partir da análise da relación entre os aspectos xeográficos, históricos, ecosociais e culturais que conformaron a sociedade globalizada e multicultural actual, e o coñecemento da achega dos movementos en defensa dos dereitos das minorías e en favor da inclusión e a igualdade real, especialmente das mulleres e doutros colectivos discriminados.	-A caída do franquismo -A transición á democracia: a Constitución de 1978 e as mobilizacións populares -Os distintos gobernos da democracia até a actualidade -As transformacións económicas, demográficas e sociais a partir de 1985, e a súa posterior crise -As correntes artísticas en España		
CA3.4 - Contribuír ao benestar individual e colectivo a través do deseño, exposición e posta en práctica de iniciativas orientadas a promover un compromiso activo cos valores comúns, a mellora da contorna e o servizo á comunidade.	-A caída do franquismo -A transición á democracia: a Constitución de 1978 e as mobilizacións populares -Os distintos gobernos da democracia até a actualidade -As transformacións económicas, demográficas e sociais a partir de 1985, e a súa posterior crise -As correntes artísticas en España		
CA3.5 - Coñecer e contribuír a conservar o patrimonio material e inmaterial común, respectando os sentimentos de pertenza adoptando compromisos con principios e accións orientadas á cohesión e a solidariedade territorial da comunidade política, os valores do europeísmo e da Declaración Universal dos Dereitos Humanos.	-A caída do franquismo -A transición á democracia: a Constitución de 1978 e as mobilizacións populares -Os distintos gobernos da democracia até a actualidade -As transformacións económicas, demográficas e sociais a partir de 1985, e a súa posterior crise -As correntes artísticas en España		
CA3.6 - Adoptar un papel activo e comprometido coa contorna, de acordo con aptitudes, aspiracións, intereses e valores propios, a partir da análise crítica da realidade económica, da distribución e xestión do traballo, e a adopción de hábitos responsables, saudables, sustentables e respectuosos coa dignidade humana e a doutros seres vivos, así como da reflexión ética ante os usos da tecnoloxía e a xestión do tempo libre.	-A caída do franquismo -A transición á democracia: a Constitución de 1978 e as mobilizacións populares -Os distintos gobernos da democracia até a actualidade -As transformacións económicas, demográficas e sociais a partir de 1985, e a súa posterior crise -As correntes artísticas en España		

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA3.7 - Recoñecer as iniciativas da sociedade civil, reflectidas en asociacións e entidades sociais, adoptando actitudes de participación e transformación no ámbito local e comunitario, especialmente no ámbito das relacións interxeracionais.	-A caída do franquismo -A transición á democracia: a Constitución de 1978 e as mobilizacións populares -Os distintos gobernos da democracia até a actualidade -As transformacións económicas, demográficas e sociais a partir de 1985, e a súa posterior crise -As correntes artísticas en España		
CA3.8 - Contribuír á consecución dun mundo máis seguro, xusto, solidario e sustentable, a través da análise dos principais conflitos do presente e o recoñecemento das institucións do Estado, e das asociacións civís que garanten a seguridade integral e a convivencia social, así como dos compromisos internacionais do noso país en favor da paz, a seguridade, a cooperación, a sustentabilidade, os valores democráticos e os Obxectivos de Desenvolvemento Sustentable.	-A caída do franquismo -A transición á democracia: a Constitución de 1978 e as mobilizacións populares -Os distintos gobernos da democracia até a actualidade -As transformacións económicas, demográficas e sociais a partir de 1985, e a súa posterior crise -As correntes artísticas en España		

Lenda: IA: Instrumento de Avaliación, %: Peso orientativo; PE: Proba escrita, TI: Táboa de indicadores

Contidos
<ul style="list-style-type: none"> - Xeopolítica e principais conflitos no presente. Xenocidios e crimes contra a humanidade. Guerras, terrorismo e outras formas de violencia política. Alianzas e institucións internacionais, mediación e misións de paz. Inxerencia humanitaria e xustiza universal. - Desigualdade e inxustiza no contexto local e global. Solidariedade, cohesión social e cooperación para o desenvolvemento. A achega de España á cooperación para o desenvolvemento. - Igualdade de xénero e formas de violencia contra as mulleres. Actitudes e comportamentos sexistas. A situación en España e Galicia. - Tempo histórico: construción e interpretación de liñas do tempo a través da linealidade, cronoloxía, simultaneidade e duración. - Conciencia histórica. Elaboración de xuízos propios e argumentados ante problemas de actualidade contextualizados historicamente. Defensa e exposición crítica destes a través de presentacións e debates. - Bases ideolóxicas (liberalismo, marxismo e nacionalismo) da contemporaneidade: procesos unificadores e independencias. O movemento obreiro e a súa evolución. - As revolucións burguesas do século XIX, transición e resistencias ao estado liberal no mundo. A conquista dos dereitos individuais e colectivos na época contemporánea. - Da Constitución de 1812 á fin da Restauración: orixe, evolución e adaptación dos sistemas liberais en España a través das fontes, e as súas consecuencias para Galicia. A lenta consecución de dereitos sociais en España e Galicia. - O proceso de transformación da España contemporánea nos seus aspectos políticos, económicos e sociais. Repercusións na Galicia contemporánea. - A evolución cultural da España do século XIX ao século XX e a formación dunha identidade multicultural compartida. Do Rexionalismo ao Nacionalismo na España periférica. O caso galego. - As transformacións científicas e tecnolóxicas do século XIX e a súa implicación na sociedade moderna. - O nacemento das novas expresións artísticas e culturais contemporáneas. Realismo, impresionismo e postimpresionismo. Movementsos artísticos do século XIX en España e Galicia. - As relacións internacionais no século XIX: da Europa da Restauración ao Imperialismo. Causas, desenvolvemento e consecuencias do colonialismo.

Contidos

- Conflitos e violencias provocadas a fins do século XIX e na primeira metade do século XX: da paz armada á Primeira Guerra Mundial. Principais acontecementos da guerra e as súas repercusións. Estudo crítico e comparativo.
- As relacións internacionais como consecuencia da Primeira Guerra Mundial: da Revolución Rusa á aparición dos totalitarismos (fascismo e nazismo). A economía de entreguerras como detonante político e social: o crack do 29. O caso español: da Segunda República á Ditadura de Franco.
- A conquista dos dereitos individuais e colectivos no século XX. Orixe, evolución e adaptación dos sistemas liberais e democráticos en España e no mundo a través das fontes: A Segunda República española.
- Relacións multicausais na construción da democracia e as orixes do totalitarismo: os movementos pola liberdade, a igualdade e os dereitos humanos.
- Conflitos e violencias no período de entreguerras: orixe, desenvolvemento e consecuencias directas da Segunda Guerra Mundial. Estudo crítico e comparativo. O holocausto xudeu e as súas consecuencias na historia mundial.
- O nacemento das novas expresións artísticas e culturais contemporáneas: do expresionismo á abstracción. A vangarda europea na primeira metade do século XX: o cubismo e o surrealismo a través dos principais artistas españois e galegos.
- Os fundamentos xeoestratéxicos desde a segunda metade do século XX ata a actualidade, a política de bloques, os conflitos da descolonización en Asia e África e a nova orde mundial. O papel dos organismos internacionais.
- O proceso de construción europea. Integración económica, monetaria e cidadá. As institucións europeas. A extensión do estado do benestar en Europa. O futuro de Europa.
- As transformacións científicas e tecnolóxicas dos séculos XX e XXI: a globalización e a era de Internet. Dimensión ética da ciencia e da tecnoloxía. Cambios culturais e novos movementos sociais: feminismo, ecoloxismo e pacifismo. Os medios de comunicación de masas e as redes sociais virtuais.
- A acción dos movementos feministas e sufraxistas na loita pola igualdade de xénero. Mulleres relevantes da historia contemporánea.
- A acción dos movementos sociais de cuarta xeración nun mundo globalizado. Procesos de evolución e involución: a perspectiva emancipadora da interpretación do pasado.
- A transición política e a configuración do estado democrático en España: a Constitución de 1978 e o Estatuto de autonomía de Galicia. O estado do benestar en España.
- A memoria democrática. Experiencias históricas dolorosas do pasado recente e recoñecemento e reparación das vítimas da violencia.
- Os fundamentos xeoestratéxicos desde a fin da Guerra Fría. O papel dos organismos internacionais na actualidade.
- Expresións artísticas e culturais tras a Segunda Guerra Mundial: as segundas vangardas e as novas formas de expresión artística posmodernas no mundo actual. A arte actual en España e Galicia.
- Dignidade humana e dereitos universais. Declaración Universal dos Dereitos Humanos.
- Cidadanía ética dixital. Novos comportamentos na sociedade da información.
- Compromiso cívico e participación cidadá. Mediación e xestión pacífica de conflitos e apoio ás vítimas da violencia e do terrorismo.
- Servizo á comunidade. A corresponsabilidade nos cidadáns. As relacións interxeracionais. A responsabilidade colectiva e individual. O asociacionismo e o voluntariado. Contornas e redes sociais.
- O patrimonio como ben e como recurso. Posta en valor, difusión e xestión da riqueza patrimonial. A diversidade cultural no mundo actual. Respecto e conservación do patrimonio material e inmaterial en España e Galicia.
- Cohesión social e integración. Medidas e accións en favor da igualdade e da plena inclusión.
- A igualdade real de mulleres e homes. A discriminación por motivo de diversidade sexual e de xénero. A conquista de dereitos civís nas sociedades democráticas contemporáneas.
- As emocións e o contexto cultural. A perspectiva histórica do compoñente emocional.
- Os valores do europeísmo. Fórmulas de participación en programas educativos europeos.

Contidos

- Institucións do Estado que garanten a seguridade integral e a convivencia social. Os compromisos internacionais do noso país en favor da paz, a seguridade e a cooperación internacional.

UD	Título da UD	Duración
10	A forxadura dunha nova Europa. A Unión Europea	8

Craterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA1.2 - Interpretar e explicar de forma argumentada a conexión de España cos grandes procesos históricos da época contemporánea, valorando o que supuxeron para a súa evolución e sinalando as achegas dos seus habitantes ao longo da historia, así como as achegas do Estado e as súas institucións á cultura europea e mundial.	-A construción da Unión Europea e as súas políticas -A crise de 2008 como crise do modelo de benestar europeo -Galicia na UE		
CA2.1 - Establecer conexións e relacións entre os coñecementos e informacións adquiridos, elaborando sínteses interpretativas e explicativas, mediante informes, estudos ou dosieres informativos, que reflectan un dominio e consolidación dos contidos tratados.	-A construción da Unión Europea e as súas políticas -A crise de 2008 como crise do modelo de benestar europeo -Galicia na UE		
CA2.3 - Utilizar secuencias cronolóxicas complexas nas que identificar, comparar e relacionar feitos e procesos en diferentes períodos e lugares históricos (simultaneidade, duración, causalidade), utilizando termos e conceptos específicos do ámbito da historia e da xeografía.	-A construción da Unión Europea e as súas políticas -A crise de 2008 como crise do modelo de benestar europeo -Galicia na UE		
CA2.4 - Analizar procesos de cambio histórico e comparar casos da historia e a xeografía a través do uso de fontes de información diversas, tendo en conta as transformacións de curta e longa duración (conxuntura e estrutura), as continuidades e permanencias en diferentes períodos e lugares.	-A construción da Unión Europea e as súas políticas -A crise de 2008 como crise do modelo de benestar europeo -Galicia na UE	PE	78
CA2.7 - Identificar os principais feitos históricos nos diferentes contextos e valorar os cambios que propiciaron nos aspectos ideolóxicos, sociais, políticos e económicos conformando as bases do mundo contemporáneo e actual; así mesmo, xustificar que feitos do pasado teñen unha incidencia no presente establecendo relacións de causalidade e consecuencialidade que todo acontecemento histórico vai provocar no futuro.	-A construción da Unión Europea e as súas políticas -A crise de 2008 como crise do modelo de benestar europeo -Galicia na UE		
CA2.10 - Recoñecer os trazos que van conformando a identidade propia e dos demais, a riqueza das identidades múltiples en relación con distintas escalas espaciais, a través da investigación e da análise dos seus fundamentos xeográficos, históricos, artísticos, ideolóxicos e lingüísticos, e o recoñecemento das súas expresións culturais.	-A construción da Unión Europea e as súas políticas -A crise de 2008 como crise do modelo de benestar europeo -Galicia na UE		

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA1.1 - Xerar produtos orixinais e creativos mediante a reelaboración de coñecementos previos a través de ferramentas de investigación que permitan explicar problemas presentes e pasados da humanidade a distintas escalas temporais e espaciais, do local ao global, utilizando conceptos, situacións e datos relevantes	-A construción da Unión Europea e as súas políticas -A crise de 2008 como crise do modelo de benestar europeo -Galicia na UE		
CA1.3 - Recoñecer movementos e causas que xeren unha conciencia solidaria, promovan a cohesión social, e traballen para a eliminación da desigualdade, especialmente a motivada por cuestión de xénero, e para o pleno desenvolvemento da cidadanía, mediante a mobilización de coñecementos e estratexias de participación, traballo en equipo, mediación e resolución pacífica de conflitos.	-A construción da Unión Europea e as súas políticas -A crise de 2008 como crise do modelo de benestar europeo -Galicia na UE		
CA1.4 - Rexeitar actitudes discriminatorias e recoñecer a riqueza da diversidade, a partir da análise da relación entre os aspectos xeográficos, históricos, ecosociais e culturais que conformaron a sociedade globalizada e multicultural actual, e o coñecemento da achega dos movementos en defensa dos dereitos das minorías e en favor da inclusión e a igualdade real, especialmente das mulleres e doutros colectivos discriminados.	-A construción da Unión Europea e as súas políticas -A crise de 2008 como crise do modelo de benestar europeo -Galicia na UE		
CA1.5 - Contribuír á consecución dun mundo máis seguro, xusto, solidario e sustentable, a través da análise dos principais conflitos do presente e o recoñecemento das institucións do Estado, e das asociacións civís que garanten a seguridade integral e a convivencia social, así como dos compromisos internacionais do noso país en favor da paz, a seguridade, a cooperación, a sustentabilidade, os valores democráticos e os Obxectivos de Desenvolvemento Sustentable.	-A construción da Unión Europea e as súas políticas -A crise de 2008 como crise do modelo de benestar europeo -Galicia na UE	TI	22
CA2.2 - ransferir adecuadamente a información e o coñecemento por medio de narracións, pósteres, presentacións, exposicións orais, medios audiovisuais e outros produtos.	-A construción da Unión Europea e as súas políticas -A crise de 2008 como crise do modelo de benestar europeo -Galicia na UE		
CA2.5 - Producir e expresar xuízos e argumentos persoais e críticos de forma aberta e respectuosa, facendo patente a propia identidade e enriquecendo o acervo común no contexto do mundo actual, dos seus retos e os seus conflitos, e desde unha perspectiva sistémica e global.	-A construción da Unión Europea e as súas políticas -A crise de 2008 como crise do modelo de benestar europeo -Galicia na UE		
CA2.6 - Coñecer os Obxectivos de Desenvolvemento Sustentable, realizando propostas que contribúan ao seu logro, aplicando métodos e proxectos de investigación, incidindo no uso de mapas e outras representacións gráficas, así como de medios accesibles de interpretación de imaxes.	-A construción da Unión Europea e as súas políticas -A crise de 2008 como crise do modelo de benestar europeo -Galicia na UE		

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA2.8 - Coñecer, valorar e exercitar responsabilidades, dereitos e deberes e actuar en favor do seu desenvolvemento e afirmación a través do coñecemento do noso ordenamento xurídico e constitucional, da comprensión e posta en valor da nosa memoria democrática e dos aspectos fundamentais que a conforman, da contribución dos homes e mulleres a esta, e a defensa dos nosos valores constitucionais.	-A construción da Unión Europea e as súas políticas -A crise de 2008 como crise do modelo de benestar europeo -Galicia na UE		
CA2.9 - Rexeitar actitudes discriminatorias e recoñecer a riqueza da diversidade, a partir da análise da relación entre os aspectos xeográficos, históricos, ecosociais e culturais que conformaron a sociedade globalizada e multicultural actual, e o coñecemento da achega dos movementos en defensa dos dereitos das minorías e en favor da inclusión e a igualdade real, especialmente das mulleres e doutros colectivos discriminados.	-A construción da Unión Europea e as súas políticas -A crise de 2008 como crise do modelo de benestar europeo -Galicia na UE		
CA2.11 - Coñecer e contribuír a conservar o patrimonio material e inmaterial común, respectando os sentimentos de pertenza e adoptando compromisos con principios e accións orientadas á cohesión e solidariedade territorial da comunidade política, os valores do europeísmo e da Declaración Universal dos Dereitos Humanos.	-A construción da Unión Europea e as súas políticas -A crise de 2008 como crise do modelo de benestar europeo -Galicia na UE		
CA3.1 - Producir e expresar xuízos e argumentos persoais e críticos de forma aberta e respectuosa, facendo patente a propia identidade e enriquecendo o acervo común no contexto do mundo actual, dos seus retos e os seus conflitos, e desde unha perspectiva sistémica e global.	-A construción da Unión Europea e as súas políticas -A crise de 2008 como crise do modelo de benestar europeo -Galicia na UE		
CA3.2 - Recoñecer movementos e causas que xeren unha conciencia solidaria, promovan a cohesión social e traballen para a eliminación da desigualdade, especialmente a motivada por cuestión de xénero, e para o pleno desenvolvemento da cidadanía, mediante a mobilización de coñecementos e estratexias de participación, traballo en equipo, mediación e resolución pacífica de conflitos.	-A construción da Unión Europea e as súas políticas -A crise de 2008 como crise do modelo de benestar europeo -Galicia na UE		
CA3.3 - Rexeitar actitudes discriminatorias e recoñecer a riqueza da diversidade, a partir da análise da relación entre os aspectos xeográficos, históricos, ecosociais e culturais que conformaron a sociedade globalizada e multicultural actual, e o coñecemento da achega dos movementos en defensa dos dereitos das minorías e en favor da inclusión e a igualdade real, especialmente das mulleres e doutros colectivos discriminados.	-A construción da Unión Europea e as súas políticas -A crise de 2008 como crise do modelo de benestar europeo -Galicia na UE		

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA3.4 - Contribuír ao benestar individual e colectivo a través do deseño, exposición e posta en práctica de iniciativas orientadas a promover un compromiso activo cos valores comúns, a mellora da contorna e o servizo á comunidade.	-A construción da Unión Europea e as súas políticas -A crise de 2008 como crise do modelo de benestar europeo -Galicia na UE		
CA3.5 - Coñecer e contribuír a conservar o patrimonio material e inmaterial común, respectando os sentimentos de pertenza adoptando compromisos con principios e accións orientadas á cohesión e a solidariedade territorial da comunidade política, os valores do europeísmo e da Declaración Universal dos Dereitos Humanos.	-A construción da Unión Europea e as súas políticas -A crise de 2008 como crise do modelo de benestar europeo -Galicia na UE		
CA3.6 - Adoptar un papel activo e comprometido coa contorna, de acordo con aptitudes, aspiracións, intereses e valores propios, a partir da análise crítica da realidade económica, da distribución e xestión do traballo, e a adopción de hábitos responsables, saudables, sustentables e respectuosos coa dignidade humana e a doutros seres vivos, así como da reflexión ética ante os usos da tecnoloxía e a xestión do tempo libre.	-A construción da Unión Europea e as súas políticas -A crise de 2008 como crise do modelo de benestar europeo -Galicia na UE		
CA3.7 - Recoñecer as iniciativas da sociedade civil, reflectidas en asociacións e entidades sociais, adoptando actitudes de participación e transformación no ámbito local e comunitario, especialmente no ámbito das relacións interxeracionais.	-A construción da Unión Europea e as súas políticas -A crise de 2008 como crise do modelo de benestar europeo -Galicia na UE		
CA3.8 - Contribuír á consecución dun mundo máis seguro, xusto, solidario e sustentable, a través da análise dos principais conflitos do presente e o recoñecemento das institucións do Estado, e das asociacións civís que garanten a seguridade integral e a convivencia social, así como dos compromisos internacionais do noso país en favor da paz, a seguridade, a cooperación, a sustentabilidade, os valores democráticos e os Obxectivos de Desenvolvemento Sustentable.	-A construción da Unión Europea e as súas políticas -A crise de 2008 como crise do modelo de benestar europeo -Galicia na UE		

Lenda: IA: Instrumento de Avaliación, %: Peso orientativo; PE: Proba escrita, TI: Táboa de indicadores

Contidos
<ul style="list-style-type: none"> - Xeopolítica e principais conflitos no presente. Xenocidios e crimes contra a humanidade. Guerras, terrorismo e outras formas de violencia política. Alianzas e institucións internacionais, mediación e misións de paz. Inxerencia humanitaria e xustiza universal. - Desigualdade e inxustiza no contexto local e global. Solidariedade, cohesión social e cooperación para o desenvolvemento. A achega de España á cooperación para o desenvolvemento. - Igualdade de xénero e formas de violencia contra as mulleres. Actitudes e comportamentos sexistas. A situación en España e Galicia. - Tempo histórico: construción e interpretación de liñas do tempo a través da linealidade, cronoloxía, simultaneidade e duración. - Conciencia histórica. Elaboración de xuízos propios e argumentados ante problemas de actualidade contextualizados historicamente. Defensa e exposición crítica destes a través de presentacións e debates.

Contidos

- Bases ideolóxicas (liberalismo, marxismo e nacionalismo) da contemporaneidade: procesos unificadores e independencias. O movemento obreiro e a súa evolución.
- As revolucións burguesas do século XIX, transición e resistencias ao estado liberal no mundo. A conquista dos dereitos individuais e colectivos na época contemporánea.
- Da Constitución de 1812 á fin da Restauración: orixe, evolución e adaptación dos sistemas liberais en España a través das fontes, e as súas consecuencias para Galicia. A lenta consecución de dereitos sociais en España e Galicia.
- O proceso de transformación da España contemporánea nos seus aspectos políticos, económicos e sociais. Repercusións na Galicia contemporánea.
- A evolución cultural da España do século XIX ao século XX e a formación dunha identidade multicultural compartida. Do Rexionalismo ao Nacionalismo na España periférica. O caso galego.
- As transformacións científicas e tecnolóxicas do século XIX e a súa implicación na sociedade moderna.
- O nacemento das novas expresións artísticas e culturais contemporáneas. Realismo, impresionismo e postimpresionismo. Movements artísticos do século XIX en España e Galicia.
- As relacións internacionais no século XIX: da Europa da Restauración ao Imperialismo. Causas, desenvolvemento e consecuencias do colonialismo.
- Conflitos e violencias provocadas a fins do século XIX e na primeira metade do século XX: da paz armada á Primeira Guerra Mundial. Principais acontecementos da guerra e as súas repercusións. Estudo crítico e comparativo.
- As relacións internacionais como consecuencia da Primeira Guerra Mundial: da Revolución Rusa á aparición dos totalitarismos (fascismo e nazismo). A economía de entreguerras como detonante político e social: o crack do 29. O caso español: da Segunda República á Ditadura de Franco.
- A conquista dos dereitos individuais e colectivos no século XX. Orixe, evolución e adaptación dos sistemas liberais e democráticos en España e no mundo a través das fontes: A Segunda República española.
- Relacións multicausais na construción da democracia e as orixes do totalitarismo: os movementos pola liberdade, a igualdade e os dereitos humanos.
- Conflitos e violencias no período de entreguerras: orixe, desenvolvemento e consecuencias directas da Segunda Guerra Mundial. Estudo crítico e comparativo. O holocausto xudeu e as súas consecuencias na historia mundial.
- O nacemento das novas expresións artísticas e culturais contemporáneas: do expresionismo á abstracción. A vangarda europea na primeira metade do século XX: o cubismo e o surrealismo a través dos principais artistas españois e galegos.
- Os fundamentos xeoestratéxicos desde a segunda metade do século XX ata a actualidade, a política de bloques, os conflitos da descolonización en Asia e África e a nova orde mundial. O papel dos organismos internacionais.
- O proceso de construción europea. Integración económica, monetaria e cidadá. As institucións europeas. A extensión do estado do benestar en Europa. O futuro de Europa.
- As transformacións científicas e tecnolóxicas dos séculos XX e XXI: a globalización e a era de Internet. Dimensión ética da ciencia e da tecnoloxía. Cambios culturais e novos movementos sociais: feminismo, ecoloxismo e pacifismo. Os medios de comunicación de masas e as redes sociais virtuais.
- A acción dos movementos feministas e sufraxistas na loita pola igualdade de xénero. Mulleres relevantes da historia contemporánea.
- A acción dos movementos sociais de cuarta xeración nun mundo globalizado. Procesos de evolución e involución: a perspectiva emancipadora da interpretación do pasado.
- A transición política e a configuración do estado democrático en España: a Constitución de 1978 e o Estatuto de autonomía de Galicia. O estado do benestar en España.
- A memoria democrática. Experiencias históricas dolorosas do pasado recente e recoñecemento e reparación das vítimas da violencia.
- Os fundamentos xeoestratéxicos desde a fin da Guerra Fría. O papel dos organismos internacionais na actualidade.
- Expresións artísticas e culturais tras a Segunda Guerra Mundial: as segundas vangardas e as novas formas de expresión artística posmodernas no mundo actual. A arte actual en España e Galicia.

Contidos
<ul style="list-style-type: none"> - Dignidade humana e dereitos universais. Declaración Universal dos Dereitos Humanos. - Cidadanía ética dixital. Novos comportamentos na sociedade da información. - Compromiso cívico e participación cidadá. Mediación e xestión pacífica de conflitos e apoio ás vítimas da violencia e do terrorismo. - Servizo á comunidade. A corresponsabilidade nos cidadáns. As relacións interxeracionais. A responsabilidade colectiva e individual. O asociacionismo e o voluntariado. Contornas e redes sociais. - O patrimonio como ben e como recurso. Posta en valor, difusión e xestión da riqueza patrimonial. A diversidade cultural no mundo actual. Respecto e conservación do patrimonio material e inmaterial en España e Galicia. - Cohesión social e integración. Medidas e accións en favor da igualdade e da plena inclusión. - A igualdade real de mulleres e homes. A discriminación por motivo de diversidade sexual e de xénero. A conquista de dereitos civís nas sociedades democráticas contemporáneas. - As emocións e o contexto cultural. A perspectiva histórica do compoñente emocional. - Os valores do europeísmo. Fórmulas de participación en programas educativos europeos. - Institucións do Estado que garanten a seguridade integral e a convivencia social. Os compromisos internacionais do noso país en favor da paz, a seguridade e a cooperación internacional.

UD	Título da UD	Duración
11	A era global e dixital. O mundo tras a caída do muro de Berlín	5

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA1.1 - Xerar produtos orixinais e creativos mediante a reelaboración de coñecementos previos a través de ferramentas de investigación que permitan explicar problemas presentes e pasados da humanidade a distintas escalas temporais e espaciais, do local ao global, utilizando conceptos, situacións e datos relevantes	-O Estado do benestar, a súa función e os seus piares -O fin da división do mundo en bloques e as súas consecuencias: desintegración da URSS e o auxe dos EUA -A inestabilidade do mundo actual, os conflitos do século XXI e as súas vítimas -A arte no mundo actual	TI	100
CA1.2 - Interpretar e explicar de forma argumentada a conexión de España cos grandes procesos históricos da época contemporánea, valorando o que supuxeron para a súa evolución e sinalando as achegas dos seus habitantes ao longo da historia, así como as achegas do Estado e as súas institucións á cultura europea e mundial.	-O Estado do benestar, a súa función e os seus piares -O fin da división do mundo en bloques e as súas consecuencias: desintegración da URSS e o auxe dos EUA -A inestabilidade do mundo actual, os conflitos do século XXI e as súas vítimas -A arte no mundo actual		

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
<p>CA1.3 - Recoñecer movementos e causas que xeren unha conciencia solidaria, promovan a cohesión social, e traballen para a eliminación da desigualdade, especialmente a motivada por cuestión de xénero, e para o pleno desenvolvemento da cidadanía, mediante a mobilización de coñecementos e estratexias de participación, traballo en equipo, mediación e resolución pacífica de conflitos.</p>	<p>-O Estado do benestar, a súa función e os seus piares -O fin da división do mundo en bloques e as súas consecuencias: desintegración da URSS e o auxe dos EUA -A inestabilidade do mundo actual, os conflitos do século XXI e as súas vítimas -A arte no mundo actual</p>		
<p>CA1.4 - Rexeitar actitudes discriminatorias e recoñecer a riqueza da diversidade, a partir da análise da relación entre os aspectos xeográficos, históricos, ecosociais e culturais que conformaron a sociedade globalizada e multicultural actual, e o coñecemento da achega dos movementos en defensa dos dereitos das minorías e en favor da inclusión e a igualdade real, especialmente das mulleres e doutros colectivos discriminados.</p>	<p>-O Estado do benestar, a súa función e os seus piares -O fin da división do mundo en bloques e as súas consecuencias: desintegración da URSS e o auxe dos EUA -A inestabilidade do mundo actual, os conflitos do século XXI e as súas vítimas -A arte no mundo actual</p>		
<p>CA1.5 - Contribuír á consecución dun mundo máis seguro, xusto, solidario e sustentable, a través da análise dos principais conflitos do presente e o recoñecemento das institucións do Estado, e das asociacións civís que garanten a seguridade integral e a convivencia social, así como dos compromisos internacionais do noso país en favor da paz, a seguridade, a cooperación, a sustentabilidade, os valores democráticos e os Obxectivos de Desenvolvemento Sustentable.</p>	<p>-O Estado do benestar, a súa función e os seus piares -O fin da división do mundo en bloques e as súas consecuencias: desintegración da URSS e o auxe dos EUA -A inestabilidade do mundo actual, os conflitos do século XXI e as súas vítimas -A arte no mundo actual</p>		
<p>CA2.1 - Establecer conexións e relacións entre os coñecementos e informacións adquiridos, elaborando sínteses interpretativas e explicativas, mediante informes, estudos ou dosieres informativos, que reflectan un dominio e consolidación dos contidos tratados.</p>	<p>-O Estado do benestar, a súa función e os seus piares -O fin da división do mundo en bloques e as súas consecuencias: desintegración da URSS e o auxe dos EUA -A inestabilidade do mundo actual, os conflitos do século XXI e as súas vítimas -A arte no mundo actual</p>		
<p>CA2.2 - ransferir adecuadamente a información e o coñecemento por medio de narracións, pósteres, presentacións, exposicións orais, medios audiovisuais e outros produtos.</p>	<p>-O Estado do benestar, a súa función e os seus piares -O fin da división do mundo en bloques e as súas consecuencias: desintegración da URSS e o auxe dos EUA -A inestabilidade do mundo actual, os conflitos do século XXI e as súas vítimas -A arte no mundo actual</p>		
<p>CA2.3 - Utilizar secuencias cronolóxicas complexas nas que identificar, comparar e relacionar feitos e procesos en diferentes períodos e lugares históricos (simultaneidade, duración, causalidade), utilizando termos e conceptos específicos do ámbito da historia e da xeografía.</p>	<p>-O Estado do benestar, a súa función e os seus piares -O fin da división do mundo en bloques e as súas consecuencias: desintegración da URSS e o auxe dos EUA -A inestabilidade do mundo actual, os conflitos do século XXI e as súas vítimas -A arte no mundo actual</p>		

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA2.4 - Analizar procesos de cambio histórico e comparar casos da historia e a xeografía a través do uso de fontes de información diversas, tendo en conta as transformacións de curta e longa duración (conxuntura e estrutura), as continuidades e permanencias en diferentes períodos e lugares.	-O Estado do benestar, a súa función e os seus piares -O fin da división do mundo en bloques e as súas consecuencias: desintegración da URSS e o auxe dos EUA -A inestabilidade do mundo actual, os conflitos do século XXI e as súas vítimas -A arte no mundo actual		
CA2.5 - Producir e expresar xuízos e argumentos persoais e críticos de forma aberta e respectuosa, facendo patente a propia identidade e enriquecendo o acervo común no contexto do mundo actual, dos seus retos e os seus conflitos, e desde unha perspectiva sistémica e global.	-O Estado do benestar, a súa función e os seus piares -O fin da división do mundo en bloques e as súas consecuencias: desintegración da URSS e o auxe dos EUA -A inestabilidade do mundo actual, os conflitos do século XXI e as súas vítimas -A arte no mundo actual		
CA2.6 - Coñecer os Obxectivos de Desenvolvemento Sustentable, realizando propostas que contribúan ao seu logro, aplicando métodos e proxectos de investigación, incidindo no uso de mapas e outras representacións gráficas, así como de medios accesibles de interpretación de imaxes.	-O Estado do benestar, a súa función e os seus piares -O fin da división do mundo en bloques e as súas consecuencias: desintegración da URSS e o auxe dos EUA -A inestabilidade do mundo actual, os conflitos do século XXI e as súas vítimas -A arte no mundo actual		
CA2.7 - Identificar os principais feitos históricos nos diferentes contextos e valorar os cambios que propiciaron nos aspectos ideolóxicos, sociais, políticos e económicos conformando as bases do mundo contemporáneo e actual; así mesmo, xustificar que feitos do pasado teñen unha incidencia no presente establecendo relacións de causalidade e consecuencia que todo acontecemento histórico vai provocar no futuro.	-O Estado do benestar, a súa función e os seus piares -O fin da división do mundo en bloques e as súas consecuencias: desintegración da URSS e o auxe dos EUA -A inestabilidade do mundo actual, os conflitos do século XXI e as súas vítimas -A arte no mundo actual		
CA2.8 - Coñecer, valorar e exercer responsabilidades, dereitos e deberes e actuar en favor do seu desenvolvemento e afirmación a través do coñecemento do noso ordenamento xurídico e constitucional, da comprensión e posta en valor da nosa memoria democrática e dos aspectos fundamentais que a conforman, da contribución dos homes e mulleres a esta, e a defensa dos nosos valores constitucionais.	-O Estado do benestar, a súa función e os seus piares -O fin da división do mundo en bloques e as súas consecuencias: desintegración da URSS e o auxe dos EUA -A inestabilidade do mundo actual, os conflitos do século XXI e as súas vítimas -A arte no mundo actual		
CA2.9 - Rexeitar actitudes discriminatorias e recoñecer a riqueza da diversidade, a partir da análise da relación entre os aspectos xeográficos, históricos, ecosociais e culturais que conformaron a sociedade globalizada e multicultural actual, e o coñecemento da achega dos movementos en defensa dos dereitos das minorías e en favor da inclusión e a igualdade real, especialmente das mulleres e doutros colectivos discriminados.	-O Estado do benestar, a súa función e os seus piares -O fin da división do mundo en bloques e as súas consecuencias: desintegración da URSS e o auxe dos EUA -A inestabilidade do mundo actual, os conflitos do século XXI e as súas vítimas -A arte no mundo actual		

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA2.10 - Recoñecer os trazos que van conformando a identidade propia e dos demais, a riqueza das identidades múltiples en relación con distintas escalas espaciais, a través da investigación e da análise dos seus fundamentos xeográficos, históricos, artísticos, ideolóxicos e lingüísticos, e o recoñecemento das súas expresións culturais.	-O Estado do benestar, a súa función e os seus piares -O fin da división do mundo en bloques e as súas consecuencias: desintegración da URSS e o auxe dos EUA -A inestabilidade do mundo actual, os conflitos do século XXI e as súas vítimas -A arte no mundo actual		
CA2.11 - Coñecer e contribuír a conservar o patrimonio material e inmaterial común, respectando os sentimentos de pertenza e adoptando compromisos con principios e accións orientadas á cohesión e solidariedade territorial da comunidade política, os valores do europeísmo e da Declaración Universal dos Dereitos Humanos.	-O Estado do benestar, a súa función e os seus piares -O fin da división do mundo en bloques e as súas consecuencias: desintegración da URSS e o auxe dos EUA -A inestabilidade do mundo actual, os conflitos do século XXI e as súas vítimas -A arte no mundo actual		
CA3.1 - Producir e expresar xuízos e argumentos persoais e críticos de forma aberta e respectuosa, facendo patente a propia identidade e enriquecendo o acervo común no contexto do mundo actual, dos seus retos e os seus conflitos, e desde unha perspectiva sistémica e global.	-O Estado do benestar, a súa función e os seus piares -O fin da división do mundo en bloques e as súas consecuencias: desintegración da URSS e o auxe dos EUA -A inestabilidade do mundo actual, os conflitos do século XXI e as súas vítimas -A arte no mundo actual		
CA3.2 - Recoñecer movementos e causas que xeren unha conciencia solidaria, promovan a cohesión social e traballen para a eliminación da desigualdade, especialmente a motivada por cuestión de xénero, e para o pleno desenvolvemento da cidadanía, mediante a mobilización de coñecementos e estratexias de participación, traballo en equipo, mediación e resolución pacífica de conflitos.	-O Estado do benestar, a súa función e os seus piares -O fin da división do mundo en bloques e as súas consecuencias: desintegración da URSS e o auxe dos EUA -A inestabilidade do mundo actual, os conflitos do século XXI e as súas vítimas -A arte no mundo actual		
CA3.3 - Rexeitar actitudes discriminatorias e recoñecer a riqueza da diversidade, a partir da análise da relación entre os aspectos xeográficos, históricos, ecosociais e culturais que conformaron a sociedade globalizada e multicultural actual, e o coñecemento da achega dos movementos en defensa dos dereitos das minorías e en favor da inclusión e a igualdade real, especialmente das mulleres e doutros colectivos discriminados.	-O Estado do benestar, a súa función e os seus piares -O fin da división do mundo en bloques e as súas consecuencias: desintegración da URSS e o auxe dos EUA -A inestabilidade do mundo actual, os conflitos do século XXI e as súas vítimas -A arte no mundo actual		
CA3.4 - Contribuír ao benestar individual e colectivo a través do deseño, exposición e posta en práctica de iniciativas orientadas a promover un compromiso activo cos valores comúns, a mellora da contorna e o servizo á comunidade.	-O Estado do benestar, a súa función e os seus piares -O fin da división do mundo en bloques e as súas consecuencias: desintegración da URSS e o auxe dos EUA -A inestabilidade do mundo actual, os conflitos do século XXI e as súas vítimas -A arte no mundo actual		

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
<p>CA3.5 - Coñecer e contribuír a conservar o patrimonio material e inmaterial común, respectando os sentimentos de pertenza adoptando compromisos con principios e accións orientadas á cohesión e a solidariedade territorial da comunidade política, os valores do europeísmo e da Declaración Universal dos Dereitos Humanos.</p>	<p>-O Estado do benestar, a súa función e os seus piares -O fin da división do mundo en bloques e as súas consecuencias: desintegración da URSS e o auxe dos EUA -A inestabilidade do mundo actual, os conflitos do século XXI e as súas vítimas -A arte no mundo actual</p>		
<p>CA3.6 - Adoptar un papel activo e comprometido coa contorna, de acordo con aptitudes, aspiracións, intereses e valores propios, a partir da análise crítica da realidade económica, da distribución e xestión do traballo, e a adopción de hábitos responsables, saudables, sustentables e respectuosos coa dignidade humana e a doutros seres vivos, así como da reflexión ética ante os usos da tecnoloxía e a xestión do tempo libre.</p>	<p>-O Estado do benestar, a súa función e os seus piares -O fin da división do mundo en bloques e as súas consecuencias: desintegración da URSS e o auxe dos EUA -A inestabilidade do mundo actual, os conflitos do século XXI e as súas vítimas -A arte no mundo actual</p>		
<p>CA3.7 - Recoñecer as iniciativas da sociedade civil, reflectidas en asociacións e entidades sociais, adoptando actitudes de participación e transformación no ámbito local e comunitario, especialmente no ámbito das relacións interxeracionais.</p>	<p>-O Estado do benestar, a súa función e os seus piares -O fin da división do mundo en bloques e as súas consecuencias: desintegración da URSS e o auxe dos EUA -A inestabilidade do mundo actual, os conflitos do século XXI e as súas vítimas -A arte no mundo actual</p>		
<p>CA3.8 - Contribuír á consecución dun mundo máis seguro, xusto, solidario e sustentable, a través da análise dos principais conflitos do presente e o recoñecemento das institucións do Estado, e das asociacións civís que garanten a seguridade integral e a convivencia social, así como dos compromisos internacionais do noso país en favor da paz, a seguridade, a cooperación, a sustentabilidade, os valores democráticos e os Obxectivos de Desenvolvemento Sustentable.</p>	<p>-O Estado do benestar, a súa función e os seus piares -O fin da división do mundo en bloques e as súas consecuencias: desintegración da URSS e o auxe dos EUA -A inestabilidade do mundo actual, os conflitos do século XXI e as súas vítimas -A arte no mundo actual</p>		

Lenda: IA: Instrumento de Avaliación, %: Peso orientativo; PE: Proba escrita, TI: Táboa de indicadores

Contidos
<ul style="list-style-type: none"> - Xeopolítica e principais conflitos no presente. Xenocidios e crimes contra a humanidade. Guerras, terrorismo e outras formas de violencia política. Alianzas e institucións internacionais, mediación e misións de paz. Inxerencia humanitaria e xustiza universal. - Desigualdade e inxustiza no contexto local e global. Solidariedade, cohesión social e cooperación para o desenvolvemento. A achega de España á cooperación para o desenvolvemento. - Igualdade de xénero e formas de violencia contra as mulleres. Actitudes e comportamentos sexistas. A situación en España e Galicia. - Tempo histórico: construción e interpretación de liñas do tempo a través da linealidade, cronoloxía, simultaneidade e duración. - Conciencia histórica. Elaboración de xuízos propios e argumentados ante problemas de actualidade contextualizados historicamente. Defensa e exposición crítica destes a través de presentacións e debates. - Bases ideolóxicas (liberalismo, marxismo e nacionalismo) da contemporaneidade: procesos unificadores e independencias. O movemento obreiro e a súa evolución.

Contidos

- As revolucións burguesas do século XIX, transición e resistencias ao estado liberal no mundo. A conquista dos dereitos individuais e colectivos na época contemporánea.
- Da Constitución de 1812 á fin da Restauración: orixe, evolución e adaptación dos sistemas liberais en España a través das fontes, e as súas consecuencias para Galicia. A lenta consecución de dereitos sociais en España e Galicia.
- O proceso de transformación da España contemporánea nos seus aspectos políticos, económicos e sociais. Repercusións na Galicia contemporánea.
- A evolución cultural da España do século XIX ao século XX e a formación dunha identidade multicultural compartida. Do Rexionalismo ao Nacionalismo na España periférica. O caso galego.
- As transformacións científicas e tecnolóxicas do século XIX e a súa implicación na sociedade moderna.
- O nacemento das novas expresións artísticas e culturais contemporáneas. Realismo, impresionismo e postimpresionismo. Movements artísticos do século XIX en España e Galicia.
- As relacións internacionais no século XIX: da Europa da Restauración ao Imperialismo. Causas, desenvolvemento e consecuencias do colonialismo.
- Conflitos e violencias provocadas a fins do século XIX e na primeira metade do século XX: da paz armada á Primeira Guerra Mundial. Principais acontecementos da guerra e as súas repercusións. Estudo crítico e comparativo.
- As relacións internacionais como consecuencia da Primeira Guerra Mundial: da Revolución Rusa á aparición dos totalitarismos (fascismo e nazismo). A economía de entreguerras como detonante político e social: o crack do 29. O caso español: da Segunda República á Ditadura de Franco.
- A conquista dos dereitos individuais e colectivos no século XX. Orixe, evolución e adaptación dos sistemas liberais e democráticos en España e no mundo a través das fontes: A Segunda República española.
- Relacións multicausais na construción da democracia e as orixes do totalitarismo: os movementos pola liberdade, a igualdade e os dereitos humanos.
- Conflitos e violencias no período de entreguerras: orixe, desenvolvemento e consecuencias directas da Segunda Guerra Mundial. Estudo crítico e comparativo. O holocausto xudeu e as súas consecuencias na historia mundial.
- O nacemento das novas expresións artísticas e culturais contemporáneas: do expresionismo á abstracción. A vangarda europea na primeira metade do século XX: o cubismo e o surrealismo a través dos principais artistas españois e galegos.
- Os fundamentos xeoestratéxicos desde a segunda metade do século XX ata a actualidade, a política de bloques, os conflitos da descolonización en Asia e África e a nova orde mundial. O papel dos organismos internacionais.
- O proceso de construción europea. Integración económica, monetaria e cidadá. As institucións europeas. A extensión do estado do benestar en Europa. O futuro de Europa.
- As transformacións científicas e tecnolóxicas dos séculos XX e XXI: a globalización e a era de Internet. Dimensión ética da ciencia e da tecnoloxía. Cambios culturais e novos movementos sociais: feminismo, ecoloxismo e pacifismo. Os medios de comunicación de masas e as redes sociais virtuais.
- A acción dos movementos feministas e sufraxistas na loita pola igualdade de xénero. Mulleres relevantes da historia contemporánea.
- A acción dos movementos sociais de cuarta xeración nun mundo globalizado. Procesos de evolución e involución: a perspectiva emancipadora da interpretación do pasado.
- A transición política e a configuración do estado democrático en España: a Constitución de 1978 e o Estatuto de autonomía de Galicia. O estado do benestar en España.
- A memoria democrática. Experiencias históricas dolorosas do pasado recente e recoñecemento e reparación das vítimas da violencia.
- Os fundamentos xeoestratéxicos desde a fin da Guerra Fría. O papel dos organismos internacionais na actualidade.
- Expresións artísticas e culturais tras a Segunda Guerra Mundial: as segundas vangardas e as novas formas de expresión artística posmodernas no mundo actual. A arte actual en España e Galicia.
- Dignidade humana e dereitos universais. Declaración Universal dos Dereitos Humanos.

Contidos
<ul style="list-style-type: none"> - Cidadanía ética dixital. Novos comportamentos na sociedade da información. - Compromiso cívico e participación cidadá. Mediación e xestión pacífica de conflitos e apoio ás vítimas da violencia e do terrorismo. - Servizo á comunidade. A corresponsabilidade nos cidadáns. As relacións interxeracionais. A responsabilidade colectiva e individual. O asociacionismo e o voluntariado. Contornas e redes sociais. - O patrimonio como ben e como recurso. Posta en valor, difusión e xestión da riqueza patrimonial. A diversidade cultural no mundo actual. Respecto e conservación do patrimonio material e inmaterial en España e Galicia. - Cohesión social e integración. Medidas e accións en favor da igualdade e da plena inclusión. - A igualdade real de mulleres e homes. A discriminación por motivo de diversidade sexual e de xénero. A conquista de dereitos civís nas sociedades democráticas contemporáneas. - As emocións e o contexto cultural. A perspectiva histórica do compoñente emocional. - Os valores do europeísmo. Fórmulas de participación en programas educativos europeos. - Institucións do Estado que garanten a seguridade integral e a convivencia social. Os compromisos internacionais do noso país en favor da paz, a seguridade e a cooperación internacional.

UD	Título da UD	Duración
12	Como construír o noso futuro? Os grandes retos do século XXI?	2

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA1.1 - Xerar produtos orixinais e creativos mediante a reelaboración de coñecementos previos a través de ferramentas de investigación que permitan explicar problemas presentes e pasados da humanidade a distintas escalas temporais e espaciais, do local ao global, utilizando conceptos, situacións e datos relevantes	-Os novos movementos sociais -A sociedade da información e a intelixencia artificial	TI	100
CA1.2 - Interpretar e explicar de forma argumentada a conexión de España cos grandes procesos históricos da época contemporánea, valorando o que supuxeron para a súa evolución e sinalando as achegas dos seus habitantes ao longo da historia, así como as achegas do Estado e as súas institucións á cultura europea e mundial.	-Os novos movementos sociais -A sociedade da información e a intelixencia artificial		
CA1.3 - Recoñecer movementos e causas que xeren unha conciencia solidaria, promovan a cohesión social, e traballen para a eliminación da desigualdade, especialmente a motivada por cuestión de xénero, e para o pleno desenvolvemento da cidadanía, mediante a mobilización de coñecementos e estratexias de participación, traballo en equipo, mediación e resolución pacífica de conflitos.	-Os novos movementos sociais -A sociedade da información e a intelixencia artificial		

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA1.4 - Rexeitar actitudes discriminatorias e recoñecer a riqueza da diversidade, a partir da análise da relación entre os aspectos xeográficos, históricos, ecosociais e culturais que conformaron a sociedade globalizada e multicultural actual, e o coñecemento da achega dos movementos en defensa dos dereitos das minorías e en favor da inclusión e a igualdade real, especialmente das mulleres e doutros colectivos discriminados.	-Os novos movementos sociais -A sociedade da información e a intelixencia artificial		
CA1.5 - Contribuír á consecución dun mundo máis seguro, xusto, solidario e sustentable, a través da análise dos principais conflitos do presente e o recoñecemento das institucións do Estado, e das asociacións civís que garanten a seguridade integral e a convivencia social, así como dos compromisos internacionais do noso país en favor da paz, a seguridade, a cooperación, a sustentabilidade, os valores democráticos e os Obxectivos de Desenvolvemento Sustentable.	-Os novos movementos sociais -A sociedade da información e a intelixencia artificial		
CA2.1 - Establecer conexións e relacións entre os coñecementos e informacións adquiridos, elaborando sínteses interpretativas e explicativas, mediante informes, estudos ou dosieres informativos, que reflectan un dominio e consolidación dos contidos tratados.	-Os novos movementos sociais -A sociedade da información e a intelixencia artificial		
CA2.2 - ransferir adecuadamente a información e o coñecemento por medio de narracións, pósteres, presentacións, exposicións orais, medios audiovisuais e outros produtos.	-Os novos movementos sociais -A sociedade da información e a intelixencia artificial		
CA2.3 - Utilizar secuencias cronolóxicas complexas nas que identificar, comparar e relacionar feitos e procesos en diferentes períodos e lugares históricos (simultaneidade, duración, causalidade), utilizando termos e conceptos específicos do ámbito da historia e da xeografía.	-Os novos movementos sociais -A sociedade da información e a intelixencia artificial		
CA2.4 - Analizar procesos de cambio histórico e comparar casos da historia e a xeografía a través do uso de fontes de información diversas, tendo en conta as transformacións de curta e longa duración (conxuntura e estrutura), as continuidades e permanencias en diferentes períodos e lugares.	-Os novos movementos sociais -A sociedade da información e a intelixencia artificial		
CA2.5 - Producir e expresar xuízos e argumentos persoais e críticos de forma aberta e respectuosa, facendo patente a propia identidade e enriquecendo o acervo común no contexto do mundo actual, dos seus retos e os seus conflitos, e desde unha perspectiva sistémica e global.	-Os novos movementos sociais -A sociedade da información e a intelixencia artificial		
CA2.6 - Coñecer os Obxectivos de Desenvolvemento Sustentable, realizando propostas que contribúan ao seu logro, aplicando métodos e proxectos de investigación, incidindo no uso de mapas e outras representacións gráficas, así como de medios accesibles de interpretación de imaxes.	-Os novos movementos sociais -A sociedade da información e a intelixencia artificial		

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
<p>CA2.7 - Identificar os principais feitos históricos nos diferentes contextos e valorar os cambios que propiciaron nos aspectos ideolóxicos, sociais, políticos e económicos conformando as bases do mundo contemporáneo e actual; así mesmo, xustificar que feitos do pasado teñen unha incidencia no presente establecendo relacións de causalidade e consecuencialidade que todo acontecemento histórico vai provocar no futuro.</p>	<p>-Os novos movementos sociais -A sociedade da información e a intelixencia artificial</p>		
<p>CA2.8 - Coñecer, valorar e exercer responsabilidades, dereitos e deberes e actuar en favor do seu desenvolvemento e afirmación a través do coñecemento do noso ordenamento xurídico e constitucional, da comprensión e posta en valor da nosa memoria democrática e dos aspectos fundamentais que a conforman, da contribución dos homes e mulleres a esta, e a defensa dos nosos valores constitucionais.</p>	<p>-Os novos movementos sociais -A sociedade da información e a intelixencia artificial</p>		
<p>CA2.9 - Rexeitar actitudes discriminatorias e recoñecer a riqueza da diversidade, a partir da análise da relación entre os aspectos xeográficos, históricos, ecosociais e culturais que conformaron a sociedade globalizada e multicultural actual, e o coñecemento da achega dos movementos en defensa dos dereitos das minorías e en favor da inclusión e a igualdade real, especialmente das mulleres e doutros colectivos discriminados.</p>	<p>-Os novos movementos sociais -A sociedade da información e a intelixencia artificial</p>		
<p>CA2.10 - Recoñecer os trazos que van conformando a identidade propia e dos demais, a riqueza das identidades múltiples en relación con distintas escalas espaciais, a través da investigación e da análise dos seus fundamentos xeográficos, históricos, artísticos, ideolóxicos e lingüísticos, e o recoñecemento das súas expresións culturais.</p>	<p>-Os novos movementos sociais -A sociedade da información e a intelixencia artificial</p>		
<p>CA2.11 - Coñecer e contribuír a conservar o patrimonio material e inmaterial común, respectando os sentimentos de pertenza e adoptando compromisos con principios e accións orientadas á cohesión e solidariedade territorial da comunidade política, os valores do europeísmo e da Declaración Universal dos Dereitos Humanos.</p>	<p>-Os novos movementos sociais -A sociedade da información e a intelixencia artificial</p>		
<p>CA3.1 - Producir e expresar xuízos e argumentos persoais e críticos de forma aberta e respectuosa, facendo patente a propia identidade e enriquecendo o acervo común no contexto do mundo actual, dos seus retos e os seus conflitos, e desde unha perspectiva sistémica e global.</p>	<p>-Os novos movementos sociais -A sociedade da información e a intelixencia artificial</p>		

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA3.2 - Recoñecer movementos e causas que xeren unha conciencia solidaria, promovan a cohesión social e traballen para a eliminación da desigualdade, especialmente a motivada por cuestión de xénero, e para o pleno desenvolvemento da cidadanía, mediante a mobilización de coñecementos e estratexias de participación, traballo en equipo, mediación e resolución pacífica de conflitos.	-Os novos movementos sociais -A sociedade da información e a intelixencia artificial		
CA3.3 - Rexeitar actitudes discriminatorias e recoñecer a riqueza da diversidade, a partir da análise da relación entre os aspectos xeográficos, históricos, ecosociais e culturais que conformaron a sociedade globalizada e multicultural actual, e o coñecemento da achega dos movementos en defensa dos dereitos das minorías e en favor da inclusión e a igualdade real, especialmente das mulleres e doutros colectivos discriminados.	-Os novos movementos sociais -A sociedade da información e a intelixencia artificial		
CA3.4 - Contribuír ao benestar individual e colectivo a través do deseño, exposición e posta en práctica de iniciativas orientadas a promover un compromiso activo cos valores comúns, a mellora da contorna e o servizo á comunidade.	-Os novos movementos sociais -A sociedade da información e a intelixencia artificial		
CA3.5 - Coñecer e contribuír a conservar o patrimonio material e inmaterial común, respectando os sentimentos de pertenza adoptando compromisos con principios e accións orientadas á cohesión e a solidariedade territorial da comunidade política, os valores do europeísmo e da Declaración Universal dos Dereitos Humanos.	-Os novos movementos sociais -A sociedade da información e a intelixencia artificial		
CA3.6 - Adoptar un papel activo e comprometido coa contorna, de acordo con aptitudes, aspiracións, intereses e valores propios, a partir da análise crítica da realidade económica, da distribución e xestión do traballo, e a adopción de hábitos responsables, saudables, sustentables e respectuosos coa dignidade humana e a doutros seres vivos, así como da reflexión ética ante os usos da tecnoloxía e a xestión do tempo libre.	-Os novos movementos sociais -A sociedade da información e a intelixencia artificial		
CA3.7 - Recoñecer as iniciativas da sociedade civil, reflectidas en asociacións e entidades sociais, adoptando actitudes de participación e transformación no ámbito local e comunitario, especialmente no ámbito das relacións interxeracionais.	-Os novos movementos sociais -A sociedade da información e a intelixencia artificial		

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA3.8 - Contribuír á consecución dun mundo máis seguro, xusto, solidario e sustentable, a través da análise dos principais conflitos do presente e o recoñecemento das institucións do Estado, e das asociacións civís que garanten a seguridade integral e a convivencia social, así como dos compromisos internacionais do noso país en favor da paz, a seguridade, a cooperación, a sustentabilidade, os valores democráticos e os Obxectivos de Desenvolvemento Sustentable.	-Os novos movementos sociais -A sociedade da información e a intelixencia artificial		

Lenda: IA: Instrumento de Avaliación, %: Peso orientativo; PE: Proba escrita, TI: Táboa de indicadores

Contidos
<ul style="list-style-type: none"> - Xeopolítica e principais conflitos no presente. Xenocidios e crimes contra a humanidade. Guerras, terrorismo e outras formas de violencia política. Alianzas e institucións internacionais, mediación e misións de paz. Inxerencia humanitaria e xustiza universal. - Desigualdade e inxustiza no contexto local e global. Solidariedade, cohesión social e cooperación para o desenvolvemento. A achega de España á cooperación para o desenvolvemento. - Igualdade de xénero e formas de violencia contra as mulleres. Actitudes e comportamentos sexistas. A situación en España e Galicia. - Tempo histórico: construción e interpretación de liñas do tempo a través da linealidade, cronoloxía, simultaneidade e duración. - Conciencia histórica. Elaboración de xuízos propios e argumentados ante problemas de actualidade contextualizados historicamente. Defensa e exposición crítica destes a través de presentacións e debates. - Bases ideolóxicas (liberalismo, marxismo e nacionalismo) da contemporaneidade: procesos unificadores e independencias. O movemento obreiro e a súa evolución. - As revolucións burguesas do século XIX, transición e resistencias ao estado liberal no mundo. A conquista dos dereitos individuais e colectivos na época contemporánea. - Da Constitución de 1812 á fin da Restauración: orixe, evolución e adaptación dos sistemas liberais en España a través das fontes, e as súas consecuencias para Galicia. A lenta consecución de dereitos sociais en España e Galicia. - O proceso de transformación da España contemporánea nos seus aspectos políticos, económicos e sociais. Repercusións na Galicia contemporánea. - A evolución cultural da España do século XIX ao século XX e a formación dunha identidade multicultural compartida. Do Rexionalismo ao Nacionalismo na España periférica. O caso galego. - As transformacións científicas e tecnolóxicas do século XIX e a súa implicación na sociedade moderna. - O nacemento das novas expresións artísticas e culturais contemporáneas. Realismo, impresionismo e postimpresionismo. Movementos artísticos do século XIX en España e Galicia. - As relacións internacionais no século XIX: da Europa da Restauración ao Imperialismo. Causas, desenvolvemento e consecuencias do colonialismo. - Conflitos e violencias provocadas a fins do século XIX e na primeira metade do século XX: da paz armada á Primeira Guerra Mundial. Principais acontecementos da guerra e as súas repercusións. Estudo crítico e comparativo. - As relacións internacionais como consecuencia da Primeira Guerra Mundial: da Revolución Rusa á aparición dos totalitarismos (fascismo e nazismo). A economía de entreguerras como detonante político e social: o crack do 29. O caso español: da Segunda República á Ditadura de Franco. - A conquista dos dereitos individuais e colectivos no século XX. Orixe, evolución e adaptación dos sistemas liberais e democráticos en España e no mundo a través das fontes: A Segunda República española.

Contidos

- Relacións multicausais na construción da democracia e as orixes do totalitarismo: os movementos pola liberdade, a igualdade e os dereitos humanos.
- Conflitos e violencias no período de entreguerras: orixe, desenvolvemento e consecuencias directas da Segunda Guerra Mundial. Estudo crítico e comparativo. O holocausto xudeu e as súas consecuencias na historia mundial.
- O nacemento das novas expresións artísticas e culturais contemporáneas: do expresionismo á abstracción. A vangarda europea na primeira metade do século XX: o cubismo e o surrealismo a través dos principais artistas españois e galegos.
- Os fundamentos xeoestratéxicos desde a segunda metade do século XX ata a actualidade, a política de bloques, os conflitos da descolonización en Asia e África e a nova orde mundial. O papel dos organismos internacionais.
- O proceso de construción europea. Integración económica, monetaria e cidadá. As institucións europeas. A extensión do estado do benestar en Europa. O futuro de Europa.
- As transformacións científicas e tecnolóxicas dos séculos XX e XXI: a globalización e a era de Internet. Dimensión ética da ciencia e da tecnoloxía. Cambios culturais e novos movementos sociais: feminismo, ecoloxismo e pacifismo. Os medios de comunicación de masas e as redes sociais virtuais.
- A acción dos movementos feministas e sufraxistas na loita pola igualdade de xénero. Mulleres relevantes da historia contemporánea.
- A acción dos movementos sociais de cuarta xeración nun mundo globalizado. Procesos de evolución e involución: a perspectiva emancipadora da interpretación do pasado.
- A transición política e a configuración do estado democrático en España: a Constitución de 1978 e o Estatuto de autonomía de Galicia. O estado do benestar en España.
- A memoria democrática. Experiencias históricas dolorosas do pasado recente e recoñecemento e reparación das vítimas da violencia.
- Os fundamentos xeoestratéxicos desde a fin da Guerra Fría. O papel dos organismos internacionais na actualidade.
- Expresións artísticas e culturais tras a Segunda Guerra Mundial: as segundas vangardas e as novas formas de expresión artística posmodernas no mundo actual. A arte actual en España e Galicia.
- Dignidade humana e dereitos universais. Declaración Universal dos Dereitos Humanos.
- Cidadanía ética dixital. Novos comportamentos na sociedade da información.
- Compromiso cívico e participación cidadá. Mediación e xestión pacífica de conflitos e apoio ás vítimas da violencia e do terrorismo.
- Servizo á comunidade. A corresponsabilidade nos cidadáns. As relacións interxeracionais. A responsabilidade colectiva e individual. O asociacionismo e o voluntariado. Contornas e redes sociais.
- O patrimonio como ben e como recurso. Posta en valor, difusión e xestión da riqueza patrimonial. A diversidade cultural no mundo actual. Respecto e conservación do patrimonio material e inmaterial en España e Galicia.
- Cohesión social e integración. Medidas e accións en favor da igualdade e da plena inclusión.
- A igualdade real de mulleres e homes. A discriminación por motivo de diversidade sexual e de xénero. A conquista de dereitos civís nas sociedades democráticas contemporáneas.
- As emocións e o contexto cultural. A perspectiva histórica do compoñente emocional.
- Os valores do europeísmo. Fórmulas de participación en programas educativos europeos.
- Institucións do Estado que garanten a seguridade integral e a convivencia social. Os compromisos internacionais do noso país en favor da paz, a seguridade e a cooperación internacional.

4.1. Concrecións metodolóxicas

Un dos principios básicos no ámbito educativo é a construción de aprendizaxes significativas, polo que é preciso utilizar estratexias que parten dos coñecementos previos que ten o alumnado, que servirán de base para iniciar unha aprendizaxe nova. Esta aprendizaxe conta con dous elementos fundamentais: o profesorado e o alumnado. O profesorado ten un papel fundamental na motivación do alumno, na adecuación e transmisión de coñecementos, no descubrimento das ideas previas que o alumno posúe e na correcta selección das estratexias a desenvolver para alcanzar os obxectivos propostos. Hai que salientar, sen embargo, que sen a vontade e o esforzo persoal e individual por parte do alumnado de querer aprender e modificar as súas ideas, a aprendizaxe significativa nunca se producirá.

Non existen unhas estratexias de ensinanza máis útiles ca outras, polo que será conveniente combinar os dous tipos de estratexias básicas: as de carácter expositivo e as de indagación, nas súas múltiples variantes:

-As estratexias expositivas (modelo discursivo-expositivo) facilitanlle ao alumnado un coñecemento previamente elaborado que este debe asimilar. Este tipo de estratexias pode facilitar unha aprendizaxe significativa sempre que teña en conta os coñecementos previos e as capacidades do alumnado

-As estratexias de indagación, máis activas, teñen como característica máis destacada presentarlle ao alumnado unha serie de materiais dos que, mediante o seu traballo persoal e, seguindo unhas orientacións proporcionadas polo profesorado, debe obter e estruturar uns contidos demodo que a súa adquisición resulte máis consciente

Quizá o máis conveniente sexa combinar a exposición e transmisión de contidos conceptuais con actividades de indagación que permitan que o alumnado se cuestione determinados aspectos, avalie os seus propios esquemas conceptuais e afiance e enriqueza a asimilación de novos conceptos. Este tipo de combinación pode levarse á práctica mediante a realización, por parte do alumnado, de proxectos de investigación, pero tamén na práctica diaria con actividades diversas especialmente apropiadas nesta área. Estas actividades habitúan ao alumnado a resolver problemas determinados con certa autonomía; a realizarse por si mesmos preguntas e buscarlle respostas; a acostumarlos á busca de documentación e información variada de forma autónoma; a presentar os resultados de forma organizada e coherente

Tratarase de fomentar o intercambio verbal e colectivo de ideas e que o alumnado coñeza diferentes estratexias para realizar as aprendizaxes

4.2. Materiais e recursos didácticos

Denominación

A variedade de contidos require realizar unha selección dos materiais e recursos para adecualos a cada tipo de contido que se desexe desenvolver. Actualmente cóntase cunha grande diversidade de materiais didácticos e de recursos que deben estar ao servizo dos alumnos, ben para ser utilizados de forma individual ou colectiva:

-Biblioteca escolar, na que se conta con libros de consulta, monografías, textos, atlas, dicionarios, aos que poden acceder os alumnos

-Libro de texto: Vicens Vives

-Prensa

-Medios audiovisuais

-POdcast

-Aula Virtual

5.1. Procedemento para a avaliación inicial

1. La evaluación inicial se realizará en consonancia con lo establecido en el artículo 12 de la Orden de 8 de septiembre de 2021, por la que se desarrolla el Decreto 229/2011, de 7 de diciembre, por el que se regula la atención a la diversidad del alumnado de los centros docentes de la Comunidad Autónoma de Galicia en los que se imparten las enseñanzas establecidas en la Ley orgánica 2/2006, de 3 de mayo, de educación.

2. El equipo docente del grupo realizará una sesión de evaluación inicial para analizar los datos y la información obtenida durante las primeras sesiones lectivas del curso académico, así como otra información relevante de la que se disponga, con la finalidad de adecuar las enseñanzas de cada materia o ámbito al alumnado y facilitar la progresión satisfactoria de su proceso de aprendizaje. En esta sesión se adoptarán, de forma coordinada, aquellas

medidas de apoio, refuerzo y recuperación que se consideren oportunas para cada alumna o alumno, así como las relativas al ajuste del desarrollo del currículo.

Esta evaluación inicial en ningún caso implicará calificación para el alumnado.

5.2. Criterios de cualificación e recuperación

Pesos dos instrumentos de avaliación por UD:

Unidade didáctica	UD 1	UD 2	UD 3	UD 4	UD 5	UD 6	UD 7	UD 8	UD 9	UD 10
Peso UD/ Tipo Ins.	10	10	10	10	10	10	10	10	10	4
Proba escrita	82	82	82	82	82	82	78	79	82	78
Táboa de indicadores	18	18	18	18	18	18	22	21	18	22

Unidade didáctica	UD 11	UD 12	Total
Peso UD/ Tipo Ins.	3	3	100
Proba escrita	0	0	76
Táboa de indicadores	100	100	24

Criterios de cualificación:

O alumno acadará unha cualificación por avaliación parcial e na cualificación final que reflectirá, por unha parte, os resultados acadados nas distintas probas escritas realizadas -mínimo de dúas por avaliación- (o 90% da cualificación total), o traballo a realizar en cada unha das avaliacións (o 5% da cualificación total) e a participación, atitude e interese pola materia, así como a realización das tarefas diarias (o 5% da cualificación total).

As avaliacións non superadas terán unha pooba específica de recuperación na que se incluírá as partes non superadas de dita avaliación. No caso de que o alumno teña dúas avaliación superadas e unha suspensa quedará exento de recuperar a avaliación suspensa cando as medias de todas elas acaden a cualificación de 5

Na convocatoria extraordinaria de xuño o total da cualificación corresponderá á proba escrita, que incluírá tódalas unidades didácticas impartidas durante o curso

O uso de medios fraudulentos (papeis, pinganillos, teléfonos móbiles....) durante a proba escrita será penalizado cunha cualificación de 0. A presenza de calquera destes medios xa comezada a proba será penalizada aínda que non se dera comezo a escribir.

Criterios de recuperación:

As avaliacións non superadas terán unha pooba específica de recuperación na que se incluírá as partes non superadas de dita avaliación. No caso de que o alumno teña dúas avaliación superadas e unha suspensa quedará exento de recuperar a avaliación suspensa cando as medias de todas elas acaden a cualificación de 5

Na convocatoria extraordinaria de xuño o total da cualificación corresponderá á proba escrita, que incluírá tódalas unidades didácticas impartidas durante o curso

6. Medidas de atención á diversidade

ELEMENTOS TRANSVERSAIS:

-Educación para a tolerancia e para a convivencia. Nun mundo globalizado e con grandes movementos de poboación o respecto aos demais é fundamental para a convivencia nunha sociedade plural

-Educación para Europa

-Educaición para a paz e para os dereitos humanos

-Educación para a igualdade entre xéneros

-Educación para o respecto polo medio ambiente

-Educación para a saúde, explicando que factores naturais, como a climatoloxía ou a latitude, determinan dalgún xeito a calidade e vida das persoas

-Educación para o consumo e para as novas tecnoloxías, fundamental ante o deterioro constante do medio ambiente e a escaseza dos recursos naturais

UNIDADES DIDÁCTICAS

-Dada a estrutura dos temas da materia, todos os elementos transversais son recurrentes neles

7.1. Concreción dos elementos transversais

	UD 1	UD 2	UD 3	UD 4	UD 5	UD 6	UD 7	UD 8
ET.1 - Educación para a tolerancia. Nun mundo globalizado e con grandes movementos de poboación, o respecto aos demais é fundamental para a convivencia nunha sociedade plural	X	X	X	X	X	X	X	X
ET.2 - Educación para Europa	X	X	X	X	X	X	X	X
ET.3 - Educación para a paz e para os dereitos humanos	X	X	X	X	X	X	X	X
ET.4 - Educación para a igualdade entre xéneros	X	X	X	X	X	X	X	X
ET.5 - Educación para o respecto polo medio ambiente	X	X	X	X	X	X	X	X
ET.6 - Educación para a saúde, explicando que factores naturais, como a climatoloxía ou a latitude, determinan dalgún xeito a calidade de vida das persoas	X	X	X	X	X	X	X	X
ET.7 - Educación para o consumo e para as novas tecnoloxías, fundamental ante o deterioro constante do medio ambiente e a escaseza dos recursos naturais	X	X	X	X	X	X	X	X

	UD 9	UD 10	UD 11	UD 12
ET.1 - Educación para a tolerancia. Nun mundo globalizado e con grandes movementos de poboación, o respecto aos demais é fundamental para a convivencia nunha sociedade plural	X	X	X	X
ET.2 - Educación para Europa	X	X	X	X
ET.3 - Educación para a paz e para os dereitos humanos	X	X	X	X
ET.4 - Educación para a igualdade entre xéneros	X	X	X	X
ET.5 - Educación para o respecto polo medio ambiente	X	X	X	X
ET.6 - Educación para a saúde, explicando que factores naturais, como a climatoloxía ou a latitude, determinan dalgún xeito a calidade de vida das persoas	X	X	X	X
ET.7 - Educación para o consumo e para as novas tecnoloxías, fundamental ante o deterioro constante do medio ambiente e a escaseza dos recursos naturais	X	X	X	X

7.2. Actividades complementarias

Actividade	Descrición	1º trim.	2º trim.	3º trim.
Visita a Santiago para ver a película Napoleón	A película garda relación coa materia impartida na primeira unidade didáctica	X		

8.1. Procedemento para avaliar o proceso do ensino e a practica docente cos seus indicadores de logro

Indicadores de logro
Adecuación da programación didáctica e da súa propia planificación ao longo do curso académico
Realiza a avaliación inicial
Metodoloxía empregada
Demostra o coñecemento da materia

Organización xeral da aula e o aproveitamento dos recursos
Planifica, ensina e avalía
Medidas de atención á diversidade
Emprega unha grande variedade de recursos
Clima de traballo na aula
Atende e resolve as dúbidas
Coordinación co resto do equipo docente e coas familias ou as persoas titoras legais
Mostrase flexible e colaborativo

Descrición:

Un posible modelo de enquisa para que o alumnado valore ao profesor, en relación co proceso de enseñanza aprendizaxe podería ser o amosado a continuación:

Instrucións:

- Valora as seguintes cuestións rodeando cun círculo a cifra de 1 a 4 que consideres axeitada.
 - Procura matizar as respostas (valorar todas coa mesma nota non ten sentido).
 - Este cuestionario é anónimo.
1. O profesor/a informou sobre a programación e os obxectivos do curso?
 2. O profesor/a explica cada tema/tarefa/proxecto de forma ordenada e coherente?
 3. O profesor/a explicou todo o programa?
 4. O profesor/a explicou deténdose nos aspectos máis importantes?
 5. Os exames/probas adaptáronse á materia explicada?
 6. As cualificacións axustáronse aos criterios establecidos previamente?
 7. O profesor/a atendeu as preguntas dos alumnos durante as clases?
 8. O profesor/a atendeu as reclamacións dos alumnos?
 9. O profesor/a mantivo unha boa actitude cos alumnos?
 10. O profesor/a conseguiu crear un bo ambiente na clase?
 11. O profesor/a dedicou atención aos alumnos con dificultades?
 12. Foi correcto o reparto de puntos entre os diferentes apartados para a nota?
 13. Cres que melloraches nas túas competencias desde o comezo do curso?
 14. Na túa opinión, que aspectos deberían ser mellorados ou corrixidos?
 15. Indica aqueloutros aspectos que che interese manifestar e non atopases recollidos nas cuestións anteriores.

8.2. Procedemento de seguimento, avaliación e propostas de mellora

Días antes de rematalo curso o profesor será avliado mediante un cuestionario que se repartirá ao alumnado no que se recollen os diferentes items necesarios para a boa aprendizaxe da materia (metodoloxía, implicación, creatividade...)

Un posible modelo de enquisa para que o alumnado valore ao profesor, en relación co proceso de enseñanza aprendizaxe podería ser o amosado a continuación:

Instrucións:

- Valora as seguintes cuestións rodeando cun círculo a cifra de 1 a 4 que consideres axeitada.
 - Procura matizar as respostas (valorar todas coa mesma nota non ten sentido).
 - Este cuestionario é anónimo.
1. O profesor/a informou sobre a programación e os obxectivos do curso?
 2. O profesor/a explica cada tema/tarefa/proxecto de forma ordenada e coherente?
 3. O profesor/a explicou todo o programa?
 4. O profesor/a explicou deténdose nos aspectos máis importantes?

5. Os exames/probas adaptáronse á materia explicada?
6. As cualificacións axustáronse aos criterios establecidos previamente?
7. O profesor/a atendeu as preguntas dos alumnos durante as clases?
8. O profesor/a atendeu as reclamacións dos alumnos?
9. O profesor/a mantivo unha boa actitude cos alumnos?
10. O profesor/a conseguiu crear un bo ambiente na clase?
11. O profesor/a dedicou atención aos alumnos con dificultades?
12. Foi correcto o reparto de puntos entre os diferentes apartados para a nota?
13. Cres que melloraches nas túas competencias desde o comezo do curso?
14. Na túa opinión, que aspectos deberían ser mellorados ou corrixidos?
15. Indica aqueloutros aspectos que che interese manifestar e non atopases recollidos nas cuestións anteriores.

9. Outros apartados